

**UUSIA TIETOJA
KAPITALISMIN KEHITYSLAEISTA
MAANVILJELYKSESSÄ**

**I VIHKO
KAPITALISMI JA MAANVILJELYS
AMERIKAN YHDYSVALLOISSA¹**

Kirjoitettu v. 1915

*Julkaistu ensi kerran
v. 1917 erillisenä kirjasena
„Zhizn i Znanije” kustannusliikkeessä*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

Книгоиздательство „ЖИЗНЬ и ЗНАНИЕ“.
Петроградъ, Поварской пер., д. 2, кв. 9 и 10. Телефонъ 227-42

Библиотека Обществольднннн. Кн. 42-ая.

В. ИЛЪИНЪ (Н. Ленинъ).

НОВЫЯ ДАННЫЯ О ЗАКОНАХЪ РАЗВІТІЯ КАПИТАЛИЗМА ВЪ ЗЕМЛЕДѢЛІИ.

—
ВЫПУСКЪ I.

Капитализмъ и земледѣліе въ Соед. Штатахъ Америки.



ПЕТРОГРАДЪ.
1917.

Kansilehti V. I. Leninin kirjasta
„Uusia tietoja kapitalismin kehityslaeista maanviljelyksessä.
1 vihko. Kapitalismi ja maanviljelys Amerikan Yhdysvalloissa“.— 1917
Pienennetty

Uusimman kapitalismin edistynein maa on nykyaikaisen maatalouden yhteiskunnallis-taloudellisen rakenteen ja kehityksen tutkimisen kannalta erittäin kiintoisa. Yhdysvalloilla ei ole vertaistaan kilpailijaa — ei sen kehitysvauhdin nopeuden kannalta katsoen, jonka kapitalismi saavutti XIX vuosisadan lopussa ja XX vuosisadan alussa, ei Yhdysvaltojen jo saavuttaman korkeimman kapitalistisen kehitystason kannalta, ei sen alueen valtavan laajuuden kannalta, jolla sovelletaan luonnonhistoriallisten edellytysten mainion monipuolisuuden huomioivaa ja tieteen viimeisen sanan mukaan varustettua konetekniikkaa, kuin myöskään väestöjoukkojen poliittisen vapauden ja kulttuuritason kannalta. Tämä maa on monessa suhteessa porvarillisen sivilisaatiomme esikuva ja ihanne.

Maatalouden kehitysmuotojen ja -lakien tutkiminen käy Yhdysvalloissa päinsä sitäkin paremmin, kun siellä suoritetaan joka kymmenes vuosi väenlaskenta („sensus”), johon liittyy kaikkien teollisuutta ja maataloutta harjoittavien talouksien erittäin yksityiskohtainen tilastotiedustelu. Tuloksena saadaan niin tarkka ja runsas aineisto, ettei sellaista ole missään muussa maassa koko maailmassa, ja sen perusteella voidaan tarkistaa monet tavanomaiset väittämät, joista suurin osa on muotoiltu teoreettisesti huolimattomasti, joita toistetaan arvostelematta ja jotka tavallisesti levittävät porvarillisia katsantokantoja ja ennakkoluuloja.

„Zavety” lehden ² kesäkuun numerossa vuodelta 1913 hra Gimmer esitti eräitä numerotietoja vuonna 1910 toimitetusta viimeisestä, kolmanneltoista tilastotiedustelusta, ja niiden perusteella taas kerran toisti kaikkein tavallisimman

ja syvästi porvarillisen — niin teoreettiselta perustaltaan kuin poliittiselta merkitykseltäänkin porvarillisen — väittämän, että „suurin osa farmeista Yhdysvalloissa on omaan työhön perustuvia talouksia”, että „kehittyneimmillä alueilla maanviljelyskapitalismi rappeutuu”, että „suurimmassa osassa maan paikkakuntia” „omaan työhön perustuva pienviljelys laajentaa valta-asemaansa”, että nimenomaan „vanhemman kulttuurin alueilla, taloudellisesti kehittyneimmillä alueilla” „kapitalistinen maanviljelys hajoaa, tuotanto jakautuu ja pirstoutuu”, että „ei ole sellaisia alueita, joilla siirtoasuttamista ei enää tapahtuisi eikä suurkapitalistinen maanviljelys rappeutuisi ja syrjäytyisi omaan työhön perustuvan maanviljelyksen tieltä” j.n.e. j.n.e.

Kaikki nuo väittämät ovat mahdottoman vääriä. Ne ovat aivan todellisuudenvastaisia. Ne ovat pelkkää totuuden pilkkaamista. Ja noiden väittämien virheellisyyden selittämiseen kannattaa pysähtyä yksityiskohtaisesti sitäkin suuremmalla syyllä, kun hra Gimmer ei ole mikään ensimmäinen vastaantulija, ei mikään satunnaisen lehtikirjoituksen satunnainen kirjoittaja, vaan eräs niistä huomatuimmista taloustieteilijöistä, jotka edustavat Venäjän ja Euroopan yhteiskunnallisen ajattelun demokraattisinta, äärimmäistä vasenta *porvarillista* suuntaa. Juuri tämän vuoksi hra Gimmerin mielipiteet saattavat päästä — ja ei-proletaaristen väestökerrosten keskuudessa ovat jo osittain päässeetkin — leviämään ja vaikuttamaan erittäin laajalti. Sillä ne eivät ole hänen henkilökohtaisia katsomuksiaan, hänen yksilöllisiä virheitään, vaan ainoastaan erikoisen demokratisoitu ja näennäisen sosialistisella fraseologialla erikoisesti höystetty ilmaus *yleisporvarillisista* katsomuksista, joihin kapitalistisen yhteiskunnan oloissa helpoimmin päätyy sekä valmiiksi raivattuja polkuja tallaa virkavaltaa edustava professori että valveutuneisuutensa puolesta miljoonista kaltaisistaan erottautuva pienviljelijä.

Hra Gimmerin puolustama teoria maanviljelyksen epäkapitalistisesta kehityksestä kapitalistisessa yhteiskunnassa on itse asiassa porvarillisten professorien, porvarillisten demokraattien ja maailman työväenliikkeeseen pesiytyneiden opportunistien, t.s. näiden samojen porvarillisten demokraattien uusimman muunnoksen, valtavan enemmistön teoria. Liioittelematta voidaan sanoa, että tuo teoria on

koko porvarillisen yhteiskunnan harhakuvitelma, haave ja itsepetosta. Omistaessani alempana esitykseni tuon teorian kumoamiselle yritän luoda kuvan kapitalismista Amerikan maanviljelyksessä kokonaisuudessaan, sillä porvarillisten taloustieteilijäin eräs päävirhe on siinä, että he nyhtäisevät erillisiä tosiasioita ja yksityisseikkoja, erillisiä numeroita ja pikkutietoja erilleen poliittisten ja taloudellisten suhteiden yleisestä yhteydestä. Kaikki numerotiedot on otettu Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen virallisista tilastojulkaisuista; niihin kuuluvat ennen kaikkea v. 1900 toimitetun 12. tilastotiedustelun ja v. 1910 toimitetun 13. tilastotiedustelun maanviljelystä koskevat *viidennet* niteet* ja niin ikään Tilastollinen kokoelma (Statistical Abstract of the United States) vuodelta 1911. Mainittuani nämä lähteet en rupea alempana osoittamaan kunkin erillisen numeron johdosta sivuja tai taulukon numeroa: se rasittaisi lukijaa ja kuormittaisi tekstiä aivan tarpeettomasti, sillä asiaan kiinnostuneet löytävät helposti vastaavat numerotiedot mainittujen julkaisujen sisältöluettelon mukaan.

1. KOLMEN TÄRKEIMMÄN ALUEEN LUONTEENOMAISET PIIRTEET. SIIRTOASUTETTAVA LÄNSI JA HOMESTEADIT

Yhdysvaltojen tavattoman laaja pinta-ala, joka on vain vähän pienempi kuin koko Eurooppa, ja taloudellisten olosuhteiden erittäin suuri monipuolisuus maan eri osissa tekee tuiki välttämättömäksi tarkastella erikseen maan tärkeimpiä alueita, jotka ovat taloudelliselta asemaltaan oleellisesti erilaisia. Amerikkalaiset tilastotieteilijät jakoivat maan vuonna 1900 viiteen ja vuonna 1910 yhdeksään alueeseen: 1) Uusi Englanti — koillisessa, Atlantin valtameren rannikolla sijaitsevat kuusi osavaltiota (Maine, New Hampshire, Vermont, Massachusetts, Rhode Island ja Connecticut). 2) Keskiset Atlantin valtiot (New York, New Jersey ja Pennsylvania); nämä kaksi aluetta muodostivat vuonna 1900 yhdessä „pohjoisen Atlantin” alueen. 3) Koilliset

* Census Reports. Twelfth Census 1900. Vol. V. Agriculture. Wash. 1902.—Thirteenth Census of the United States, taken in the year 1910. Vol. V. Agriculture. Wash. 1913 (Tilastoselostuksia. Kahdestoista tilastotiedustelu 1900. V nidos. Maanviljelys. Washington. 1902.—Yhdysvaltojen kolmastoista tilastotiedustelu, suoritettu v. 1910. V nidos. Maanviljelys. Washington. 1913.—*Toim.*.)

keskivaltiot (Ohio, Indiana, Illinois, Michigan ja Wisconsin). 4) Luoteiset keskivaltiot (Minnesota, Iowa, Missouri, Pohjois- ja Etelä-Dakota, Nebraska ja Kansas); nämä kaksi aluetta muodostivat vuonna 1900 yhdessä „pohjoisen keskialueen”. 5) Eteläiset Atlantin valtiot (Delaware, Maryland, District of Columbia, Virginia ja Länsi-Virginia, Pohjois- ja Etelä-Carolina, Georgia ja Florida)— alue oli sama myös vuonna 1900. 6) Kaakkoiset keskivaltiot (Kentucky, Tennessee, Alabama ja Mississippi. 7) Lounaiset keskivaltiot (Arkansas, Oklahoma, Louisiana ja Texas); nämä kaksi aluetta muodostivat vuonna 1900 yhden „eteläisen keskialueen”. 8) Vuoristovaltiot (Montana, Idaho, Wyoming, Colorado, New Mexico, Arizona, Utah ja Nevada) ja 9) Tyynen meren valtiot (Washington, Oregon ja Kalifornia); nämä kaksi aluetta muodostivat vuonna 1900 yhden „läntisen alueen”.

Näiden jakotapojen ylenmääräisen kirjavuuden vuoksi Amerikan tilastotieteilijät supistivat tuon jaon vuonna 1910 kolmeksi suureksi alueeksi: pohjoinen alue (1—4), etelä (5—7) ja länsi (8—9). Saamme heti nähdä, että jako kolmeen tärkeimpään alueeseen on todella kaikkein tärkein ja oleellinen välttämätön jakotapa, vaikka tietysti siinäkin, kuten kaikessa muussakin, on välityyppejä, ja Uusi Englanti sekä Keskiset Atlantin valtiot on eräissä peruskysymyksissä erotettava erityiseen ryhmään.

Määritelläksemme näiden kolmen tärkeimmän alueen peruserikoisuudet me voimme nimittää niitä näin: pohjoinen *teollisuusalue*, *entinen orjanomistuksellinen etelä* ja *siirtosutettava länsi*.

Tässä tiedot pinta-alasta, viljelykseen otetun maan prosenttisuhteesta ja väestöstä:

Alueet:	Koko pinta-ala, milj. eekkeriä	Silta viljeltyä: % %	Väestö (1910) miljoonaa
Pohjoinen alue.....	588	49 %	56
Etelä	562	27 %	29
Länsi	753	5 %	7
Koko Yhdysvallat	1.903	25 %	92

Pohjoinen alue ja etelä ovat pinta-alaltaan osapuilleen samankokoiset, länsi sitävastoin on niitä kumpaakin melkein puolta suurempi. Mutta väestöä on pohjoisella alueella

8 kertaa enemmän kuin lännessä. Länsi on oikeastaan miltei asuttamatta. Sen asuttamisen nopeus näkyy siitä, että 10 vuoden aikana, vuodesta 1900 vuoteen 1910, väestönlisäys teki pohjoisessa 18% ja etelässä 20%, mutta lännessä 67%! Pohjoisella alueella farmien luku ei lisäännny juuri lainkaan: 1900 oli 2.874.000 ja 1910 oli 2.891.000 farmia (+ 0,6%); etelässä lisäys oli 18%, 2,6:sta 3,1 miljoonaa, mutta lännessä 54%, t.s. lisäys oli enemmän kuin puolitoistakertainen, 243 tuhannesta 373 tuhanteen.

Missä muodossa maiden asuttaminen lännessä tapahtuu, nähdään numerotiedoista, jotka koskevat *homesteadeja* — ylipäänsä 160 eekkerin, s.o. noin 65 desjatiinan suuruisia maapalstoja, joita hallitus jakaa ilmaiseksi tai nimellishintaan. Kymmenen vuoden aikana, vuodesta 1901 vuoteen 1910, asutettujen homesteadien maa-ala oli pohjoisessa 55,3 miljoonaa eekkeriä (siitä 54,3 miljoonaa, s.o. yli 98%, yhdellä ainoalla alueella, nimittäin luoteisella keski-alueella); etelässä 20,0 miljoonaa (siitä lankeaa yhdelle alueelle — lounaiselle keskialueelle 17,3 miljoonaa) ja lännessä 55,3 miljoonaa eekkeriä, mikä lankeaa kummallekin läntiselle alueelle. Tämä merkitsee, että länsi on kauttaaltaan homesteadien aluetta, s.o. ilmaiseksi jaettavien vapaiden maiden aluetta — jotain samantapaista kuin valtaus-oikeuteen perustuva maankäyttö Venäjän kaukaisilla syrjäseuduilla, mutta sitä ei säännöstellä maaorjuudellisen valtion toimesta, vaan demokraattisesti (olin vähällä sanoa: narodnikkilaisesti; Amerikan tasavalta on toteuttanut kapitalistiseen tapaan „narodnikkilaisen” aatteen vapaiden maiden jakamisesta jokaiselle halukkaalle). Pohjoisessa ja etelässä sitä vastoin nähdään kummassakin vain *yksi* homesteadialue, joka on aivan kuin siirtymätyyppi asuttamattoman lännen ja asutetun pohjoisen alueen ja etelän välillä. Ohimennen mainittakoon, että vain kahdella pohjoisella alueella, Uudessa Englannissa ja keskisellä Atlantin alueella, ei viimeisen vuosikymmenen aikana ole homesteadeja jaettu ollenkaan. Näihin kahteen eniten teollisoi-tuun alueeseen, joissa ei enää ole lainkaan käynnissä siirtoasuttaminen, pysähdymme alempana.

Esitetyt numerotiedot asutetuista homesteadeista koskevat alkuperäisiä homestead-hakemuksia eikä lopullisesti asutettuja palstoja; alueittain jaettuja numerotietoja

jälkimmäisistä ei käytettävissämme ole. Mutta vaikka esitetyt numerotiedot absoluuttisina suureina olisivatkin liioiteltuja, niin joka tapauksessa ne osoittavat täsmällisesti alueiden välisen suhteen. Pohjoisessa oli farmeilla vuonna 1910 maata yhteensä 414 miljoonaa eekkeriä, joten viimeisten 10 vuoden aikana haettujen homesteadien ala teki noin $\frac{1}{8}$, etelässä noin $\frac{1}{17}$ (354:stä 20) ja lännessä *puolet* (111:stä 55)! On selvää, että jos sotketaan yhteen läjään numerotiedot niistä alueista, joilla todellisuudessa ei vielä ole juuri ollenkaan maan yksityisomistusta, ja niistä alueista, joilla kaikki maat ovat varattuja, niin se on tieteellisten tutkimusmenetelmien pilkkaamista.

Amerikka todistaa erittäin havainnollisesti sen totuuden, jota Marx korosti „Pääoman” III osassa³, nimittäin sen, että kapitalismi maanviljelyksessä ei ole riippuvainen maanhallinnan ja maankäytön *muodosta*. Pääoma tapaa mitä erilaisinta keskiaikaista ja patriarkaalista maanhallintaa: feodaalista maanhallintaa, „talonpoikien osuusmaanhallintaa” (s.o. riippuvaisten talonpoikien maanhallintaa), klaanin, kyläyhteisön ja valtion maanhallintaa j.n.e. Pääoma alistaa valtaansa kaikki nämä maanhallinnan eri lajit, mutta erilaisissa muodoissa, erilaisin keinoin. Jos maataloustilastotyö olisi järjestetty harkitusti ja järkevästi, täytyisi sen muuttaa tutkimusmetodejaan, ryhmittelymenetelmiään j.n.e. niiden *muotojen* mukaisesti, joissa kapitalismi tunkeutuu maanviljelykseen, esimerkiksi erottaa homestead-palstat erikseen ja seurata niiden taloudellista kohtaloa. Tilastotieteessä ovat valitettavasti liian usein vallalla totunnaistavat sekä samojen menetelmien järjetön ja kaavamainen toistaminen.

Kuinka laajaperäistä maanviljelys on lännessä verrattuna muihin alueisiin, nähdään muun muassa niistä numerotiedoista, jotka osoittavat, kuinka suuria ovat menot kivennäislannoitteisiin. Nämä menot yhtä viljeltyä eekkeriä kohti tekivät vuonna 1909 pohjoisella alueella 13 senttiä (0,13 dollaria), etelässä 50 ja lännessä vain 6 senttiä. Etelän etusija johtuu siitä, että puuvillanviljely vaatii runsaasti lannoitteita, ja tällä viljelyskasvilla on etelässä huomattavin sija: puuvilla ja tupakka muodostavat siellä 46,8% kaikkien maanviljelystuotteiden arvosta, viljakasvit vain 29,3% ja heinä ja vihantarehu 5,1%. Pohjoisella alueella taas ovat

ensi sijalla viljakasvit — 62,6%, sitten heinä ja vihanta-rehu — 18,8%, jota paitsi valta-asemassa on kylvöheinä. Lännessä viljakasvit muodostavat kaikkien maanviljelys-tuotteiden arvosta 33,1%; heinä ja vihantarehu tekevät 31,7%, jota paitsi kylvöheinää on vähemmän kuin luonnon-heinää. 15,5% tuotteiden arvosta muodostavat hedelmät, tämä kaupallisen maanviljelyn erikoisala, joka kehittyi nopeasti Tyynen meren rannikolla.

2. POHJOINEN TEOLLISUUSALUE

Kaupunkiväestön prosenttiluku nousi vuonna 1910 pohjoisella alueella 58,6%:iin, etelässä 22,5%:iin ja lännessä 48,8%:iin. Teollisuuden merkitys näkyy seuraavista numeroista:

	Tuotteiden arvo (miljardeja doll.)				
	maanvilje- lyksessä	karjan- hoidossa	summa	teollisuudessa, raaka-aineen arvo pois laskettuna	Työläisten lukumäärä teollisuudessa (miljoonaa)
Pohjoinen alue	3,1	2,1	5,2	6,9	5,2
Etelä	1,9	0,7	2,6	1,1	1,1
Länsi	0,5	0,3	0,8	0,5	0,3
Koko Yhdysvallat	5,5	3,1	8,6	8,5	6,6

Maataloustuotteiden kokonaisarvo on tässä tullut todellista suuremmaksi, sillä osa maanviljelystuotteista toistuu karjatalouden tuotteiden arvossa, esim. karjan rehu. Mutta joka tapauksessa saadaan sellainen varma johtopäätös, että Amerikan koko teollisuudesta on noin $\frac{5}{6}$ keskittynyt pohjoiselle alueelle ja että teollisuus on siellä vallitsevassa asemassa maatalouteen verrattuna. Etelä ja länsi ovat sitä vastoin luonteeltaan etupäässä maanviljelysalueita.

Kuten esitetyistä numeroista näkyy, pohjoinen alue eroaa etelästä ja lännessä teollisuuden suhteellisesti paljoa korkeamman kehitystasonsa puolesta, mikä luo maataloudelle markkinat ja määrää sen voimaperäistämisen. Mutta „teollinen” — tässä mielessä — pohjoinen alue on kuitenkin edelleenkin tärkein maataloustuotteiden tuottaja. Yli puolet koko maataloustuotannosta, noin kolme viidesosaa, on

keskittynyt pohjoiselle alueelle. Miten paljon voimaperäisempää on maanviljelys pohjoisella alueella muihin alueisiin verraten, näkyy seuraavista numerotiedoista, jotka koskevat koko maataloudellisen omaisuuden — maan, rakennusten, työkalujen ja koneiden sekä karjan — arvoa yhtä eekkeriä kohti: vuonna 1910 tuo arvo teki pohjoisella alueella 66 dollaria, etelässä 25 ja lännessä 41 dollaria. Työkalujen ja koneiden arvo yhtä eekkeriä kohti teki pohjoisella alueella 2,07 dollaria, etelässä 0,83 ja lännessä 1,04 dollaria.

Tällöin erottautuvat erikoisesti Uuden Englannin ja kesken Atlantin alue. Kuten jo osoitimme, siellä ei enää ole käynnissä siirtoasuttaminen. Farmien absoluuttinen luku pieneni vuosien 1900 ja 1910 välisenä aikana, viljellyn maan, samoin kuin kaiken farmeilla olevan maan määrä myös pieneni. Elinkeinotilaston mukaan siellä työskenteli maataloudessa vain 10% väestöstä, kun taas koko Yhdysvalloissa keskimäärin 33%, muilla pohjoisilla alueilla 25—41% ja etelässä 51—63%. Viljakasvien kylvöala otti siellä 6—25% kaikesta viljelystä maasta (Yhdysvalloissa keskimäärin 40%, pohjoisella alueella 46%), heinä (enimmäkseen kylvöheinä) 52—29% (vastoin 15% ja 18%), vihannekset 4,6—3,8% (vastoin 1,5% ja 1,5%). Se on kaikkein voimaperäisimmän maanviljelyksen alue. Menot lannoitteisiin tekivät vuonna 1909 yhtä viljeltyä eekkeriä kohti keskimäärin 1,30 ja 0,62 dollaria; ensimmäinen luku on maksimaalinen, toinen jää jälkeen vain yhdestä etelän alueesta. Työkalujen ja koneiden keskimääräinen arvo yhtä viljeltyä eekkeriä kohti oli 2,58 ja 3,88 dollaria — ne ovat Yhdysvaltojen huippuluvut. Myöhemmästä esityksestä saamme nähdä, että näillä pohjoisen teollisuusalueen eniten teollistetuilla seuduilla, joiden maanviljelys on kaikkein voimaperäisintä, on maatalous niin ikään eniten kapitalistista.

3. ENTINEN ORJANOMISTUKSELLINEN ETELA

Amerikan Yhdysvallat, kirjoittaa hra Gimmer, on „maa, joka ei ole koskaan tuntenut feodalismia ja jolle ovat vieraita sen taloudelliset jätteet” (main. artikkelin 41. sivu). Tämä on aivan totuudenvastainen väite, sillä *orjuuden*

taloudelliset jätteet eivät eroa kerta kaikkiaan mitenkään feodalismien samanlaisista jätteistä, ja Yhdysvaltojen entisessä orjanomistuksellisessa etelässä nuo jätteet ovat *erittäin voimakkaita vielä nytkin*. Hra Gimmerin virheeseen ei kannattaisi kajota, jos se voitaisiin katsoa vain kiireessä kirjoitettuun lehtiartikkeliin pujahtaneeksi virheeksi. Mutta Venäjän koko liberaalinen ja koko narodnikkilainen kirjallisuus on todisteena siitä, että venäläisen *työllämaksu-*järjestelmän — meikäläisen feodalismien jätteen — suhteen tehdään aivan samanlainen „virhe” systemaattisesti ja harvinaisella härkäpäisyydellä.

Yhdysvaltojen etelä oli orjanomistuksellista aluetta siihen saakka, kunnes vuosien 1861—1865 kansalaissota pyyhkäisi orjuuden pois. Nykyäänkin neekerien lukumäärä, joka pohjois- ja länsialueilla ei ylitä 0,7—2,2%, tekee etelässä 22,6—33,7% koko väestöstä. Neekerien keskimääräisluku koko Yhdysvaltojen väestöstä tekee 10,7%. Neekerien poljetusta asemasta ei kannata puhuakaan: Amerikan porvaristo ei ole siinä suhteessa yhtään parempi muiden maiden porvaristoa. „Vapautettuaan” neekerit se on koettanut „vapaan” ja tasavaltalais-demokraattisen kapitalismin pohjalla palauttaa ennalleen kaiken mahdollisen, tehdä kaiken mahdollisen ja mahdottoman neekerien julkeaa ja katalaa sortamista varten. Kulttuuritason luonnehtimiseksi riittää viittaus erääseen pieneen tilastolliseen tosiasiaan. Kun lukutaidottomien määrä Yhdysvaltojen valkoihoisen väestön keskuudessa vuonna 1900 teki 6,2% väestöstä (ottaen lukuun kymmenvuotiaat ja sitä vanhemmat), niin neekerien keskuudessa tuo prosentti oli 44,5!! Yli 7 kertaa korkeampi!! Pohjoisessa ja lännessä oli lukutaidottomia 4—6% (vuonna 1900), etelässä 22,9—23,9%!! Ei ole vaikea kuvitella, mitkä oikeus- ja elinolosuhteiden alalta otetut tosiasiat vastaavat tuota kansan lukutaidon alalla vallitsevaa mitä häpeällisintä tosiasiaa.

Millä taloudellisella perustalla tuo ihana „päällysrakenus” on kasvanut ja pysyy pystyssä?

Tyypillisen venäläisen, „tosivenäläisen” *työllämaksu-*järjestelmän perustalla, nimenomaan: *osaviljelyn* perustalla.

Vuonna 1910 neekerien hallussa oli 920.883 farmia, s.o. 14,5% farmien kokonaisluvusta. Farmarien kokonaisluvusta oli 37,0% vuokramiehiä, 62,1% omistajia ja loput 0,9%

tilanhoitajien isännyydessä olevia farmeja. Valkoihoisten keskuudessa tekee kuitenkin vuokramiesten prosentti 39,2, mutta neekerien keskuudessa 75,3! Tyypillinen valkoihoisen farmari Amerikassa on maansa omistaja, mutta tyypillinen neekerifarmari on vuokramies. Lännessä on vuokramiehiä vain 14,0% — se on siirtoasutettavaa aluetta, uusia, vapaita maita, pienen „itsenäisen maanviljelijän” eldorado (lyhytaikainen ja kestämaton eldorado). Pohjoisessa on vuokramiehiä 26,5%, mutta etelässä 49,6%! Etelän farmareista on puolet vuokramiehiä.

Mutta ei siinä kaikki. Kysymyksessä eivät suinkaan ole vuokramiehet sanan eurooppalaisessa, kulttuurillisessa, nykyaikaisessa kapitalistisessa mielessä. Kysymyksessä ovat etupäässä puolifeodaaliset tai — mikä on taloudellisessa suhteessa aivan sama — puoleksi orjuusasemassa olevat *osaviljelijät*. „Vapaassa” lännessä ovat osaviljelijät vuokramiesten keskuudessa vähemmistönä (53 tuhannesta 25 tuhatta). Vanhalla, jo aikoja sitten asutetulla pohjoisella alueella on 766 tuhannesta vuokramiehestä 483 tuhatta osaviljelijöitä, s.o. 63%. Etelässä on 1.537 tuhannesta vuokramiehestä *osaviljelijöitä 1.021 tuhatta, s.o. 66%*.

Vapaassa, tasavaltalais-demokraattisessa Amerikassa oli vuonna 1910 1½ miljoonaa osaviljelijävuokramiestä ja heistä *toista miljoonaa neekeriä*. Sitä paitsi osaviljelijäin luku suhteessa farmarien kokonaislukuun ei pienene, vaan lakkaamatta ja melko nopeasti suurenee. Vuonna 1880 teki osaviljelijäin luku Yhdysvaltojen farmarien kokonaisluvusta 17,5%, v. 1890 18,4%, v. 1900 22,2% ja v. 1910 24,0%.

„Etelässä”, luemme amerikkalaisten tilastotieteilijäin yhteenvedoista vuonna 1910 toimitetun tilastotiedustelun johdosta, „etelässä ovat olosuhteet aina olleet hieman toisenlaiset kuin pohjoisessa, ja monet vuokrafarmeista ovat osia plantaaseista, jotka ovat melko isoja ja syntyneet jo kansalaissotaa edeltäneellä kaudella”. Etelässä on „orjatyöhön perustuneen taloudenhoidon tilalle tullut vuokramiehiin, pääasiassa neekerivuokramiehiin perustuva taloudenhoito”. „Vuokrasysteemin kehitys pistää eniten silmään etelässä, missä suuret plantaasit, joita ennen viljeltiin orjien työllä, oli useinkin jaettu pieniin lohkoihin (parselleihin), jotka annettiin vuokramiehille. ...Näitä plantaaseja

viljellään vielä nytkin useissa tapauksissa oikeastaan maataloudellisina yksikköinä, sillä vuokramiehet on pantu tietyissä puitteissa valvonnan alaisiksi enemmän tai vähemmän samaan tapaan kuin pohjoisen alueen farmeilla palkkatyöläiset” (mainittu teos, V, 102, 104).

Etelän luonnehtimiseksi on vielä lisättävä, että väestö pakenee sieltä muille kapitalistisille alueille ja kaupunkeihin, samoin kuin talonpoikaisto Venäjällä pakenee takapajuisimmista keskisistä maanviljelyskuvernementeista, joissa maaorjuuden jätteitä on säilynyt eniten, Valjai-Markovien vallan alta Venäjän kapitalistisemmille alueille, pääkaupunkeihin, teollisiin kuvernementteihin ja etelään (ks. „Kapitalismin kehitys Venäjällä” *). Osaviljelijäin seutu on niin Amerikassa kuin Venäjälläkin suurimman pysähdystilan aluetta, työtätekevien joukkojen pahimman polkemisen ja sorron aluetta. Amerikkaan saapuneet siirtolaiset, joilla on niin huomattava merkitys maan taloudessa ja sen koko yhteiskunnallisessa elämässä, karttavat etelää. Amerikan ulkopuolella syntyneen väestön osuus oli vuonna 1910 14,5%. Mutta etelässä tuo luku tekee eri seuduilla vain 1,0—4,0%, kun taas maan muilla seuduilla on tulokkaita vähintään 13,9% ja jopa 27,7% (Uusi Englanti). Kuoreensa sulkeutuneisuus, luutuneisuus, räittiin ilman puute, jonkinlainen „vapautettujen” neekerien vankila — sellainen on Amerikan etelä. Suurin väestön asuinpaikan vakinaisuus, väestö eniten „sidottua maahan”: sitä etelän aluetta lukuunottamatta, missä siirtoasutus on huomattavinta (lounainen keskialue), kahdella muulla etelän alueella on 91—92% väestöstä syntynyt samalla seudulla, missä nytkin asuu, kun taas Amerikassa yleensä tuo luku tekee 72,6%, t.s. väestön liikunta on paljon suurempaa. Lännessä, joka on kauttaaltaisen siirtoasutuksen aluetta, on väestöstä vain 35—41% syntynyt nykyisillä asuinpaikoillaan.

Kahdelta etelän alueelta, joilla ei ole tapahtunut siirtoasuttamista, neekerit pakenevat: kahden viimeisen tilastotiedustelun välisenä vuosikymmenenä nämä kaksi aluetta ovat antaneet maan muille paikkakunnille „mustaa” väestöä melkein 600.000 henkeä. Neekerit pakenevat etupäässä kaupunkeihin: etelässä 77—80% neekereistä asuu maaseudulla, muualla vain 8—32%. Amerikan neekerien ja keski-Venäjän

* Ks. Teokset, 3. osa, ss. 520—525. Toim.

maanviljelysalueen „entisten tilanherroille kuuluneiden” talonpoikien taloudellinen asema on hämmästyttävän yhtäläinen.

4. FARMIEN KESKIKOKO.

„KAPITALISMIN RAPPEUTUMINEN” ETELASSA

Tarkasteltuamme Yhdysvaltojen kolmen tärkeimmän alueen peruspiirteitä ja taloudellisten olosuhteiden yleistä luonnetta voimme siirtyä erittelemään tavallisimmin käytettyjä numerotietoja. Niihin kuuluvat ennen kaikkea farmien keskikokoa osoittavat numerot. Varsin monet taloustieteilijät, muun muassa hra Gimmer, tekevät näiden numerotietojen perusteella mitä rohkeimpia johtopäätöksiä.

Vuodet	Farmien keskikoko Yhdysvalloissa:	
	Kalkkiaan maata	Viljeltyä maata
	(eekkeriä)	
1850.....	202,6	78,0
1860.....	199,2	79,8
1870.....	153,3	71,0
1880.....	131,7	71,0
1890.....	136,5	78,3
1900.....	146,2	72,2
1910.....	138,1	75,2

Ensi silmäykseltä yleensä näyttää koko maa-alan keskimääräinen suuruus pienentyneen ja viljellyn maa-alan keskimääräisessä suuruudessa tapahtuneen epämääräisiä muutoksia — milloin pienenemisen, milloin suurenemisen suuntaan. Mutta selvänä rajana on vuosien 1860—1870 välinen ajanjakso, minkä vuoksi olemmekin merkinneet sen viivalla. Juuri tällä kaudella on havaittavissa koko maa-alan keskiuuruuden tavaton *pieneneminen*, 46 eekkerillä (199,2—153,3), ja viljellyn maa-alan keskimäärän suurin muutos (79,8—71,0), myös pienenemään päin.

Mistä tämä johtuu? Ilmeisesti vuosien 1861—1865 kansalaissodasta ja orjuuden lakkauttamisesta. Orjanomistajain latifundioille annettiin ratkaiseva isku. Alempana saamme nähdä useita todisteita tälle tosiseikalle, joka muuten on niin yleisesti tunnettu, että täytyy ihmetellä sen todistelemisen tarvetta. Erotamme erikseen etelää ja pohjoista aluetta koskevat numerot.

Vuodet	Farmien keskkoko eekereinä			
	etelässä		pohjoisessa	
	kaikkiaan maata keskimäärin	viljeltyä maata keskimäärin	kaikkiaan maata keskimäärin	viljeltyä maata keskimäärin
1850.....	332,1	101,1	127,1	65,4
1860.....	335,4	101,3	126,4	68,3
1870.....	214,2	69,2	117,0	69,2
1880.....	153,4	56,2	114,9	76,6
1890.....	139,7	58,8	123,7	87,8
1900.....	138,2	48,1	132,2	90,9
1910.....	114,4	48,6	143,0	100,3

Tästä näemme, että viljellyn maa-alan keskiuus yhä farmia kohden otettuna *pieneni* etelässä vuosien 1860—1870 välisenä aikana tavattomasti (101,3—69,2) ja pohjoisessa muuttui hieman *lisääntymissuuntaan* (68,3—69,2). Kysymys on siis nimenomaan etelän kehitysehdoista. Orjuuden lakkauttamisen jälkeenkin siellä on havaittavissa farmien keskkoon pienenemistä, vaikkakaan ei nopeaa eikä yhtämittaista.

„Omaan työhön perustuva pienviljely laajentaa siellä valta-asemaansa”, päättelee hra Gimmer, „ja pääoma hylkää maatalouden sijoittuakseen muille aloille”.„Eteläisissä Atlantin valtioissa maanviljelyskapitalismi rappeutuu tavattoman nopeasti”...

Kummallinen päätelmä, jolle nähtävästi vetää vertoja vain meikäläisten narodnikkien järkeily „kapitalismin rappeutumisesta” Venäjällä vuoden 1861 jälkeen sen seurauksena, kun tilanherrat siirtyivät veropäivätyöhön perustuvasta talousjärjestelmästä työllämaksujärjestelmään (s.o. puolittain veropäivätyöjärjestelmään!). Orjanomistajien latifundioiden pirstoutumista nimitetään „kapitalismin rappeutukseksi”. Eilisten orjanomistajien viljelemättömien maiden muuttumista neekerien, näiden puolittain osaviljelijäin, pikku farmeiksi (muistutamme, että osaviljelijäin prosentti *kasvaa* lakkaamatta tilastotiedustelusta toiseen!) nimitetään „kapitalismin rappeutukseksi”. Taloustieteen peruskäsitteiden vääristelemisessä ei voida pitemmälle mennä!

Vuoden 1910 tilastotiedustelun selittävän tekstin 12. luvussa amerikkalaiset tilastotieteilijät ovat esittäneet numerotietoja tyypillisistä etelän „plantaaseista” — meidän

päiviltämme, eikä orjuuden ajoilta. 39.073 plantaasilla on 39.073 „herrasfarmia” (landlord farms) ja 398.905 vuokrafarmia. Keskimäärin siis 10 vuokramiestä yhtä „herraa”, „tilanomistajaa”, „landlordia” kohti. Plantaasin keskikoko on 724 eekkeriä. Siitä viljeltyä maata vain 405 eekkeriä: plantaasia kohti tulee yli 300 eekkeriä viljelemätöntä maata. Herroille eilisille orjanomistajille se on sievoinen varanto tulevia riistosuunnitelmia varten...

Keskinkertaisen plantaasin maa jakaantuu seuraavasti: „herrasfarmi” 331 eekkeriä maata, siitä viljelyksessä 87. „Vuokra”-farmit, s.o. edelleenkin „herran” hyväksi ja hänen valvontansa alaisena työskentelevien osaviljelijä-neekerien maapalstojen suuruus on keskimäärin 38 eekkeriä, josta viljelyksessä 31 eekkeriä.

Etelän eiliset orjanomistajat, jotka omistavat valtavan suuria latifundioita ja joilla nykyäänkin yli $\frac{9}{10}$ maasta on viljelemättä, alkavat vähitellen, sitä mukaa kuin väestö kasvaa ja puuvillan kysyntä suurenee, myydä noita maita neekereille ja vieläkin useammin jakaa heille pieniä palstoja kahdaviiljelyyn. (Sellaisten farmarien luku, jotka omistivat täydellisesti koko käytössään olevan maan, lisääntyi etelässä vuodesta 1900 vuoteen 1910 1.237.000:sta 1.329.000:een, s.o. 7,5%, kun taas osaviljelijäfarmarien luku lisääntyi 772.000:sta 1.021.000:een, s.o. 32,2%.) Ja nyt ilmestyy taloustieteilijä, joka nimittää tätä ilmiötä „kapitalismin rappeutumiseksi”...

Latifundioiksi katsomme farmit, joilla on maata 1.000 eekkeriä tai enemmän. Yhdysvalloissa oli vuonna 1910 tällaisia farmeja 0,8% (50.135 farmia) ja maata niillä 167,1 miljoonaa eekkeriä, 19,0% kaikesta maasta. Se tekee keskimäärin 3.332 eekkeriä latifundiota kohti. Viljelyn maan prosenttiosuus latifundioilla tekee vain 18,7%, mutta yleensä kaikilla farmeilla 54,4%. Sitä paitsi *vähimmin* latifundioita on kapitalistisella pohjoisella alueella: 0,5% farmien kokonaisluvusta ja maata niillä 6,9% kaikesta maasta, jota paitsi viljelysmaan osuus latifundioilla tekee 41,1%. Latifundioita on eniten lännessä: 3,9% farmien kokonaisluvusta ja maata niillä 48,3% kaikesta maasta; 32,3% maasta on latifundioilla viljelyksessä. Viljelemättömän maan prosenttisuhte on *kaikkein suurin* entisen orjanomistuksellisen etelän latifundioilla: 0,7% farmeista on latifundioita; niillä on 23,9% maasta; viljeltyä on latifundioiden *maista vain 8,5%!!*

Nämä tarkat numerotiedot muuten osoittavat havainnollisesti, miten perusteettomasti latifundiot niin yleisesti katsotaan *kapitalistisiksi* talouksiksi tarkastelematta kutakin erillistä maata ja kutakin erillistä aluetta koskevia konkreettisia tietoja.

Kymmenen vuoden aikana, 1900—1910, nimenomaan latifundioilla ja yksinomaan latifundioilla maan kokonaismäärä *väheni*. Tuo väheneminen on hyvin huomattava: 197,8 miljoonasta 167,1 miljoonaan eekkeriin, t.s. 30,7 miljoonaa eekkeriä. Etelässä tuo väheneminen tekee 31,8 miljoonaa eekkeriä (pohjoisella alueella lisäys 2,3 miljoonaa ja lännessä vähennys 1,2 miljoonaa). Näin ollen juuri etelässä, vain orjanomistuksellisessa etelässä on luontenomaista valtavissa mittasuhteissa tapahtuva latifundioiden pirstoutuminen viljellyn maan prosenttisuhteen ollessa näillä latifundioilla mitättömän vähäisen (8,5%).

Kaikesta tästä johtuu kiertämättä, että parhaillaan tapahtuvan taloudellisen prosessin ainoa tarkka määritelmä on tällainen: siirtyminen orjanomistuksellisista latifundioista, joiden maasta yhdeksän kymmenesosaa on vallan viljelemättömänä, *kaupalliseen* pienviljelyyn. Ei „omaan työhön perustuvaan”, kuten hra Gimmerillä ja narodnikeilla ynnä kaikilla huokeaa ylistyshymniä „työlle” veisaavilla porvarillisilla taloustieteilijöillä on tapana sanoa, vaan kaupalliseen maanviljelyyn. „Omaan työhön perustuva”-sanoilla ei ole mitään merkitystä poliittisen taloustieteen kannalta, ja välillisesti ne ovat harhauttavia. Niillä ei ole merkitystä, sillä pienviljelijä „tekee työtä” kaikkien ja kaikenlaisten yhteiskunnallis-taloudellisten muodostumien vallitessa: niin orjuuden ja maaorjuuden kuin kapitalisminkin vallitessa. Sanat „omaan työhön perustuva” ovat pelkkä fraasi, sisällyksetön deklamaatio, jolla peitellään yksinomaan porvaristolle edullista mitä erilaisimpien yhteiskunnallis-taloudellisten muodostumien toisiinsa *sotkemista*. Sanat „omaan työhön perustuva” johtavat harhaan, pettävät yleisöä, sillä ne vihjaavat *palkkatyön* puuttumiseen.

Hra Gimmer, kuten kaikki muutkin porvarilliset taloustieteilijät, kiertää juuri palkkatyötä koskevat numerotiedot, vaikka ne ovat kaikkein tärkeimpiä tietoja kapitalismista maanviljelyksessä ja vaikka ne ovat olemassa sekä vuoden 1900 tilastotiedustelussa että myös siinä vuoden 1910 tilastotiedustelun „bulletiinissa” (Abstract — Farm crops,

by states *), jota hra Gimmer siteeraa (hänen artikkelinsa 49. sivu, huomautus).

Se seikka, että pienviljelyksen kasvu etelässä on juuri kaupallisen maanviljelyksen kasvua, näkyy etelän tärkeimmän maataloustuotteen luonteesta. Se on puuvilla. Koko etelän viljelyskasvisadon arvosta jyväviljat antavat 29,3%, heinä ja rehuksvit 5,1%, mutta puuvilla 42,7%. Vuodesta 1870 vuoteen 1910 villan tuotanto Yhdysvalloissa kasvoi 162 miljoonasta naulasta 321 miljoonaan naulaan — kaksinkertaisesti; vehnän tuotanto 236 miljoonasta bushelistä 635 miljoonaan busheliin — vähemmän kuin kolminkertaisesti; maissin tuotanto 1.094 miljoonasta bushelistä 2.886 miljoonaan busheliin, niin ikään vähemmän kuin kolminkertaisesti, mutta puuvillan tuotanto 4 miljoonasta paalista (à 500 naulaa) 12 miljoonaan paaliin, s.o. kolminkertaisesti. Pääasiassa kaupallisessa tarkoituksessa viljellyn maataloustuotteen kasvu on mennyt edelle muiden, vähemmän kaupallisten tuotteiden kasvusta. Tämän lisäksi tärkeimmällä etelän alueella, „eteläisellä Atlantin” alueella, on melko huomattavasti kehittynyt tupakan tuotanto (Virginiassa 12,1% sadon arvosta), vihannesten (Delawaren valtiossa 20,1% koko sadon arvosta, Floridan valtiossa 23,2%) ja hedelmien tuotanto (Floridan valtiossa 21,3% koko sadon arvosta) j.n.e. Kaikki ne ovat sellaisia viljelyskasveja, jotka merkitsevät maanviljelyksen voimaeräistämistä, talouden laajentamista sen käytössä olevan maan pinta-alan supistuessa sekä palkkatyön käytön lisääntymistä.

Siirrymme nyt tarkastelemaan yksityiskohtaisesti numero-tietoja palkkatyöstä; huomautamme vain, että vaikka etelä onkin siinä suhteessa jäänyt jälkeen muista alueista — siellä on palkkatyön käyttö *heikompaa*, koska puoliorjuudellinen osaviljely on *voimakkaampaa*, — niin sielläkin palkkatyön käyttö kasvaa.

5. MAANVILJELYKSEN KAPITALISTINEN LUONNE

Kapitalismista maanviljelyssä tehdään tavallisesti päätelmiä farmien suuruutta tai suurten — maa-alan puolesta — farmien määrää ja merkitystä koskevien numerotietojen

* — Valikoituja tietoja farmien sadosta valtioltain. *Toim.*

perusteella. Olemme jo osittain tarkastelleet ja tulemme vielä osittain tarkastelemaan tämänluontoisia numerotietoja, mutta on huomautettava, että kaikki ne ovat välillisiä tietoja, sillä maa-alan suuruus ei läheskään aina eikä läheskään välittömästi viittaa siihen, että *talous* olisi todella suuri ja että se on luonteeltaan kapitalistinen.

Numerotiedot palkkatyöstä ovat tässä suhteessa verrattomasti todistuskelpoisempia ja kuvaavampia. Viime vuosien maataloustiedustelut, esim. Itävallassa v. 1902 toimitettu ja Saksassa v. 1907 toimitettu — niiden erittelyyn pysähdymme toisessa kohdassa — osoittavat, että palkkatyön käyttö nykyajan maataloudessa ja varsinkin pientiloilla on paljon huomattavampaa kuin tavallisesti luullaan. Ei mikään kumoa poroporvarillista kaskua „omaan työhön perustuvasta” pienviljelyksestä niin ehdottomasti ja niin havainnollisesti kuin nämä numerotiedot.

Amerikkalainen tilasto on koonnut erittäin laajan aineiston tästä kysymyksestä, sillä kyselylomakkeessa on jokaiselta farmarilta tiedusteltu, onko hänellä menoja työläisten palkkaukseen ja jos on, niin nimenomaan millainen summa. Toisin kuin eurooppalaisissa tilastoissa — esim. kahdessa juuri mainitsemassamme maassa — amerikkalaisessa tilastossa ei rekisteröidä kullakin isännällä kyseisenä ajankohdana olevien palkkatyöläisten määrää, vaikka tuo määrä olisi hyvin helposti todettavissa ja vaikka noilla tiedoilla, lisänä tietoihin palkkatyöhön käytetystä kokonaissummasta, olisi hyvin suuri tieteellinen merkitys. Kaikkein pahinta kuitenkin on se, että nämä tiedot on vuoden 1910 tilastotiedustelun kohdalta käsitelty aivan kelvottomasti, ja yleensäkin tämän tiedustelun aineisto on käsitelty paljon huonommin kuin vuonna 1900 toimitetun tiedustelun aineisto. Vuoden 1910 tilastotiedustelussa on kaikki farmit jaettu ryhmiin maa-alan suuruuden mukaan (kuten vuonna 1900:kin), mutta päinvastoin kuin vuoden 1900 tilastossa palkkatyön käyttöä koskevia tietoja ei ole jaettu näihin ryhmiin. Meillä ei ole mahdollisuutta vertailla maa-alansa puolesta pieniä ja suuria talouksia palkkatyön käyttöön niissä. Käytettävämme ovat vain keskimääräistiedot valtioittain ja alueittain, t.s. tiedot, joissa kapitalistiset ja ei-kapitalistiset taloudet on pantu yhteen.

Vuoden 1900 tietoja, jotka on käsitelty paremmin, tarkas-
telemme erikseen alempana, nyt esitämme numerot vuodelta
1910. Numerot koskevat oikeastaan vuosia 1899 ja 1909.

A l u e e t :	Työläisiä palkkanneiden farmien prosentti (1909)	Palkkausmenojen lisääntyminen v:sta 1899 v:een 1909	Palkkausmenot yhtä viljeltyä eekkeriä kohti (dollareita)	
		% %	1909	1899
Pohjoinen alue.....	55,1	+ 70,8	1,26	0,82
Etelä	36,6	+ 87,1	1,07	0,69
Länsi	52,5	+ 119,0	3,25	2,07
Koko Yhdysvallat	45,9	+ 82,3	1,36	0,86

Näistä numeroista käy ennen kaikkea epäilemättä selville, että maanviljely on luonteeltaan eniten kapitalistista pohjoisella alueella (55,1% farmeista käyttää palkkatyötä), sitten lännessä (52,5%) ja vähiten kapitalistista etelässä (36,6%). Niin tulee olla, kun vertaillaan asutettua ja teollista aluetta suhteessa siirtoasutettavaan alueeseen ja osaviljelyä harjoittavaan alueeseen. Alueiden tarkkaan vertailuun sopivat luonnollisesti paremmin tiedot palkkatyötä käyttäneiden farmien prosenttisuhteesta kuin tiedot palkkausmenojen suuruudesta viljellyn maan kutakin eekkeriä kohti. Jotta jälkimmäisiä numerotietoja voitaisiin verrata, olisi palkkatason eri alueilla oltava saman. Meillä ei ole tietoja työpalkoista Yhdysvaltojen maataloudessa, mutta kun tiedämme alueiden välisen perinjuurisen eroavuuden, ei työpalkkojen yhtäläisyys tunnu uskottavalta.

Siis pohjoisella alueella ja lännessä, näillä kahdella alueella, joilla on $\frac{2}{3}$ kaikesta viljellystä maasta ja $\frac{2}{3}$ kaikesta karjasta, *yli puolet* farmareista ei tule toimeen ilman palkkatyön käyttöä. Etelässä on palkkatyön osuus pienempi vain siksi, että puolittain feodaalinen (myös puolittain orjuudellinen) riisto osaviljelyn muodossa on siellä vielä hyvin voimakasta. Ei ole epäilystäkään, etteikö osa huonoimmassa asemassa olevista farmareista Amerikassakin, samoin kuin maailman kaikissa muissakin kapitalistisissa maissa, turvaudu työvoimansa myyntiin. Amerikkalaisessa tilastossa valitettavasti ei ole tästä ollenkaan numerotietoja — eroten siinä esimerkiksi saksalaisesta vuoden 1907 tilastosta, johon nämä tiedot on yksityiskohtaisesti käsiteltyinä koottu. Saksalaisten lähteiden mukaan 5.736.082:sta maatalousyrittäjän omistajasta (kokonaisluku, johon kuu-

luvat kaikkein pienimmätkin „isännät”) on 1.940.867, t.s. yli 30%, *pääelinkeinonsa puolesta palkkatyöläisiä*. Tietysti valtaosa näistä maatilkun omistavista maataloustyöläisistä ja päiväläisistä kuuluu maanviljelijäin alimpiin ryhmiin.

Olettakaamme, että Yhdysvalloissa, missä aivan pieniä farmeja (3 eekkeriin saakka) ei yleisen säännön mukaan ole luetteloitu lainkaan, vain 10% farmareista myy työvoimaansa. Siinäkin tapauksessa saamme tulokseksi, että tilanherrojen ja kapitalistien *välittömästi* riistämiä farmareita on *yli kolmasosa* kokonaisluvusta (24,0% osaviljelijöitä, joita etiset orjanomistajat riistävät feodaaliseen tai puolittain feodaaliseen tapaan, ja 10% kapitalistien riistämiä tekee yhteensä 34%). Näin ollen farmarien *vähemmistö*, tuskin enemmän kuin *yksi viidesosa tai yksi neljäsosa* kokonaisluvusta, ei palkkaa työläisiä eikä itse palkkaudu tahi ei ole velkaorjuudessa.

Tällainen on todellinen asiointila „esimerkillisen ja edistyneimmän” kapitalismin maassa, missä jaetaan miljoonia desjatiinoja maata ilmaiseksi. Paljonpuhuttu „omaan työhön perustuva”, ei-kapitalistinen pienviljely on sielläkin tarua.

Kuinka suuri on palkkatyöläisten määrä Amerikan maataloudessa? kasvaako vai pieneneekö tuo määrä farmarien lukuun ja koko maaseutuväestöön verraten?

Amerikkalainen tilasto ei valitettavasti anna suoraa vastausta näihin mitä tärkeimpiin kysymyksiin. Etsikäämme likipitäistä vastausta.

Likipitäisen vastauksen voivat antaa ensinnäkin ammatteteja koskevan tilaston numerot (tilastotiedustelun IV nidos). Amerikkalaisilla tämä tilasto on „epäonnistunut”. Se on laadittu niin muodollisesti, kaavamaisesti, tolkuttomasti, ettei siinä ole tietoja henkilön asemasta elinkeinoammattissa, t.s. ei ole tehty eroa isännän, perheeseen kuuluvan työläisen ja palkkatyöläisen välillä. Tarkan taloudellisen jaon asemesta on tyydytty „yleiseen”, „tavanomaiseen” sanankäyttöön yhdistäen tökerösti otsikkoon „maatöyläiset” sekä farmarien perheenjäsenet että palkkatyöläiset. On tunnettua, että tässä kysymyksessä vallitsee täydellinen sekasotku *muissakin* kuin Amerikan tilastoissa.

Vuoden 1910 tilastossa on yritetty hiukan selvittää tätä sekasotkua, korjata ilmeiset virheet ja erottaa vaikkapa osa palkkatyöläisiä (working out) perheeseen kuuluvista

työntekijöistä (working on the home farm). Suoritettuaan useita laskelmia tilastotieteilijät ovat tehneet korjauksen maanviljelyksessä työskentelevien kokonaislukuun pienentäen tuota lukua 468.100 hengellä (IV nidos, s. 27). Sitten määritellään palkkatyössä olevien *naisten* lukumääräksi 220.048 vuonna 1900 ja 337.522 vuonna 1910 (lisäys 53%). Vuonna 1910 oli miespuolisia palkkatyöläisiä 2.299.444. Jos oletetaan, että maataloustyöläisten kokonaisluvusta oli vuonna 1900 sama prosentti palkkatyöläisiä kuin vuonna 1910, niin miespuolisten palkkatyöläisten luvuksi vuonna 1900 tulee 1.798.165 henkeä. Silloin saamme seuraavanlaisen kuvan:

	1900	1910	Lisäys % %
Maanviljelyksessä työskenteleviä yhteensä.....	10.381.765	12.099.825	+ 16 %
Farmarien lukumäärä	5.674.875	5.981.522	+ 5 %
Palkkatyöläisten lukumäärä.....	2.018.213	2.566.966	+ 27 %

Toisin sanoen, palkkatyöläisten luvun lisääntymisprosentti oli yli viisi kertaa suurempi (5%:n asemesta 27%) kuin farmarien luvun lisääntymisprosentti. Farmarien osuus maaseutuväestön keskuudessa *pieneni* ja palkkatyöläisten osuus *suureni*. Itsenäisten isäntien lukumäärä koko maaseutuväestöön verrattuna *pieneni*; riippuvaisuussuhteessa olevien, riistettyjen lukumäärä *suureni*.

Saksassa laskettiin vuonna 1907 olleen maataloudessa 4½ miljoonaa palkkatyöläistä, perheeseen kuuluvien työntekijäin ja palkkatyöläisten kokonaisluvun ollessa 15 miljoonaa. Palkkatyöläisiä siis 30%. Amerikassa likimääräisten laskelmien mukaan 2½ miljoonaa 12 miljoonasta, s.o. 21%. Saattaa olla, että ilmaiseksi jaettavat vapaat maat ja osaviljelijäfarmarien tavattoman suuri prosenttimäärä ovat omiaan alentamaan palkkatyöläisten prosenttimäärää Amerikassa.

Toiseksi, likipitäisen vastauksen voivat antaa numerot menojen suuruudesta työläisten palkkaukseen vuosina 1899 ja 1909. Samana aikana palkkatyöläisten määrä teollisuudessa kohosi 4,7 miljoonasta 6,6 miljoonaan, t.s. 40%, ja heidän työpalkkansa 2.008 miljoonasta dollarista 3.427 miljoonaan dollariin, t.s. 70%. (Ei pidä unohtaa, että elintarpeiden y.m. hintojen korottaminen on kokonaan mitätöinyt tuon nimellispalkan korotuksen.)

Näiden numerotietojen nojalla voidaan olettaa, että menojen lisääntymistä työläisten palkkaukseen maanviljelyksessä 82%:lla vastaa palkkatyöläisten lukumäärän lisääntyminen noin 48%:lla. Jos teemme samanlaisen oletuksen kolmen tärkeimmän alueen suhteen, niin saamme seuraavanlaisen kuvan:

A l u e e t:	Lisäys %:ssa vuodesta 1900 vuoteen 1910		
	Maaseutu- väestöä yhteensä	Farmien luku	Palkkatyö- läisten luku
Pohjoinen alue.....	+ 3,9 %	+ 0,6 %	+40 %
Etelä	+14,8 %	+18,2 %	+50 %
Länsi	+49,7 %	+53,7 %	+66 %
Koko Yhdysvallat	+11,2 %	+10,9 %	+48 %

Nämäkin numerot osoittavat meille, että isäntien lukumäärän kasvu jää koko maan mitassa jälkeen maaseutuväestön kasvusta, mutta palkkatyöläisten lukumäärän kasvu menee edelle maaseutuväestön lukumäärän kasvusta. Toisin sanoen: itsenäisten suhdeluku pienenee, riippuvaisten suhdeluku suurenee.

Huomautamme, että tavattoman suuri ero palkkatyöläisten luvun kasvussa edellisessä laskelmassa (+27%) ja jälkimmäisessä laskelmassa (+48%) on täysin mahdollinen, sillä edellisessä tapauksessa on otettu lukuun vain *ammattikseen* palkkatyötä tekevät, mutta jälkimmäisessä tapauksessa on otettu huomioon *jokainen tapaus*, jolloin on käytetty palkkatyövoimaa. Maataloudessa on ajoittaisella palkkatyövoiman käytöllä tavattoman suuri merkitys, ja sen vuoksi olisi aina pidettävä sääntönä, ettei rajoituta palkkatyöläisten, vakituisten ja väliaikaisten, lukumäärän toteamiseen, vaan sen lisäksi on, mikäli mahdollista, todettava myös palkkausmenojen kokonaissumma.

Joka tapauksessa molemmat laskelmat osoittavat meille vakuuttavasti kapitalismin *kasvua* Yhdysvaltojen maanviljelyksessä, palkkatyövoiman käytön *kasvua*, joka menee edelle maaseutuväestön ja farmarien lukumäärän kasvusta.

6. VOIMAPERÄISIMMAN MAANVILJELYKSEN ALUEET

Tarkasteltuamme yleisiä tietoja palkkatyöstä, joka on välittömin osoitin kapitalismista maanviljelyksessä, voimme nyt siirtyä tarkastelemaan seikkaperäisemmin sitä, missä

erikoisissa *muodoissa* kapitalismi ilmenee kyseisellä kansantalouden alalla.

Olemme tutustuneet yhteen sellaiseen alueeseen, jossa farmien keskikoko pienenee, nimittäin etelään, missä tuo pieneneminen merkitsee siirtymistä orjanomistajien latifundioista kaupalliseen pienviljelyyn. On olemassa toinenkin alue, jossa farmien keskikoko pienenee, nimittäin osa pohjoisesta alueesta: Uusi Englanti ja Keski Atlantin valtiot. Tässä numerotiedot näiltä alueilta:

	Farmin keskikoko (viljeltyä maata) ekkereinä	
	Uusi Englanti	Kesk. Atl. valtiot
1850.....	66,5	70,8
1860.....	66,4	70,3
1870.....	66,4	69,2
1880.....	63,4	68,0
1890.....	56,5	67,4
1900.....	42,4	63,4
1910.....	38,4	62,6

Farmin keskikoko on Uudessa Englannissa pienempi kuin missään muualla Yhdysvalloissa. Etelässä farmin koko on kahdella alueella 42—43 ekkeriä, mutta kolmannella, missä siirtoasutus on vielä käynnissä — lounaisissa keskivaltioissa — se on 61,8 ekkeriä, t.s. melkein sama kuin Keski-sissä Atlantin valtioissa. Farmien keskikoon pieneneminen Uudessa Englannissa ja Keski-sissä Atlantin valtioissa, „vanhemman kulttuurin ja korkeamman taloudellisen kehityksen saavuttaneissa valtioissa” (hra Gimmerillä s. 60), alueilla, joilla siirtoasuttaminen ei ole käynnissä, saikin kirjoittajamme, kuten hyvin monet muutkin porvarilliset taloustieteilijät, tekemään johtopäätöksen, että „kapitalistinen maanviljelys rappeutuu”, että „tuotanto jakautuu ja pirstoutuu”, että „ei ole sellaisia alueita, joilla siirtoasuttamista ei enää tapahtuisi eikä suurkapitalistinen maanviljelys rappeutuisi ja syrjäytyisi omaan työhön perustuvan maanviljelyksen tieltä”.

Hra Gimmer päätyi näihin suorastaan totuudenvastaisiin johtopäätöksiin sen vuoksi, että hän unohti... „pikkuseikan”: maanviljelyksen voimaperäistymisen! Se tuntuu uskomattomalta, mutta se on totta. Ja kun hyvin monet, melkein kaikki porvarilliset taloustieteilijät pyrkivät pien- ja suurtuotannosta maanviljelyksessä puhuessaan niin ikään unohtamaan

tuon „pikkuseikan”, vaikka he kaikki „teoriassa” „tietävät” mainiosti maanviljelyksen voimaperäistymisen ja myöntävät sen, niin tähän kysymykseen on pysähdyttävä erikoisen yksityiskohtaisesti. Juuri tässä on eräs tärkein alkulähde porvarillisen (mukaan lukien narodnikkilaisen ja opportunistisen) taloustieteen kaikkiin vastoinkäymisiin kysymyksessä „omaan työhön perustuvasta” pienviljelyksestä. Unohdetaan se „pikkuseikka”, että maanviljelyksen teknillisten erikoisuuksien vuoksi sen voimaperäistäminen johtaa hyvin usein *talouden mittasuhteiden suurenemiseen, tuotannon ja kapitalismin kasvuun* talouden keskimääräisen viljelyn maa-alan *supistuksessa*.

Tarkastelkaamme ennen kaikkea, onko maanviljelyksen tekniikan, sen yleisen luonteen ja voimaperäisyyden kannalta olemassa olennaista eroa toisaalta Uuden Englannin ja Keskisten Atlantin valtioiden ja toisaalta muiden pohjoisvaltioiden ja maan muiden alueiden välillä.

Erilaisuutta maanviljelyskasvien viljelyssä luonnehtivat seuraavat numerot:

A l u e e t:	Koko sadon kokonaisarvosta muodostivat (1910) prosentteissa		
	viljakasvit	heinä ja vihantarehu	vihannekset, hedelmät y.m. erikoiskasvit
Uusi Englanti	7,6	41,9	33,5
Kesk. Atl. valt.	29,6	31,4	31,8
Koill. keskivaltiot	65,4	16,5	11,0
Luot. keskivaltiot	75,4	14,6	5,9

Kasvien viljelyssä on perusteellista eroavuutta. Kahdella ensin mainitulla alueella havaitaan maanviljelyksen olevan erittäin voimaperäisen, kahdella jälkimmäisellä laajaperäisen. Jälkimmäisillä alueilla viljakasveista saadaan suurin osa sadon kokonaisarvosta, edellisillä alueilla taas ei vain pienin osa, vaan joskus aivan mitätön osa (7,6%), jota paitsi erikoiset „kaupalliset” viljelyskasvit (vihannekset, hedelmät y.m.) muodostavat *suuremman* osan sadon arvosta kuin viljakasvit. Laajaperäinen maanviljelys on väistynyt voimaperäisen tieltä. Heinänviljely on laajaa. Uudessa Englannissa on 3,8 miljoonaa eekkerin suuruisesta heinä- ja vihantarehualasta 3,3 miljoonaa eekkeriä *kylvöheinää*. Keskisissä Atlantin valtioissa ovat vastaavat luvut: 8,5 ja 7,9 miljoonaa. Sen sijaan Luoteisissa keskivaltioissa (siirtoasuttamisen ja laajaperäisen maanviljelyksen alueella)

27,4 miljoonan eekkerin suuruudesta heinä- ja vihantarehu-alasta on 14,5 miljoonaa, t.s. enemmän kuin puolet, „luonnon”-niittyinä j.n.e.

„Voimaperäisissä” valtioissa ovat sadot huomattavasti suuremmat:

A l u e e t:	Sato eekkeriltä (busheleja)			
	maissia		vehnää	
	1909	1899	1909	1899
Uusi Englanti	45,2	39,4	23,5	18,0
Kesk. Atl. valt.	32,2	34,0	18,6	14,9
Koill. keskivalt.	38,6	38,3	17,2	12,9
Luot. keskivalt.	27,7	31,4	14,8	12,2

Sama ilmiö on havaittavissa kaupallisen karjanhoidon ja maitokarjatalouden suhteen, mikä on näillä alueilla erikoisen kehittyntä:

A l u e e t:	Lypsylehmien keskiluku	1 lehmän keskilypsy (galloneja)	
	1 farmia kohti	1909	1899
	(1900)		
Uusi Englanti	5,8	476	548
Kesk. Atl. valt.	6,1	490	514
Koill. keskivalt.	4,0	410	487
Luot. keskivalt.	4,9	325	371
Etelä (3 aluetta).....	1,9—3,1	232—286	290—395
Länsi (2 aluetta).....	4,7—5,1	339—475	334—470
Keskimäärin Yhdysvalloissa	3,8	362	424

Tästä näkyy, että „voimaperäisissä” valtioissa maitokarjatalous on huomattavasti *suurempaa* kuin missään muissa valtioissa. Alueet, joilla farmit ovat kaikkein *pienimpiä* — viljellyn maa-alan suhteen, — ovat *suurimpien* maitokarjatalouksien alueita. Tällä seikalla on tavattoman suuri merkitys, sillä kuten tunnettua maitokarjatalous kehitty nopeimmin kaupunkien läheisyydessä ja erittäin pitkälle kehittyneissä teollisuusmaissa (tai alueilla). Tanskan, Saksan ja Sveitsin tilasto, jota tarkastelemme toisessa kohdassa *, osoittaa niin ikään maitokarjan *kasuvaa keskittymistä*.

Kuten olemme huomanneet, „voimaperäisissä” valtioissa heinä ja vihantarehu muodostavat koko sadon kokonais-

* Ks. Teokset, 5. osa, ss. 195—211 ja 13. osa, ss. 157—203. Toim.

arvosta huomattavasti suuremman osan kuin viljakasvit. Ja karjanhoidon kehitys tapahtuu siellä huomattavalta osaltaan *ostorehujen* kustannuksella. Tässä sitä osoittavia numerotietoja vuodelta 1909:

A l u e e t:	Summa (miljoonia dollareita)		Tulot ylittävät menot (+) tai päinvastoin (-)
	Tuloja rehujen myynnistä	Menoja rehujen ostoon	
Uusi Englanti	+ 4,3	-34,6	- 30,3
Kesk. Atl. valt.	+ 21,6	-54,7	- 33,1
Koill. keskivalt.	+195,6	-40,6	+155,0
Luot. keskivalt.	+174,4	-76,2	+ 98,2

Pohjoisen alueen laajaperäisen maanviljelyksen valtiot myyvät rehuja. Voimaperäisen maanviljelyksen valtiot ostavat niitä. On selvää, että rehuja ostava talous voi *pienellä* maa-alalla olla mittasuhteiltaan *suuri* ja luonteeltaan korkeasti kapitalistinen.

Verratkaamme kahta pohjoista voimaperäisen maanviljelyksen aluetta, Uutta Englantia ja Keskisiä Atlantin valtioita, kaikkein laajaperäisimmän maanviljelyksen pohjoiseen alueeseen, Luoteisiin keskivaltioihin:

A l u e e t:	Viljeltyä maata, eekkeriä (milj.)	Koko karjan arvo (milj. doll.)	Tulot rehu- jen myyn- nistä (milj. doll.)	Menot rehujen ostoon (milj. doll.)
Uusi Englanti + Kesk. Atl. valt.	36,5	447	26	89
Luot. keskivalt.	164,3	1.552	174	76

Tästä näemme, että voimaperäisen maanviljelyksen valtioissa on karjaa yhtä viljeltyä eekkeriä kohti ($447 : 36 = 12$ dollaria 1 eekkeriä kohti) enemmän kuin laajaperäisen maanviljelyksen valtioissa ($1.552 : 164 = 9$ dollaria). Maa-alayksikköä kohti on sijoitettu enemmän pääomaa karjan muodossa. Yleinen rehukauppavaihtokin (osto + myynti) on voimaperäisen maanviljelyksen valtioissa maa-alayksikköä kohti laskettuna paljon suurempi ($26 + 89 = 115$ miljoonaa dollaria 36 miljoonaa eekkeriä kohti) kuin laajaperäisen maanviljelyksen valtioissa ($174 + 76 = 250$ miljoonaa dollaria 164 miljoonaa eekkeriä kohti). On selvää, että voimaperäisen maanviljelyksen valtioissa maanviljelys on paljon *kaupallisempaa* kuin laajaperäisen maanviljelyksen valtioissa.

Numerotiedot menoista lannoitteisiin sekä työkalujen ja koneiden arvosta ovat mitä täsmällisintä maanviljelyksen voimaperäistämistä kuvaavaa tilastoa. Tässä nuo numerotiedot:

A l u e e t:		Osto- lannoitteita käyttävien farmien prosentti	Menot yhtä farmia kohti keskimäärin (doll.)	Menot viljellyn maan yhtä eekkeriä kohti keskimäärin (doll.)		Viljeltyä maata keskimäärin farmia kohti (eekkeriä) (1909)
				1909	1899	
Pohjois- nen alue	Uusi Englanti	60,9	82	1,30	0,53	38,4
	Kesk. Atl. valtiot	57,1	68	0,62	0,37	62,6
	Koill. keskivaltiot	19,6	37	0,09	0,07	79,2
	Luot. keskivalt.	2,1	41	0,01	0,01	148,0
Etelä	Etel. Atl. valt.	69,2	77	1,23	0,49	43,6
	Kaakk. keskivalt.	33,8	37	0,29	0,13	42,2
	Loun. keskivalt.	6,4	53	0,06	0,03	61,8
Länsi	Vuoristovalt.	1,3	67	0,01	0,01	86,8
	Tyynten meren valt.	6,4	189	0,10	0,05	116,1
Koko Yhdysvallat		28,7	63	0,24	0,13	75,2

Tässä näkyy täysin selvästi ero pohjoisen alueen laaja-peräisen maanviljelyksen valtioiden — missä ostolannoitteita käyttävien farmien prosentti on mitättömän pieni (2—19%) ja menot lannoitteiden ostoon yhtä viljeltyä eekkeriä kohti laskettuna mitättömän vähäiset (0,01—0,09 dollaria) — ja toisaalta voimaperäisen maanviljelyksen valtioiden välillä, missä *enemmistö* farmeista (57—60%) käyttää ostolannoitteita ja menot niihin nousevat huomattaviin summiin. Esimerkiksi Uudessa Englannissa nuo menot nousevat 1,30 dollariin eekkeriä kohti, mikä on *maksimaalinen* luku kaikkiin alueisiin nähden (taaskin kaikkein pienen farmi maa-alansa puolesta ja menot lannoitteisiin suurimmat!) ja ylittää yhden eteläisen alueen (Eteläisten Atlantin valtioiden) vastaavan luvun. Huomautettakoon, että etelässä, missä kuten tunnettua käytetään eniten osaviljelijäneekerien työtä, vaatii puuvillan viljely erittäin paljon keinolannoitteita.

Tyynten meren valtioissa on lannoitteita käyttäneiden farmien prosentti hyvin pieni (6,4%) ja maksimaalisen suuret menot keskimäärin yhtä farmia kohti (189 dollaria), ottaen laskuihin tietenkin vain lannoitteita käyttäneet farmit. Tässä havaitsemme toisen esimerkin: *suurviljelyksen* ja kapitalistisen viljelyksen kasvun taloudella olevan maa-

alan *pienentyessä*. Kolmesta Tyynen meren osavaltiosta kahdessa, Washingtonissa ja Oregonissa, on lannoitteiden käyttö yleensä mitättömän vähäistä, kaiken kaikkiaan 0,01 dollaria eekkeriä kohti. Vain kolmannessa valtiossa, Kaliforniassa, on mainittu luku verrattain korkea: 0,08 vuonna 1899 ja 0,19 vuonna 1909. Tässä valtiossa on erikoinen osuus hedelmien tuotannolla, joka kasvaa tavattoman nopeasti puhtaasti kapitalistisessa muodossa ja antoi vuonna 1909 siellä 33,1% koko sadon arvosta, kun taas viljakaasveista saatiin 18,3% ja heinästä ja vihantarehusta 27,6%. Tyypillisenä hedelmiä tuottavana farmina on sellainen, jonka maa-ala on *keskinkertaista pienempi* ja joka käyttää lannoitteita ja palkkatyötä *paljon enemmän* kuin niitä keskimäärin käytetään. Me saamme vielä tilaisuuden kosketella näitä tämänlaatuisia suhteita, jotka ovat tyypillisiä voimaperäistä maanviljelystä harjoittaville kapitalistisille maille ja joita tilasto- ja taloustieteilijät eniten vieroksuvat.

Mutta palatkaamme „voimaperäisiin” pohjoisvaltioihin. Uudessa Englannissa ei vain lannoitteiden käyttö ole kaikkein suurin — 1,30 dollaria eekkeriä kohti — farmilla olevan maa-alan ollessa kaikkein pienimmän (38,4 eekkeriä), vaan myös menot lannoitteisiin kasvavat erittäin nopeasti. Kymmenen vuoden aikana, vuodesta 1899 vuoteen 1909, nuo menot kohosivat 0,53 dollarista 1,30 dollariin eekkeriä kohti, t. s. lisääntyivät kaksi ja puoli kertaiseksi. Maanviljelyksen voimaperäistyminen, sen teknillinen edistys ja kulttuurin kohoaminen edistyy siellä näin ollen erittäin nopeasti. Saadaksemme mahdollisimman havainnollisen käsityksen tämän tosiasian merkityksestä vertaamme voimaperäisimmän maanviljelyksen pohjoista aluetta, Uutta Englantia, kaikkein laajaperäisimmän maanviljelyksen alueeseen, Luoteisiin keskivaltioihin. Tällä jälkimmäisellä alueella ei käytetä juuri ollenkaan keinotekoisia lannoitteita (2,1% farmeista ja 0,01 dollaria eekkeriä kohti); farmien koko on siellä suurempi kuin missään muualla Amerikassa (148,0 eekkeriä) ja se kasvaa nopeimmin. Tavallisesti otetaan juuri tämä alue näytteeksi — ja hra Gimmerkin tekee niin — kapitalismista Yhdysvaltojen maanviljelyksessä. Tämä tavanomainen mielipide on väärä, minkä osoitamme yksityiskohtaisemmin alempana. Se perustuu laajaperäisen maanviljelyksen kaikkein karkeimman, alkeellisimman

muodon sekoittamiseen teknillisesti edistyneeseen voima-
peräisen maanviljelyksen muotoon. Luoteisissa keskival-
tioissa on farmin koko lähes neljä kertaa suurempi kuin
Uudessa Englannissa (148,0 eekkeriä ja 38,4 eekkeriä),
mutta menot lannoitteisiin keskimäärin kutakin lannoitteita
käyttäneitä farmia kohti kaksi kertaa pienemmät: 41 dolla-
ria ja 82 dollaria.

Elävässä elämässä on näin ollen tapauksia, jolloin farmin
maa-alan tavaton *pieneneminen* liittyy keinotekoisiiin lan-
noitteisiin käytettyjen varojen tavattoman suureen *lisään-
tymiseen*, joten „pien”-tuotanto — jos se edelleenkin totut-
tuun tapaan katsotaan maa-alan vuoksi pientuotannoksi —
osoittautuu maahan sijoitetun pääoman määrän mukaan
„suur”-tuotannoksi. Tällaiset tapaukset eivät ole yksityis-
luontoisia, vaan tyypillisiä kaikille niille maille, joissa
laajaperäinen maanviljelys on muuttumassa voimaperäi-
seksi. Näihin taas kuuluvat *kaikki* kapitalistiset maat, ja
tämän, maanviljelyksen tyypillisen, olennaisen ja perus-
erikoisuuden jättäminen huomioon ottamatta synnyttää
tavanomaisia virheitä pienviljelyksen ihailijoissa, jotka
tekevät johtopäätöksensä vain maa-alan suuruuden mukaan.

7. KONEET JA PALKKATYÖ MAANVILJELYKSESSÄ

Ottakaamme toinen pääoman maahan sijoittamisen
muoto, joka teknillisesti eroaa edellä esitetystä, nimittäin:
työkalujen ja koneiden käyttö. Koko Euroopan maatalous-
tilasto antaa kumoamattoman todistuksen siitä, että mitä
suurempi maamäärältään talous on, sitä suurempi prosentti
talouksista käyttää kaikenlaisia koneita ja sitä suurempi
määrä koneita on käytössä. Suurtalouksien etuisuus tässä
hyvin tärkeässä suhteessa on todettu täydellisesti ja ehdotto-
masti. Amerikkalainen tilasto on tässäkin suhteessa hiukan
omalaatuinen: työkaluja ja maatalouskoneita ei luetteloida
erikseen, vaan määritellään vain niiden kokonaisarvo. On
tietysti mahdollista, että tämänluontoiset numerot ovat
kussakin eri tapauksessa vähemmän tarkkoja, mutta sitä
vastoin yleensä ottaen ne antavat mahdollisuuden tehdä
tiettyjä vertailuja alueiden välillä ja talousryhmien välillä,
vertailuja, joita toisenluontoisia numerotietoja käytettäessä
ei voida tehdä.

Tässä numerotiedot maatalouskalustosta ja -koneista alueittain:

A l u e e t:		Työkalujen ja koneiden arvo (1909), dollareina	
		Keskimäärin farmia kohti	Keskimäärin farmeilla olevan koko maan 1 eekkeriä kohti
Pohjois- nen alue	Uusi Englanti	269	2,58
	Kesk. Atl. valt.	358	3,88
	Koill. keskivalt.	239	2,28
	Luot. keskivalt.	332	1,59
	Etelä (kolme aluetta).....	72—88—127	0,71—0,92—0,95
	Länsi (kaksi aluetta)	269—350	0,83—1,29
Yhdysvallat.....		199	1,44

Osoittautuu, että entinen orjanomistuksellinen etelä, osaviljelyn alue, on koneiden käytössä viimeisellä sijalla. Siellä on työkalujen ja koneiden arvo eekkeriä kohti — eri alueilla — kolme, neljä, viisi kertaa pienempi kuin pohjoisissa voimaperäisen maanviljelyksen valtioissa. Nämä osavaltiot ovat ensimmäisellä sijalla kaikkiin muihin osavaltioihin verrattuna, ja ne jättävät niin ikään kauas jälkeensä kaikkein maanviljelysvoittoisimman alueen, Amerikan viljaitaan, Luoteiset keskivaltiot, joita pintapuoliset havainnoitsijat yhä vieläkin ylipäänsä pitävät mallialueena koneiden käytön ja kapitalismin kannalta.

Huomautamme, että kun amerikkalaisilla tilastotieteilijöillä on tapana laskea koneiden sekä maan, karjan, rakennusten y.m. arvo farmeilla olevan *koko* maan eikä vain viljellyn maan yhtä eekkeriä kohti, niin se saa näyttämään pienemmältä „voimaperäisten” pohjoisvaltioiden etevämmyden, eikä sellaista tapaa yleensä voida pitää oikeana. Eri alueiden välinen eroavuus viljellyn maan prosenttisuhteen kannalta on hyvin suuri: lännessä tuo prosenti alenee vuoristovaltioissa 26,7%:iin, pohjoisen alueen Koillisissa keskivaltioissa se kohoaa 75,4%:iin. Taloustilastolle on epäilemättä tärkeämpää viljellyn maan eikä koko maan määrä. Uudessa Englannissa on viljellyn maan määrä farmeilla ja sen prosenttisuhte huomattavasti alentunut varsinkin vuoden 1880 jälkeen, nähtävästi lännen vapaiden maiden (maankorosta, herroille maanomistajille maksettavasta pakkoverosta vapaiden maiden) kilpailun vaikutuksesta. Mutta samanaikaisesti koneiden käyttö on tällä alueella erittäin laajaa ja koneiden arvo kutakin *viljeltyä*

eekkeriä kohti on erittäin korkea. Vuonna 1910 se teki siellä 7 dollaria eekkeriä kohti ja Keskisissä Atlantin valtioissa noin 5½ dollaria, mutta muilla alueilla korkeintaan 2—3 dollaria.

Maan määrän puolesta kaikkein *pienimpien* farmien alue osoittautuu taaskin alueeksi, jossa maahan sijoitetaan *suurimpia* pääomia koneiden muodossa.

Kun vertaamme pohjoisen alueen „voimaperäisistä” valtioista Keskisiä Atlantin valtioita pohjoisen laajaperäisimmän maanviljelyksen alueeseen, Luoteisiin keskivaltioihin, niin havaitsemme, että kullakin farmilla olevan viljellyn maan määrän kannalta edellisellä alueella on tuotanto *enemmän kuin kaksi kertaa „pienempää”* — 62,6 eekkeriä 148,0 eekkeriin verrattuna, — mutta maatalouskoneiden arvon kannalta se on *edellä* jälkimmäisestä alueesta — 358 dollaria ja 332 dollaria farmia kohti. Koneiden käytön kannalta pienet farmit osoittautuvat paljon suuremmiksi.

Meidän on vielä verrattava numerotietoja maanviljelyksen voimaperäisestä luonteesta numerotietoihin palkkatyön käytöstä. Ylempänä, 5. §:ssä, esitimme jo suppeassa muodossa viimeksi mainitut numerotiedot. Nyt meidän on tarkasteltava niitä seikkaperäisemmin alueittain.

A l u e e t :		Palkkatyöllisiä käyttäneiden farmien prosentti v. 1909	Menot työ- palkkanseen keskim. yhtiä (palkkatyötä käyttäneitä) far- mia kohti (doll.)	Palkkausmenot viljelysmaan yhtiä eekkeriä kohti		Näiden menojen suureneminen vuodesta 1899 vuoteen 1909 % %
				1909	1899	
Pohjoi- nen alue	Uusi Englanti	66,0	277	4,76	2,55	+86 %
	Kesk. Atl. valt.	65,8	253	2,66	1,64	+62 %
	Koill. keskivalt.	52,7	199	1,33	0,78	+71 %
	Luot. keskivalt.	51,0	240	0,83	0,56	+48 %
Etelä	Etel. Atl. valt.	42,0	142	1,37	0,80	+71 %
	Kaakk. keskivalt.	31,6	107	0,80	0,49	+63 %
	Loun. keskivalt.	35,6	178	1,03	0,75	+37 %
Länsi	Vuoristovalt.	46,8	547	2,95	2,42	+22 %
	Tyynten m. valt.	58,0	694	3,47	1,92	+80 %
Koko Yhdysvallat		45,9	223	1,36	0,86	+58 %

Tästä näkyy ensinnäkin, että pohjoisissa voimaperäisen maanviljelyksen valtioissa on kapitalismi maanviljelyksessä ehdottomasti ja kaikissa suhteissa kehittynyt paljon pitemmälle kuin laajaperäisen maanviljelyksen valtioissa; toi-

seksi, että kapitalismi kehittyy ensin mainituilla alueilla nopeammin kuin laajaperäisen maanviljelyksen alueilla; kolmanneksi, että kaikkein pienimpien farmien alue, Uusi Englanti, on maan kaikkia muita alueita korkeammalla niin maanviljelyskapitalismin korkeimman kehitystason kuin myös kapitalismin nopeimman kehityksen puolesta. Palkkausmenot viljellyn maan yhtä eekkeriä kohti ovat siellä kasvaneet 86%, ja Tyynen meren valtiot ovat siinä suhteessa toisella tilalla. Tyynen meren valtioista erottuu tässäkin suhteessa Kalifornia, jossa, kuten jo olemme maininneet, kehittyy nopeasti kapitalistinen hedelmien „pien-viljelys”.

Amerikan maanviljelyksen „mallikelpoisena” kapitalistisena alueena pidetään tavallisesti Luoteisia keskivaltioita, missä farmien koko on suurin (vuonna 1910 keskimäärin 148,0 eekkeriä, laskien vain viljellyn maan) ja missä niiden koko on vuodesta 1850 lähtien kasvanut nopeimmin ja varmimmin. Näemme nyt, että tuo mielipide on peräti erheellinen. Palkkatyön käytön taso on tietysti kapitalismin kehityksen kiistattomin ja suoranaisin osoitin. Ja tämä osoitin sanoo meille, että Amerikan „vilja-aitta”, kuulujen ja erikoisesti silmään pistävien „vehnätehtaiden” alue on *vähemmän* kapitalistinen kuin teollistettu ja voimaperäisen maanviljelyksen alue, missä maanviljelyksen edistys ei ilmene viljellyn maa-alan laajenemisena, vaan maahan tehtyjen pääomasijoitusten *suurenemisena* maa-alan *pienentyessä*.

Voidaan vallan hyvin kuvitella, miten „mustanmullan” tai yleensä koskemattomien uudismaiden viljelyksen laajentaminen voi koneita käyttämällä edistyä hyvin nopeasti, vaikka palkkatyön käyttö ei kasvakaan kovin paljon. Luoteisissa keskivaltioissa tekivät palkkausmenot yhtä viljellyn maan eekkeriä kohti 0,56 dollaria vuonna 1899 ja 0,83 dollaria vuonna 1909. Lisäys on vain 48%. Uudessa Englannissa,— missä viljellyn maan määrä ei kasva, vaan vähenee, eikä farmin keskikoko kasva, vaan pienenee,— eivät vain palkkausmenot olleet huomattavasti suuremmat sekä vuonna 1899 (2,55 dollaria eekkeriä kohti) että vuonna 1909 (4,76 dollaria), vaan myös niiden kasvu oli tuona aikana verrattomasti nopeampaa (+ 86%).

Keskikokoinen farmi Uudessa Englannissa on *neljä kertaa pienempi* kuin Luoteisissa keskivaltioissa (38,4 eekkeriä

ja 148,0 eekkeriä), mutta palkkausmenot ovat siellä keskimäärin *suuremmat* kuin jälkimmäisissä osavaltioissa: 277 dollaria ja 240 dollaria. Näin ollen farmin koon pieneneminen merkitsee tällaisissa tapauksissa maanviljelykseen käytetyn pääoman määrän suurenemista, maanviljelyksen kapitalistisen luonteen voimistumista, kapitalismin ja kapitalistisen tuotannon kasvua.

Kun Luoteiset keskivaltiot, joissa on 34,3% koko Yhdysvaltojen viljelystä maa-alasta, ovat erikoisen luonteenomaisia tyypillisenä „laajaperäisen” kapitalistisen maanviljelyksen alueena, niin *vuoristovaltiot* ovat näyte samanluontoisesta laajaperäisestä taloudesta nopeimman siirtoasutuksen oloissa. Palkkatyöläisiä käyttävien farmien prosenttisuhteen kannalta palkkatyön käyttö on siellä heikompa, mutta keskimääräisten palkkausmenojen kannalta paljon voimakkaampaa kuin Luoteisissa keskivaltioissa. Mutta palkkatyön käyttö kasvaa siellä hitaimmin (vain + 22%) kaikkiin muihin Amerikan alueisiin verrattuna. Tämänluontoinen kehitys on todennäköisesti johtunut seuraavista seikoista. Tällä alueella on siirtoasuttaminen ja homesteadien jakaminen erittäin voimakasta. Viljellyn maan määrä on kasvanut enemmän kuin millään muulla alueella: 89% vuosien 1900—1910 välisenä aikana. Homesteadin omistavat siirtolaiset käyttävät luonnollisesti — ainakin taloutensa perustamisen alkuaikoina — vähän palkkatyötä. Toisaalta, palkkatyötä erittäin suurissa mittasuhteissa käyttäviä talouksia siellä ovat ensinnäkin eräät latifundiot; niitä on tällä alueella, samoin kuin lännessä yleensäkin hyvin paljon; — toiseksi taloudet, joissa viljellään erikoiskasveja ja pitkälle kehittyneen kapitalistisen talouden viljelyskasveja. Esimerkiksi eräissä tämän alueen osavaltioissa hyvin suuren prosentin koko sadon arvosta muodostavat hedelmät (Arizona — 6%, Colorado — 10%), vihannekset (Colorado — 11,9%, Nevada — 11,2%) j.n.e.

Tehdessämme yhteenvedon meidän on sanottava: hra Gimmerin väite, että „ei ole sellaisia alueita, missä siirtoasuttamista ei enää tapahtuisi eikä suurkapitalistinen maanviljelys rappeutuisi ja joutuisi omaan työhön perustuvan maanviljelyksen syrjäyttämäksi”, on totuuden pilkkäämistä, se on aivan totuudenvastainen väite. Uuden Englannin alue, missä ei tapahdu mitään siirtoasuttamista, missä farmit ovat kaikkein pienimpiä ja missä maanviljelys on

kaikkein voimaperäisintä, ilmentää kapitalismin korkeinta tasoa maanviljelyksessä ja kapitalismin nopeinta kehitystä. Tällä johtopäätöksellä on mitä oleellisin ja perustavaa laatua oleva merkitys käsittääksemme kapitalismin kehitysprosessin maanviljelyksessä yleensä, sillä maanviljelyksen voimaperäistäminen ja siihen liittyvä keskinkertaisen määmäärän väheneminen farmeilla ei ole satunnainen, ei paikallinen eikä tilapäinen ilmiö, vaan *yleinen* ilmiö kaikissa sivistysmaissa. Se suunnaton määrä virheitä, joita tekevät kaikki ja kaikenlaiset porvarilliset taloustieteilijät käsitellessään numerotietoja maanviljelyksen kehityksestä esimerkiksi Isossa-Britanniassa, Tanskassa ja Saksassa, johtuu siitä, ettei tätä yleistä ilmiötä riittävästi tunneta, käsitetä, omaksuta eikä harkita.

8. SUURTALOUDET SYRJAYTTAVAT PIENTALOUKSIA. VILJELYN MAAN MÄÄRA

Olemme tarkastelleet niitä perusmuotoja, joissa kapitalismin kehitysprosessi maanviljelyksessä tapahtuu, ja huomanneet niiden olevan hyvin moninaisia. Olennaisimpia noista muodoista ovat orjanomistuksellisten latifundioiden hajoaminen etelässä, laajaperäisten suurtalouksien kasvu pohjoisella laajaperäisen maanviljelyksen alueella ja kapitalismin nopein kehitys pohjoisella voimaperäisen maanviljelyksen alueella, missä farmien keskimääräinen koko on pieni. Tosiasiat osoittavat kiistattomasti, että kapitalismin kehityksen merkinä on toisinaan farmien koon suureneminen, toisinaan taas niiden lukumäärän lisääntyminen. Kun asianlaita on näin, eivät koko maata käsittävät yleiset numerot farmien keskikoosta selitä mitään.

Minkälainen sitten on yleinen yhteenveto erilaisista paikallisista ja maanviljelyskulttuurin erikoisuuksista? Tämän yleisen yhteenvedon osoittivat palkkatyötä koskevat numerotiedot. Palkkatyön kasvava käyttö kulkee yleisenä prosessina näiden *kaikkien* erikoisuuksien läpi. Mutta useimmissa sivistysmaissa maataloustilasto, maksaen tahtoen tai tahtomattaan pakkoveroa vallalla oleville porvarillisille katsoimuksille ja ennakkoluuloille, ei laisinkaan esitä systemaattisia numerotietoja palkkatyöstä tai esittää niitä vasta aivan viime aikoina (Saksan maataloudellinen tilastotiedustelu vuodelta 1907), joten vertaaminen aikaisempaan on

mahdotonta. Amerikan tilastossa, kuten asianomaisessa kohdassa seikkaperäisemmin osoitamme, on palkkatyötä koskevien numerotietojen yhdistely ja käsittely vuodesta 1900 vuoteen 1910 huonontunut tavattomasti.

Pienten ja suurten talouksien vertailu maa-alan suuruuden mukaan on edelleenkin tavallisena ja laajimmin levineenä menetelmänä loppuyhteenvedojen tekemisessä niin Amerikassa kuin useimmissa muissakin maissa. Näitä yhteenvedoja ryhdymmekin nyt tarkastelemaan.

Jakaessaan farmit ryhmiin maan määrän mukaan Amerikan tilasto ottaa lukuun koko maa-alan eikä yksistään viljeltyä maata, mikä olisi tietysti oikeampi menetelmä, ja Saksan tilasto tekeekin siten. Järkiperaisiiä perusteluja sille, miksi Yhdysvalloissa vuoden 1910 tilastokyselyn aineistoa käsiteltäessä tehtiin jako *seitsemään* ryhmään (alle 20 eekkerin, 20—49, 50—99, 100—174, 175—499, 500—999, 1.000 ja siitä yli), ei ole esitetty. Nähtävästi siinä on ollut suurimpana tekijänä tilastollinen kankeus. Me tulemme nimittämään 100—174 eekkerin ryhmiä keskiryhmiksi, koska niihin kuuluu enimmäkseen homesteadeja (valtion normi niillä=160 eekkeriä) ja koska enimmäkseen juuri tämänsuuruinen maaomaisuus turvaa maanviljelijälle suurimman „itsenäisyyden” palkkatyön käytön ollessa pienimmän. Tämän ryhmän yläpuolella olevia ryhmiä tulemme nimittämään suurten tai kapitalististen farmien ryhmiksi, sillä niissä ei ylipäänsä tulla toimeen ilman palkkatyön käyttöä. Farmeja, joilla on maata 1.000 eekkeriä tai enemmän,— ja siitä on pohjoisella alueella $\frac{3}{5}$, etelässä $\frac{9}{10}$ ja lännessä $\frac{2}{3}$ viljelemätöntä maata,— me nimitämme latifundioiksi. Alle 100 eekkerin farmeja nimitämme pieniksi; niiden taloudellisesta itsenäisyydestä voidaan tietystä mielessä tehdä päätelmiä sen toiseikan nojalla, että hevosettomien prosenttisuhde tekee kolmessa ryhmässä, alapäästä laskettuna, 51—43—23%. On itsestään selvää, ettei tällaista ryhmien luonnehdintaa saa käsittää absoluuttisessa mielessä eikä soveltaa — ilman erikoista analyysia — mihin tahansa erilliseen talousalueeseen tai mihin tahansa erikoisissa olosuhteissa olevaan paikkakuntaan.

Emme voi esittää tässä numerotietoja kaikista seitsemästä ryhmästä Yhdysvaltojen kaikkien tärkeimpien alueiden kohdalta, sillä se rasittaisi tavattomasti esitystä valtavalla numeromäärällä. Siksi rajoitumme viittaamaan lyhyesti

pohjoisen alueen, etelän ja lännen välisiin oleellisiin eroavuuksiin, ja täydelliset numerotiedot esitämme vain Yhdysvalloista kokonaisuudessaan. Muistutamme, että kaikesta viljellystä maasta on pohjoisella alueella $\frac{3}{5}$ (60,6%), etelässä vähemmän kuin kolmannes (31,5%) ja lännessä alle $\frac{1}{12}$ (7,9%).

Kolmen tärkeimmän alueen välisistä eroavuuksista pistää eniten silmään se, että kapitalistisella pohjoisalueella on kaikkein *vähiten* latifundioita, mutta niiden luku sekä niillä olevan maan määrä kuin myös viljellyn maan ala kasvaa. Vuonna 1910 oli pohjoisalueella 1.000 eekkerin ja sitä suurempia farmeja 0,5%; niillä 6,9% kaikesta maasta ja 4,1% viljellystä maasta. Etelässä oli tällaisia farmeja 0,7%, niillä kaikesta maasta 23,9% ja viljellystä maasta 4,8%. Lännessä tällaisia farmeja oli 3,9%, niillä 48,3% kaikesta maasta ja 32,3% viljellystä maasta. Tämä kuva on meille jo tuttu: ne ovat etelän orjanomistuksellisia latifundioita ja vieläkin laajempia lännen latifundioita, jotka ovat osittain mitä laajaperäisimmän karjanhoidon perustaa ja osittain „siirtolaisten” valtaamia alueita, varamaalakeuksia, joita jälleennydyään tai (harvemmin) annetaan vuokralle „kaukaista länttä” viljelykseen ottaville todellisille maanviljelijöille.

Amerikan esimerkki puhuu meille havainnollista kieltä siitä, miten varomatonta olisi sekoittaa latifundiot suurkanapitalistiseen maanviljelykseen ja miten usein latifundiot ovat esikapitalististen — orjuudellisten, feodaalisten tai patriarkaalisten — suhteiden jätteitä. Sekä etelässä että lännessä on käynnissä latifundioiden pirstoutuminen, hajoaminen. Pohjoisella alueella on farmeilla olevan maan kokonaismäärä lisääntynyt 30,7 miljoonalla eekkerillä; tästä määrästä tulee latifundioiden osalle vain 2,3 miljoonaa, mutta suurten, kapitalististen farmien (175—999 eekkeriä) osalle 22 miljoonaa. Etelässä farmien käytössä olevan maan kokonaismäärä väheni $7\frac{1}{2}$ miljoonalla. Latifundioilla se *vähenee* 31,8 miljoonalla. Pienfarmeilla on lisäystä 13 miljoonaa ja keskikokoisilla 5 miljoonaa. Lännessä farmeilla olevan maan kokonaismäärä lisääntyi 17 miljoonalla; latifundioilla on vähennys 1,2 miljoonaa; pienfarmeilla lisäys 2 miljoonaa, keskikokoisilla 5 miljoonaa ja suurilla 11 miljoonaa.

Viljellyn maan määrä latifundioilla on lisääntynyt kaikilla kolmella alueella: suuresti pohjoisalueella (+ 3,7 miljoonaa

eekkeriä = + 47,0%), kovin vähän etelässä (+ 0,3 miljoonaa = + 5,5%) ja enemmän lännessä (+ 2,8 miljoonaa = + 29,6%). Mutta pohjoisalueella on viljellyn maan määrä lisääntynyt eniten *suurilla* farmeilla (175—999 eekkeriä); etelässä *pienillä ja keskikokoisilla*; lännessä *suurilla ja keskikokoisilla* farmeilla. Tuloksena pohjoisalueella suurenee viljellyn maan *osuus* suurilla farmeilla, etelässä ja lännessä *pienillä ja osaksi keskikokoisilla*. Tämä seikka käy täydellisesti yhteen sen kanssa, mitä me tiedämme näillä alueilla vallitsevien olosuhteiden eroavuuksista. Etelässä kasvaa kaupallinen pienviljelys orjanomistuksellisten latifundioiden hajoamisen kustannuksella; lännessä on käynnissä sama prosessi suurempien, *ei* orjanomistuksellisten, vaan laajaperäistä karjanhoitoa harjoittavien ja „valtausoikeudellisten” latifundioiden hajotessa hitaammin. Sitä paitsi lännen Tyynen meren valtioista amerikkalaiset tilastotieteilijät huomauttavat seuraavaa:

„Pienten hedelmänviljelyä harjoittavien y.m. farmien voimakas kehitys Tyynen meren rannikolla on tulosta, ainakin osaksi, viime vuosina järjestetystä kastelusta. Se on johtanut pienten, alle 50 eekkeriä omistavien farmien lisääntymiseen Tyynen meren valtioissa” (s. 264, V nidos).

Pohjoisalueella ei ole orjanomistuksellisia eikä „primitiivisiä” latifundioita, siellä ei ilmene niiden pirstoutumista eikä pienten farmien voimistumista suurten kustannuksella.

Yleensä puhuen tämä prosessi on koko Yhdysvaltojen mitassa seuraavanlainen:

Farmiryhmät:	Farmien lukumäärä (tuhansia)		Sama % %		Lisäys tai vähennys
	1900	1910	1900	1910	
Alle 20 eekkeriä.....	674	839	11,7	13,2	+ 1,5
20— 49 „	1.258	1.415	21,9	22,2	+ 0,3
50— 99 „	1.366	1.438	23,8	22,6	— 1,2
100—174 „	1.422	1.516	24,8	23,8	— 1,0
175—499 „	868	978	15,1	15,4	+ 0,3
500—999 „	103	125	1,8	2,0	+ 0,2
1.000 eekk. tai enemmän	47	50	0,8	0,8	—
<i>Yhteensä</i>	5.738	6.361	100,0	100,0	—

Näin siis latifundioiden luku suhteessa farmien kokonaismäärään on jäänyt muuttumattomaksi. Muiden ryhmien keskinäissuhteissa tapahtuneille muutoksille on luonteenomaista *keskiryhmien poishuuhtoutuminen* ja äärimmäisten

ryhmien voimistuminen. Keskiryhmä (100—174 eekkeriä) ja sitä lähinnä oleva pienfarmien ryhmä on tungettu takalalle. Eniten ovat kasvaneet kaikkein pienimmät ja pienet farmit ja sitten suurkapitalistiset farmit (175—999 eekkeriä).

Tarkastelkaamme kaiken maan määrää.

Farmiryhmät:	Maan kokonais määrä farmeilla (tuh. eekk.)		Sama % %		Lisäys tai vähennys
	1900	1910	1900	1910	
Alle 20 eekkeriä	7.181	8.794	0,9	1,0	+0,1
20—49 „	41.536	45.378	5,0	5,2	+0,2
50—99 „	98.592	103.121	11,8	11,7	-0,1
100—174 „	192.680	205.481	23,0	23,4	+0,4
175—499 „	232.955	265.289	27,8	30,2	+2,4
500—999 „	67.864	83.653	8,1	9,5	+1,4
1.000 eekk. tai enemmän.....	197.784	167.082	23,6	19,0	-4,6
<i>Yhteensä</i>	838.592	878.798	100,0	100,0	—

Tässä näemme ennen kaikkea latifundioiden maaosuuden pienenevän hyvin huomattavasti. Muistutamme, että absoluuttinen pieneminen rajoittuu etelään ja länteen, missä *viljelemättömän* maan osuus vuonna 1910 teki latifundioilla 91,5% ja 77,1%. Sitten ilmenee kaiken maan mitättömän pientä suhteellista vähenemistä pienten farmien korkeimassa ryhmässä (-0,1% 50—99 eekkerin ryhmässä). Suurinta lisäystä on suurkapitalistisissa ryhmissä, 175—499 ja 500—999 eekkerin ryhmissä. Kaikkein pienimmissä ryhmissä koko maamäärän lisäys on suhteellisen vähäistä. Keskiryhmässä (100—174 eekkeriä) ilmenee melkein päseisähdys (+4%).

Tarkastelkaamme nyt numerotietoja viljellyn maan määrästä.

Farmiryhmät:	Viljellyn maan määrä farmeilla (tuh. eekk.)		Sama % %		Lisäys tai vähennys
	1900	1910	1900	1910	
Alle 20 eekkeriä	6.440	7.992	1,6	1,7	+0,1
20—49 „	33.001	36.596	8,0	7,6	-0,4
50—99 „	67.345	71.155	16,2	14,9	-1,3
100—174 „	118.391	128.854	28,6	26,9	-1,7
175—499 „	135.530	161.775	32,7	33,8	+1,1
500—999 „	29.474	40.817	7,1	8,5	+1,4
1.000 eekk. tai enemmän.....	24.317	31.263	5,9	6,5	+0,6
<i>Yhteensä</i>	414.498	478.452	100,0	100,0	—

Talouden suuruutta osoittaa — tietyn likimääräisesti ja eräin poikkeuksin, joista olemme puhuneet ja tulemme vielä puhumaan — vain viljellyn maan määrä eikä kaiken maan määrä. Ja tällöin havaitsemme, että latifundioiden osuus, joka on pienentynyt huomattavasti suhteessa kaiken maan kokonaismäärään, on *suurentunut* suhteessa viljellyn maan kokonaismäärään. Kaikki kapitalistiset ryhmät ylipäänsä ovat suurentuneet ja eniten on suurentunut 500—999 eekkeriä omistavien ryhmä. Eniten on pienentynyt keskiryhmä (— 1,7%) ja sitten kaikki pienet ryhmät, paitsi kaikkein pienintä, alle 20 eekkerin ryhmää, joka on jonkin verran suurentunut (+ 0,1%).

Huomautamme tässä jo ennakoita, että kaikkein pienimpien farmien luokkaan (alle 20 eekkeriä) kuuluvat myös alle 3 eekkerin farmit, mutta Amerikan tilasto ei rekisteröi kaikkia tällaisia farmeja, vaan ainoastaan ne niistä, jotka tuottavat tuotteita vähintään 250 dollarin arvosta vuodessa. Sen vuoksi näillä kaikkein pienimmillä farmeilla (alle 3 eekkeriä) on tuotemäärä suurempi ja ne ovat luonteeltaan kapitalistisesti kehittyneempiä kuin viereinen ryhmä, jossa on huomattavasti enemmän maata. Tässä asian valaisemiseksi numerotiedot vuodelta 1900; vuodelta 1910 ei vastavia numeroita valitettavasti ole:

Farmiryhmät (1900):	Keskimäärin yhtä farmia kohti:				
	viljeltyä maata eekk.	kokonaistuotteen arvo (doll.)	palkkausten menot (doll.)	työkatujen ja koneiden arvo (doll.)	koko karjan arvo (doll.)
Alle 3 eekkeriä	1,7	592	77	53	867
3—10 „	5,6	203	18	42	101
10—20 „	12,6	236	16	41	116
20—50 „	26,2	324	18	54	172

Jopa 3—10 eekkerin farmit, puhumattakaan alle 3 eekkerin farmeista, ovat eräissä suhteissa „suurempia” (menot työläisten palkkaamiseen, koneiden ja kaluston arvo) kuin 10—20 eekkerin farmit *. Siksi meillä on kaikki perusteet merkitä viljellyn maan osuuden kasvu tämän maan

* Vuodelta 1900 meillä on numerotiedot korkeatuottoisten farmien, s.o. sellaisten farmien, joiden kokonaistuote on yli 2.500 dollaria, luvusta maan määrän perusteella jaotelluissa eri talousryhmissä. Tässä nämä numerot: korkeatuottoisten farmien prosentti oli alle 3 eekkerin farmien joukossa 5,2%; 3—10 eekk.—0,6%; 10—20 eekk.—0,4%; 20—50 eekk.—0,3%; 50—100 eekk.—0,6%; 100—175 eekk.—1,4%; 175—260 eekk.—5,2%; 260—500 eekk.—12,7%; 500—1.000 eekk.—24,3%; 1.000 eekk. tai enemmän—39,5%. Tästä näemme, että kaikissa alle 20 eekkerin ryhmissä on korkeatuottoisten farmien prosentti *suurempi* kuin 20—50 eekkerin ryhmässä.

kokonaismäärässä alle 20 eekkeriä omaavilla farmeilla kaikkein pienimpien (maa-alan mukaan) kapitalistisesti pitkälle kehittyneiden talouksien osalle. — — —

Koko Yhdysvaltoja koskevista numerotiedoista, jotka koskevat viljellyn maan jakautumista pienten ja suurten farmien kesken vuosina 1900 ja 1910, saadaan yleensä puheen aivan selvä ja varma johtopäätös: *suurten farmien voimistuminen, pienten ja keskikokoisten heikkeneminen*. Siis *mikäli* maanviljelyksen kapitalistisesta tai ei-kapitalistisesta luonteesta voidaan tehdä päätelmiä maa-alan mukaan suoritettua talousryhmäjakoa koskevien numeroiden perusteella, sikäli me havaitsemme Yhdysvalloissa viimeisen vuosikymmenen aikana ylipäänsä suurten, kapitalististen talouksien kasvua ja pienten syrjäytymistä.

Numerotiedot siitä, miten paljon farmien luku ja viljellyn maan määrä on kasvanut kussakin ryhmässä, tekevät tämän johtopäätöksen vieläkin havainnollisemmaksi:

Farmiryhmät:	Lisääntymisprosentti vuodesta 1900 vuoteen 1910	
	farmien luvussa	viljellyn maan määrässä
Alle 20 eekkeriä.....	+ 24,5 %	+ 24,1 %
20— 49 ".....	+ 12,5 %	+ 10,9 %
50— 99 ".....	+ 5,3 %	+ 5,7 %
100—174 ".....	+ 6,6 %	+ 8,8 %
175—499 ".....	+ 12,7 %	+ 19,4 %
500—999 ".....	+ 22,2 %	+ 38,5 %
1.000 eekk. tai enemmän	+ 6,3 %	+ 28,6 %
<i>Yhteensä</i>	+ 10,9 %	+ 15,4 %

Viljellyn maan kasvuprosentti on suurin kaikkein korkeimpien ryhmien kahdessa viimeisessä ryhmässä. Pienin se on keskiryhmässä ja sitä lähinnä olevassa pienten farmien (50—99 eekkerin) ryhmässä. Kummassakin alimmassa ryhmässä on viljellyn maan kasvuprosentti pienempi kuin farmien luvun kasvuprosentti.

9. JATKOA. NUMEROTIETOJA FARMIEN ARVOSTA

Amerikan tilasto, erotukseksi Euroopan tilastosta, määrittelee talouden eri ainesten, maan, rakennusten, työkalujen ja karjan, sekä koko talouden arvon jokaisen farmin ja jokaisen farmiryhmän osalta. Nämä tiedot eivät

todennäköisesti ole yhtä tarkkoja kuin maan määrää koskevat numerot, mutta yleensä ne ovat yhtä luotettavia, kun sen lisäksi huomioidaan (tietyissä puitteissa) maanviljelyksen yleinen kapitalistinen tilanne.

Täydentääksemme edellistä esitystä otamme numerotiedot farmien koko arvosta kaikkine maataloudellisine omaisuuksineen sekä numerotiedot työkalujen ja koneiden arvosta. Valitsemme talouden eri aineksista työkalut ja koneet, sillä ne viittaavat välittömästi siihen, että maanviljelyä harjoitetaan, ja siihen, miten sitä harjoitetaan — enemmän vaiko vähemmän voimaperäisesti, käyttäen teknillisiä parannuksia suuremmissa vaiko pienemmissä määrin. Tässä koko Yhdysvaltoja koskevat numerot:

Farmiryhmät:		Arvon jakautuminen prosentti- suhteessa					
		kalkkia omaisuutta farmeilla		lisäys tai vähennys	työkaluja ja koneita		lisäys tai vähennys
		1900	1910		1900	1910	
Alle 20 eekkeriä.....		3,8	3,7	-0,1	3,8	3,7	-0,1
20—49 "		7,9	7,3	-0,6	9,1	8,5	-0,6
50—99 "		16,7	14,6	-2,1	19,3	17,7	-1,6
100—174 "		28,0	27,1	-0,9	29,3	28,9	-0,4
175—499 "		30,5	33,3	+2,8	27,1	30,2	+3,1
500—999 "		5,9	7,1	+1,2	5,1	6,3	+1,2
1.000 eekk. tai enemmän		7,3	6,9	-0,4	6,2	4,7	-1,5
<i>Yhteensä</i>		100,0	100,0	—	100,0	100,0	—

Absoluuttiset numerot osoittavat kaiken omaisuuden kokonaisarvon kasvaneen farmeilla vuosien 1900—1910 aikana yli kaksinkertaiseksi, nimittäin 20 miljardista 440 miljoonasta dollarista 40 miljardiin 991 miljoonaan, t.s. 100,5%. Maataloustuotteiden kallistuminen ja maan koron suureneminen toivat kaikkien maanomistajien taskuihin miljoonia ja miljardeja dollareita työväenluokan kustannuksella. Minkä verran enemmän tai vähemmän tässä yhteydessä voittivat pienet ja suuret taloudet? Vastauksen antavat yllä esitetyt numerotiedot. Ne osoittavat latifundioiden rappeutuvan (muistutamme, että maan kokonaismäärä niillä väheni 23,6%:sta 19,0%:iin, s.o. 4,6%), ja edelleen sitä, että *suuret*, kapitalistiset taloudet (175—999 eekkeriä) *syryttävät pieniä ja keskikokoisia talouksia*. Yhdistämällä kaikki pienet ja keskikokoiset talou-

det saadaan tulokseksi, että niiden osuus kokonaisomaisuudessa *pieneni* 56,4%:sta 52,7%:iin. Yhdistämällä kaikki suurtaloudet ja latifundiot saadaan tulokseksi, että niiden osuus *kohosi* 43,7%:sta 47,3%:iin. Aivan samanluontoisia ovat ne muutokset, joita on tapahtunut pien- ja suurtalouksien välisissä suhteissa työkalujen ja koneiden kokonaisarvon jakautumisen kannalta.

Mitä tulee latifundioihin, niin näidenkin numerotietojen perusteella havaitsemme edellä mainitun ilmiön. Latifundioiden rappeutuminen rajoittuu kahteen alueeseen: etelään ja länteen. Se on toisaalta orjanomistuksellisten ja toisaalta alkeelliseen valtausoikeuteen perustuvien, alkeellisten laajaperäisten latifundioiden rappeutumista. Asutetulla ja teollisesti kehittyneellä pohjoisella alueella havaitsemme latifundioiden *kasvua*: tämänlaatuisten farmien luvun, niillä olevien kaikkien maiden määrän sekä viljellyn maan määrän kasvua kuin myös niiden osuuden kasvua kaiken omaisuuden kokonaisarvossa (1900 — 2,5%; 1910 — 2,8%) ja kaikkien työkalujen ja koneiden kokonaisarvossa.

Ja latifundioiden osuuden havaitaan tällöin kasvavan, ei vain yleensä pohjoisessa, vaan myös *kummallakin* pohjoisella voimaperäisen maanviljelyksen alueella, joilla ei ole ollut laisinkaan siirtoasutusta: Uudessa Englannissa ja Keskisissä Atlantin valtioissa. Näitä alueita on tarkasteltava seikkaperäisemmin, sillä toisaalta niillä olevien farmien erittäin pieni keskikoko ja tuon koon pieneneminen on johtanut hra Gimmerin ja monet muut harhaan, ja toisaalta juuri nämä voimaperäisimmän maanviljelyksen alueet ovat kaikkein tyypillisimpiä vanhoihin, jo kauan sitten asutettiin *Euroopan* sivistysmaihin verrattuna.

Vuodesta 1900 vuoteen 1910 noilla molemmilla alueilla supistui sekä farmien lukumäärä että niiden koko maa-ala kuin myös viljellyn maan määrä. Uudessa Englannissa suureni vain *kaikkein pienimpien*, alle 20 eekkerin farmien luku 22,4% (niillä oleva viljelty maa 15,5%) ja latifundioiden lukumäärä 16,3% ja niillä oleva viljelty maa 26,8%. Keskisissä Atlantin valtioissa kasvoivat *kaikkein pienimmät* farmit (farmien luku + 7,7%, viljelty maa + 2,5%) ja sitten 175—499 eekkerin farmit lukumääränsä puolesta (+ 1,0%) ja 500—999 eekkerin farmit viljellyn maan puolesta (+ 3,8%). Kummallakin alueella *kasvoi* pienimpien farmien ja latifundioiden osuus farmien kaiken omaisuuden

kokonaisarvossa sekä työkalujen ja koneiden kokonaisarvossa. Tässä havainnollisemmat ja täydellisemmat numerotiedot näistä kummastakin alueesta:

Farmiryhmät:	Kasvuprosentti			
	vuodesta 1900		vuoteen 1910	
	Uudessa Englannissa		Kesk. Atl. valtioissa	
	farmien koko omaisuuden arvo	työkalujen ja koneiden arvo	farmien koko omaisuuden arvo	työkalujen ja koneiden arvo
Alle 20 eekkeriä.....	60,9	48,9	45,8	42,9
20—49 "	31,4	30,3	28,3	37,0
50—99 "	27,5	31,2	23,8	39,9
100—174 "	30,3	38,5	24,9	43,8
175—499 "	33,0	44,6	29,4	54,7
500—999 "	53,7	53,7	31,5	50,8
1.000 eekk. tai enemmän	102,7	60,5	74,4	65,2
<i>Yhteensä</i>	35,6	39,0	28,1	44,1

Tästä näkyy, että kummallakin alueella ovat eniten voimistuneet, päässeet taloudellisesti voitolle ja parhaiten edistyneet teknillisesti *juuri latifundiot*. Suurimmat kapitalistiset taloudet *syryttävät* siellä muita, pienempiä talouksia. Koko omaisuuden sekä myös työkalujen ja koneiden arvo on kasvanut vähimmin joko keskiryhmässä tai pienissä ryhmissä, mutta ei kaikkein pienimmässä ryhmässä. Eniten jäävät siis jälkeen keskikokoiset ja pienet taloudet.

Kummankin alueen kaikkein pienimpien farmien (alle 20 eekkeriä) voimistuminen on *keskimäärää suurempi* ja ne jäävät jälkeen vain latifundioista. Tämän ilmiön syyn me jo tiedämme: kummallakin voimaperäisen maanviljelyksen alueella saadaan 31—33% sadon arvosta pitkälle kehittyneen kapitalistisen talouden viljelyskasveista (vihannekista, myös hedelmistä, kukista y.m.s.), joille on ominaista erittäin suuri tuotemäärä taloudella olevan maa-alan ollessa erittäin pienen. Viljakasvit muodostavat näillä alueilla vain 8—30% sadon arvosta, mutta heinä ja vihantarehu 31—42%: siellä kehittyi maitokarjatalous, jolle on niin ikään ominaista keskinkertaista *pienempi* farmin koko, mutta jossa tuotteen arvo ja pääoman käyttö työläisten palkkaukseen ovat keskinkertaista *suuremmat*.

Voimaperäisimmän maanviljelyksen alueilla farmien keskimääräinen viljelty maa-ala pienenee, sillä tuo keskimäärä muodostuu yhteenlaskemalla latifundiot ja pienim-

mät farmit, joiden luku kasvaa nopeammin kuin keskikokoisten farmien luku. Pienimpien farmien luku taas kasvaa nopeammin kuin latifundioiden luku. Mutta kapitalismi kasvaa kahdenlaisessa muodossa: sekä laajentamalla talouden mittasuhteita vanhalla teknillisellä perustalla että luomalla uusia, varsinkin maa-alansa puolesta pieniä ja pienimpiä talouksia, jotka viljelevät erikoisia kaupallisia maatalouskasveja; niiden viljelemiseen käytettävä maa-ala on mitättömän pieni, mutta tuotannon mittasuhteet ja palkkatyön käyttö ovat kehittyneet hyvin korkealle tasolle.

Tuloksena on latifundioiden ja suurtalouksien voimakkain kehitys, keskikokoisten ja pienten talouksien syrjäyttäminen ja kapitalistisesti pitkälle kehittyneiden kaikkein pienimpien talouksien kasvu.

Alempana näemme, kuinka noin ristiriitaisista — näennäisesti ristiriitaisista — kapitalismin ilmentymistä maanviljelyksessä voidaan tilastollisesti tehdä yleinen yhteenveto.

10. TAVALLISTEN TALOUSTUTKIMUSMENETELMIEN PUUTTEELLISUUDET. MARX MAANVILJELYKSEN ERIKOISUUKSISTA

Maanviljelystalouksien ryhmittäminen niiden hallussa tai viljeltävänä olevan maa-alan suuruuden mukaan on ainoa ryhmitystapa, jota Amerikan tilastossa on v. 1910 käytetty ja joka on käytännössä suurimmassa osassa Euroopan maita. Yleensä puhuen on kiistatonta, että paitsi fiskaalisia ja virallisia hallinnollisia näkökohtia on olemassa tiettyjä tieteellisiä näkökohtia, jotka puoltavat tällaisen ryhmittelyn välttämättömyyttä ja oikeellisuutta. Mutta tuo ryhmitys on ilmeisen puutteellinen, sillä siinä ei ollenkaan huomioida maanviljelyksen voimaperäistymisprosessia, pääomasijoitusten kasvua maa-alayksikköä kohti karjan, koneiden, valiosienten, parannettujen viljelysmenetelmien y.m.s. muodossa. Mutta juuri tämä prosessi on kaikkialla — varsin harvoja alkeellisen ja puhtaasti laajaperäisen maanviljelyksen alueita ja maita lukuunottamatta — luonteenomaisinta kapitalistisille maille. Tämän vuoksi talouksien ryhmittely maan määrän mukaan antaa useimmissa tapauksissa tavattoman yksinkertaistetun ja ylimalkaisen käsityksen

maanviljelyksen kehityksestä yleensä ja varsinkin kapitalismin kehityksestä siinä.

Kun lukee eniten levinneitä porvarillisia katsantokantoja edustavien talous- ja tilastotieteilijäin pitkiä järkeilyjä ehtojen erilaisuudesta maataloudessa ja teollisuudessa, ensin mainitun omalaatuisuudesta j.n.e. y.m.s., niin aina tekee mieli huomauttaa: hyvät herrat! te itse olette eniten syyllistyneet yksinkertaistettujen ja ylimalkaisten katsantokantojen ylläpitämiseen ja levittämiseen maanviljelyksen kehityksestä! Muistakaapa Marxin „Pääomaa”. Te löydätte sieltä viittauksen tavattoman moninaiisiin maanomistusmuotoihin — feodaaliseen, klaani- ja yhteisöomistukseen (lisäämme tähän: alkeelliseen valtausoikeuteen perustuvaan), valtionomistukseen y.m.— omistusmuotoihin, jotka pääoma tapaa ilmestyessään historian näyttämölle. Pääoma alistaa kaikki nämä erilaiset maanomistusmuodot valtaansa ja muuttaa niitä omalla tavallaan, mutta nimenomaan tuon prosessin käsittämiseksi, arvioimiseksi ja ilmaisemiseksi tilastollisesti on osattava muuttaa kysymyksen asettelua ja tutkimusmenetelmiä prosessin *muodon* erilaisuuksia vastaavasti. Kapitalismi alistaa valtaansa sekä yhteisö- ja osuusmaanomistuksen Venäjällä että valtausoikeuteen perustuvan tahi maan vapaan ja ilmaisen jakamisen tietä demokraattisessa tahi maaorjuudellisessa valtiossa säännöstellyn maanomistuksen Siperiassa tahi Amerikan „kaukaisessa lännessä” kuin myös orjanomistuksellisen maanomistuksen Amerikan etelässä ja puolifeodaalisen maanomistuksen „aito venäläisissä” kuvernementeissa. Kapitalismin kasvun ja voiton prosessi on kaikissa näissä tapauksissa samanluontoinen, mutta muotonsa puolesta erilainen. Jos halutaan ymmärtää ja tutkia tarkkaan tämä prosessi, niin ei saa rajoittua kaavamaisiin ja poroporvarillisiin fraaseihin „omaan työhön perustuvasta” maanviljelyksestä tai yksistään maa-alojen vertailun kaavamaisiin menetelmiin.

Marxilta te löydätte edelleen analyysin kapitalistista tyyppiä olevan maankoron syntyperästä ja sen suhteesta historiallisesti edelläkäyneisiin maankoron muotoihin, esim. luontois- ja työllämaksukorkoon (veropäivätyö ja sen jätteet) sekä rahakorkoon (obrok y.m.s.). Entä onko joku porvarillinen tai pikkuporvarillinen, narodnikkilainen talous- tai tilastotieteilijä harkinnut vähänkään vakavasti näiden Marxin teoreettisten ohjeiden soveltamista sen tutkimiseen,

miten kapitalismi syntyy orjanomistuksellisesta taloudesta Amerikan etelävaltioissa tai veropäivätyötaloudesta keski-Venäjällä?

Marxilta te löydätte vihdoin järjestelmällisiä, koko maan-korkoanalyysiin liittyviä huomautuksia maanviljelyksen olosuhteiden erilaisuudesta, mikä ei johdu yksistään maapalstojen laadun ja sijainnin erilaisuuksista, vaan myös *maahan sijoitettujen pääomamäärien* erilaisuuksista. Mutta mitä merkitsee: pääoman sijoittaminen maahan? Se merkitsee teknillisiä muutoksia maanviljelyksessä, sen voima-peräistämistä ja korkeamman tason maanviljelysmenetelmien käytäntöön ottamista, keinotekoisien lannoitteiden voima-peräistä käyttämistä, työkalujen ja koneiden parantamista ja niiden laajenevaa käyttöä, palkkatyön kasvavaa käyttöä j.n.e. Yksistään maan määrän huomiointi ei voi ilmaista näitä monimutkaisia ja monitahoisia prosesseja, ja kuitenkin nimenomaan näistä prosesseista muodostuukin kapitalismin yleinen kehitysprosessi maanviljelyksessä.

Venäläiset zemstvotilastotieteilijät, varsinkin „vanhan hyvän”, vallankumousta edeltäneen ajan tilastotieteilijät ovat hankkineet itselleen kunnioitusta sillä, etteivät suhtautuneet toimintansa kohteeseen kaavamaisesti, eivät yksistään fiskaalisia tai virallishallinnollisia etuja silmälläpitäen, vaan tietynlaisella tieteellisellä kiinnostuksella. He ehkenpä ennen muita tilastotieteilijöitä huomasivat, että talouksien ryhmitys pelkästään maa-alan mukaan on riittämätön, ja ottivat käytäntöön muita ryhmitysmenetelmiä: kylvöalan, työjuhtien määrän, palkkatyön käytön y.m.s. mukaan. Valitettavasti hajanaisuus ja epäsystemaattisuus meikäläisessä zemstvotilastotyössämme, joka on aina ollut niin sanoaksemme keitaana maaorjuudellisen pimeyden, byrokraattisen piintyneisyyden ja kaikenlaisen tylsän kansliapuuhailun erämaassa, on johtanut siihen, ettei ole onnistuttu luomaan varmoja tuloksia enempää venäläisen kuin eurooppalaisenkaan taloustieteen käytettäväksi.

Huomautamme, että kysymys nykyaikaisen maataloustiedustelun hankkiman aineiston ryhmityksestä ei ole lainkaan sellainen suppean teknillinen ja suppean erikoistunut kysymys, miltä se saattaa ensi silmäykseltä näyttää. Tälle aineistolle on ominaista kutakin erillistä taloutta koskevien tietojen tavaton runsaus ja täydellisyys. Mutta taitamattoman,

harkitsemattoman ja kaavamaisen yhdistelyn ja ryhmityksen takia tuo mitä rikkain aineisto vallan katoaa, häipyy, menettää värikkyytensä ja muuttuu useinkin aivan kelvottomaksi maatalouden kehityslakien tutkimisen kannalta. Kootun aineiston perusteella voidaan kustakin erillisestä taloudesta sanoa erehtymättä, onko se kapitalistinen talous ja missä määrin, onko se voimaperäinen ja missä määrin y.m.s., mutta kun on yhdistelty tiedot miljoonista talouksista, niin kaikkein oleellisimmat erikoisuudet, piirteet ja tunnusmerkit, jotka ennen kaikkea olisi pitänyt *osata tuoda esille*, määritellä ja huomioida, katoavat, ja taloustieteilijä saa harkitusti muokatun tilastollisen aineiston asemesta käytettäväkseen kaavamaiset ja sisällyksettömät numerosarakkeet, tilastollisen „numeroleikin”.

Meitä tällä kertaa kiinnostava Amerikan tilastotiedustelu vuodelta 1910 on mitä havainnollisin näyte siitä, miten runsautensa ja täydellisyytensä puolesta erinomaisen aineiston on tehnyt arvottomaksi ja pilannut tämän aineiston käsitteiden henkilöiden kaavamaisuus ja sivistymättömyys. Vuoden 1900 tilastotiedusteluun verraten se on käsitelty paljon huonommin, eikä edes tavanomaista talouksien ryhmitystä maa-alan mukaan ole suoritettu täydellisesti, joten meillä ei ole mahdollisuutta vertailla eri ryhmien talouksia esim. palkkatyön käytön, viljelysmenetelmien erilaisuuden, lannoitteiden käytön y.m.s. perusteella.

On pakko turvautua vuoden 1900 tilastoon. Mikäli tiedämme, se on ainoa tapaus maailmassa, jolloin ei ole käytetty yhtä, vaan *kolmea* eri ryhmitys- eli „luokittelu”-menetelmää (kuten amerikkalaiset sanovat) käsiteltäessä mitä runsainta aineistoa, joka on koottu yhdessä maassa, samaan aikaan, saman ohjelman mukaan ja käsittää yli viisi ja puoli miljoonaa taloutta.

Tosin siinäkin ei ole suoritettu ainoatakaan ryhmitystä täydellisesti kaikkien talouden tyyppiä ja suuruutta koskevien olennaisten tunnusmerkkien kannalta. Mutta siitä huolimatta kuva kapitalistisesta maanviljelyksestä ja maanviljelyksen kapitalistisesta kehityksestä on — toivomme, että voimme sen osoittaa — verrattomasti täydellisempi, verrattomasti oikeammin todellisuutta heijastava kuin mitä tavallinen, yksipuolinen ja riittämätön yksi ryhmitysmenetelmä

antaa. Porvarillisen ja pikkuporvarillisen, narodnikkilaisen poliittisen taloustieteen pahimmat virheet ja ennakkoluulot tulevat esille ja paljastuvat heti, kun tulee mahdollisuus tutkia täydellisemmin tosiasioita ja tendenssejä, joista voidaan täydellä syyllä sanoa, että ne ovat yleisiä kaikissa maailman kapitalistisissa maissa.

Koska puheena olevilla numerotiedoilla on niin tärkeä merkitys, on meidän pysähdyttävä tarkastelemaan niitä erikoisen yksityiskohtaisesti ja esitettävä taulukoita useammin kuin tähän asti. Käsittäen varsin hyvin, miten paljon taulukot kuormittavat tekstiä ja vaikeuttavat lukemista, olemme tähän saakka koettaneet supistaa niiden määrän aivan välttämättömään minimiin. Toivomme, ettei lukija moiti meitä, kun meidän täytyy nyt korottaa tuota minimiä, sillä käsiteltävänä olevien kysymysten erittelystä ei riipu ainoastaan yleinen yhteenveto pääkysymyksessä — nykyaikaisen maanviljelyksen suunnasta, tyypistä, luonteesta ja sen kehityslaista, — vaan myös yleensä kaikkien nykyisen maataloustilaston antamien numerotietojen arviointi, tietojen, joita niin usein käytetään ja niin usein vääristellään.

Ensimmäinen ryhmitys — „maan mukaan” — antaa Amerikan maanviljelyksestä vuodelta 1900 seuraavan kuvan:

Farmiryhmät:	Farmien luku % :ssa verrattuna niiden kokonaislu- kuun	Koko maan määrä (samoin % :ssa kokonaisuudessaan)	Keskimäärin yhtä farmia kohti:			
			Viljeltyä maata, eekkeriä	Palkkausten (doll.)	Tuotteen arvo** (doll.)	Työkalujen ja koneiden arvo (doll.)
Alle 3 eekkeriä.....	0,7	— *	1,7	77	592	53
3— 10 „.....	4,0	0,2	5,6	18	203	42
10— 20 „.....	7,1	0,7	12,6	16	236	41
20— 50 „.....	21,9	4,9	26,2	18	324	54
50— 100 „.....	23,8	11,7	49,3	33	503	106
100— 175 „.....	24,8	22,9	83,2	60	721	155
175— 260 „.....	8,5	12,3	129,0	109	1.054	211
260— 500 „.....	6,6	15,4	191,4	166	1.354	263
500— 1.000 „.....	1,8	8,1	287,5	312	1.913	377
1.000 eekk. tai enemmän	0,8	23,8	520,0	1.059	5.334	1.222
<i>Yhteensä.....</i>	100,0	100,0	72,3	—	656	133

* Vähemmän kuin 1/10 prosenttia.

** Tuotteen arvoon eivät sisälly karjan ruokintaan käytetyt tuotteet.

Voidaan varmuudella sanoa, että minkä tahansa kapitalistisen maan tilasto antaa aivan samanluontoisen kuvan. Eroavuutta saattaa olla vain toisarvoisissa yksityisyyksissä. Viimeisten tilastotiedustelujen nojalla Saksa, Itävalta, Unkari, Sveitsi ja Tanska vahvistavat sen. Sitä mukaa kuin farmeilla olevan maan kokonaismäärä kasvaa, suurenee ryhmästä ryhmään viljellyn maa-alan keskisuuruus, tuotteen keskimääräinen arvo, työkalujen ja koneiden arvo, karjan arvo (nämä numerot olemme jättäneet pois) sekä palkkausmenojen suuruus. (Sen pienen poikkeuksen merkityksestä, jona ovat alle 3 eekkerin farmit ja osittain 3—10 eekkerin farmit, olemme jo ylempänä puhuneet.)

Saattaa näyttää siltä, ettei muuten voi ollakaan. Palkkausmenojen suureneminen kaikesta päätellen vahvistaa ehdottomasti sen, että talouksien jako maan määrän mukaan pieniin ja suuriin vastaa täydellisesti niiden jakoa epäkapitalistisiin ja kapitalistisiin. Yhdeksän kymmenesosaa „pien”-viljelystä koskevista tavanomaisista mielipiteistä perustuu tähän vastaavaisuuteen ja tällaisiin numero-tietoihin.

Ottakaamme nyt keskiluvut (koko) maa-alan yhtä eekkeriä kohti, eikä yhtä farmia kohti:

Farmiryhmät:		Koko maa-alan 1 eekkeriä kohti dollareina			
		Palkkausmenot	Menot lannoittelihin	Koko karjan arvo	Työkalujen ja koneiden arvo
Alle 3 eekkeriä	40,30	2,36	456,76	27,57
3— 10	2,95	0,60	16,32	6,71
10— 20	1,12	0,33	8,30	2,95
20— 50	0,55	0,20	5,21	1,65
50— 100	0,46	0,12	4,51	1,47
100— 175	0,45	0,07	4,09	1,14
175— 260	0,52	0,07	3,96	1,00
260— 500	0,48	0,04	3,61	0,77
500—1.000	0,47	0,03	3,16	0,57
1.000 eekk. tai enemmän	0,25	0,02	2,15	0,29

Aivan mitättömiä poikkeuksia lukuunottamatta näemme talouden voimaperäisyyttä osoittavien tunnusmerkkien säännöllisen heikkenemisen alemmista ryhmistä korkeampiin.

Näennäisesti syntyy aivan kiistaton johtopäätös, että „pien”-tuotanto maanviljelyksessä on voimaperäisempää kuin suurtuotanto, että tuotannon „mittasuhteiden” supistuessa maanviljelyksen voimaperäisyys ja tuottoisuus suurenee, että „näin ollen” kapitalistinen tuotanto maanviljelyksessä pysyttelee vain talouden laajaperäisen, alkeellisen luonteen varassa j.n.e. y.m.s.

Ja kun missä kapitalistisessa maassa tahansa, jos taloudet ryhmitetään maan määrän mukaan (ja se ei ole ainoastaan tavallinen, vaan miltei ainoa ryhmitystapa), voidaan havaita aivan samanlainen kuva, voidaan nähdä sama maanviljelyksen voimaperäisyyttä osoittavien tunnusmerkien väheneminen alemmista ryhmistä korkeampiin, niin koko porvarillinen ja pikkuporvarillinen (opportunististen „marxilainen” ja narodnikkilainen) kirjallisuus tekeekin alinomaa, joka askeleella, juuri sellaisen johtopäätöksen. Palauttakaa mieleenne esimerkiksi tunnetun Eduard Davidin tunnettu teos, tuo porvarillisten ennakkoluulojen ja porvarillisen valheen kokoelma, joka on verhottu „myösosialistisella” sanonnalla „Sosialismi ja maatalous”. Juuri tällaisilla numerotiedoilla siinä todistellaan „pien”-tuotannon „etevämyyttä”, „elinkykyisyyttä” y.m.s.

Tämänlaatuisten päätelmien tekoa helpottaa erikoisesti eräs seikka: edellä esitettyjen kaltaiset numerotiedot ovat tavallisesti olemassa karjan määrästä, mutta palkkatyötä koskevia tietoja, varsinkaan niin yleistetyssä muodossa kuin palkkausmenojen summa, ei koota juuri missään. Mutta juuri palkkatyötä koskevat tiedot paljastavatkin kaikkien tuollaisten päätelmien virheellisyyden. Todellakin, jos esimerkiksi karjan arvon (tai, mikä on aivan sama, koko karjan pääluvun) lisääntyminen pinta-alayksikköä kohti talouden mittasuhteiden pienentyessä on todisteena „pien”-viljelyn „etevämyydestä”, niin tuo „etevämyys” liittyy palkkausmenojen *suurenemiseen* sitä mukaa kuin talouden mittasuhteet pienenevät!! Mutta tämä menojen suureneminen palkkatyöhön — huomatkkaa, puhe on koko ajan pinta-alayksikölle, 1 eekkerille, 1 hehtaarille, 1 desjatiinalle lankeavista suureista — merkitsee talouden *kapitalistisen* luonteen lisääntymistä! Talouden kapitalistinen luonne taas on ristiriidassa tavallisen, eniten levinneen käsitteen kanssa „pien”-tuotannosta, sillä pientuotannolla ymmärretään selaista tuotantoa, jonka perustana *ei ole* palkkatyö.

Syntyy ikään kuin ristiriitojen vyyhti. Yleiset tiedot maan määrän mukaan tehdystä talousryhmytyksestä osoittavat, että „pienet” taloudet ovat epäkapitalistisia, suurtaloudet kapitalistisia. Ja samat numerotiedot osoittavat, että mitä „pienempi” talous on, sitä suurempi on sekä sen voima-
peräisyys että myös palkkausmenojen summa maan pinta-
alaysikköä kohti!

Asian selvittämiseksi otamme toisenlaisen ryhmytyksen.

11. PIEN- JA SUURTALOUKSIEN TARKEMPAA VERTAILUA

Kuten jo mainitsimme amerikkalainen tilasto ottaa tässä tapauksessa laskuihin taloudessa tuotettujen tuotteiden arvon summan, josta vähennetään pois karjan ruokintaan käytettyjen tuotteiden arvo. Erillisinä nämä tällaiset numerotiedot, joita tavataan ehkenpä yksistään vain amerikkalaisesta tilastosta, eivät tietenkään ole yhtä tarkkoja kuin tiedot maan tai karjan määrästä j.n.e. Mutta kokonais-
tietoina, otettuina monista miljoonista talouksista ja varsinkin kun niitä käytetään määriteltäessä talousryhmien välisiä *keskinäissuhteita* koko maassa, ei näitä numerotietoja tietenkään voida katsoa vähemmän päteviksi kuin muita tietoja. Joka tapauksessa *tuotannon mittasuhteita* — ja varsinkin kaupallisen tuotannon mittasuhteita, t.s. myytäväksi menevien tuotteiden summaa — mainitut tiedot valaisevat paljon välittömämmin kuin mitkään muut tiedot. Ja kaikissa maanviljelyksen kehitystä ja sen lakeja koskevissa päätelmissä on kysymys nimenomaan pien- ja suur-
tuotannosta.

Eikä siinä kaikki. Tällaisissa tapauksissa on aina kysymys maanviljelyksen kehityksestä kapitalistisena tai kapitalismin yhteydessä, sen vaikutuksen alaisena j.n.e. Tuon vaikutuksen huomioimiseksi on ennen kaikkea pyrittävä erottamaan luontoistalous kaupallisesta taloudesta maanviljelyksessä. On yleisesti tunnettua, että luontoistaloudella, s.o. tuotannolla viljelijäperheen omia tarpeita eikä markkinointia varten, on nimenomaan maanviljelyksessä suhteellisesti hyvin suuri merkitys ja se väistyy tavattoman hitaasti kaupallisen maanviljelyksen tieltä. Ja ellei poliitti-

sen taloustieteen selville saamia teoreettisia toteamuksia sovelleta kaavamaisesti, mekaanisesti, vaan ajatellen, niin esim. sitä lakia, että suurtuotanto syrjäyttää pientuotantoa, voidaan soveltaa *vain* kaupalliseen maanviljelykseen. Tuskinpa kukaan rupeaa kiistämään tätä toteamusta teoreettisesti. Mutta talous- ja tilastotieteilijät kuitenkin vain ani harvoin kiinnittävät tietoisesti huomiota siihen, että tulisi erikoisesti erotetuksi, tutkituksi ja otetuksi mahdollisuuksien mukaan huomioon juuri ne tunnusmerkit, jotka osoittavat maanviljelyksen muuttuvan luontoisviljelyksestä kaupalliseksi viljelykseksi. Talouksien ryhmitys niiden tuotteiden rahallisen arvon suuruuden mukaan, joita ei käytetä karjan ruokintaan, ottaa pitkän askeleen tätä hyvin tärkeää teoreettista vaatimusta kohti.

Huomautamme, että kun puhutaan siitä kiistattomasta tosiasiaista, että suurtuotanto syrjäyttää pientuotantoa teollisuudessa, niin teollisuuslaitokset ryhmitetään aina tuotto-summan tai palkkatyöläisten luvun mukaan. Teknillisten erikoisuuksiensa vuoksi on asia teollisuudessa paljon yksinkertaisempi. Maanviljelyksessä ovat tuotannon mittasuhteet ja tuotteiden rahallinen arvo sekä palkkatyön käytön mittasuhteet paljon vaikeammin määriteltävissä, sillä maanviljelyksessä ovat suhteet verrattomasti monimutkaisempia ja toisiinsa punoutuneita. Tässä jälkimmäisessä tapauksessa on otettava lukuun palkkatyön määrä koko vuoden ajalta eikä siltä päivältä, jolloin tilastotiedustelu suoritetaan, sillä maanviljelys on luonteeltaan erikoisen „sesonkimaista” tuotantoa, jota paitsi on otettava lukuun vakituisten palkkatyöläisten ohessa myös päiväläiset, joilla on maataloudessa tavattoman tärkeä merkitys. Mutta vaikeus ei ole mahdottomuus. Sellaisten järkiperaisten tutkimusmenetelmien käyttäminen, jotka huomioivat maanviljelyksen teknilliset erikoisuudet — muun muassa käyttävät tuotannon suuruuden, tuotteiden rahallisen arvon summan sekä palkkatyön käytön taajuuden ja mittasuhteiden mukaista ryhmittelyä, — tulee laajenemaan ja raivaamaan itselleen tien sen tiheän verkon läpi, jonka porvarilliset ja pikkuporvarilliset ennakkoluulot ja porvarillisen todellisuuden kaunistelupyrkimykset muodostavat. Ja voidaan varmuudella sanoa, että jokainen askel eteenpäin järkiperaisten tutkimusmenetelmien käyttämisessä on oleva askel eteenpäin sen totuuden

vahvistamisessa, että kapitalistisessa yhteiskunnassa suur-
tuotanto syrjäyttää pientuotantoa maataloudessakin eikä
vain teollisuudessa.

Tässä numerotiedot tuotteen arvon suuruuden mukaan
jaotelluista talousryhmistä Amerikassa vuonna 1900:

Farmiryhmät dollareissa ilmaistun tuotteen arvon mukaan	Farmien luku (prosentteina kokonaissummasta)	Koko maan määrä	Viljeltyä maata, eekkeriä	Keskimäärin 1 farmia kohti Palkkaus- menot (doll.)	Työkalujen ja koneiden arvo
0	0,9	1,8	33,4	24	54
1— 50 doll.	2,9	1,2	18,2	4	24
50— 100 "	5,3	2,1	20,0	4	28
100— 250 "	21,8	10,1	29,2	7	42
250— 500 "	27,9	18,1	48,2	18	78
500—1.000 "	24,0	23,6	84,0	52	154
1.000—2.500 "	14,5	23,2	150,5	158	283
2.500 doll. tai enemmän	2,7	19,9	322,3	786	781
<i>Yhteensä</i>	100,0	100,0	72,3	—	133

Tulottomiin farmeihin, joiden tuotteen arvo on merkitty
0 (nollaksi), kuuluvat nähtävästi ensi sijassa vasta äsken
asutetut homesteadit, joissa haltija ei ole vielä ehtinyt pys-
yttää rakennuksia, hankkia karjaa, kylvää eikä korjata
satoa. Sellaisessa maassa kuin Amerikassa, jossa siirto-
asutus on tavattoman laajaa, on kysymyksellä siitä, miten
kauan isäntä on pitänyt farmia hallussaan, erikoinen mer-
kitys.

Kun jätetään syrjään tulottomat farmit, saadaan saman-
lainen kuva kuin se, joka saatiin ylempänä samojen
numerotietojen ryhmityksestä farmeilla olevan koko maa-
alan mukaan. Sitä mukaa kuin farmin tuotearvo suurenee,
suurenee myös farmien viljellyn maan keskimäärä, lisääntyvät
keskimääräismenot työläisten palkkaukseen, kohoaa
työkalujen ja koneiden keskimääräisarvo. Yleensä otettuna
suurempituloiset farmit — kun otetaan lukuun kokonais-
tulo, t.s. kaikkien tuotteiden arvo — ovat suurempia myös
maan määrään nähden. Uusi ryhmitys ei tunnu antavan
kerrassaan mitään uutta.

Mutta ottakaamme nyt keskiluvut (karjan ja työkalujen
arvosta, menoista työvoiman palkkaukseen ja lannoitteisiin)
ei yhtä farmia, vaan yhtä eekkeriä kohti:

Farmiryhmät tuotearvon mukaan	Koko maa-alan yhtä eekkeriä kohti dollareita			
	Paikkaus- menot	Menot lannoittei- siin	Koko karjan arvo	Työkalujen ja koneiden arvo
0	0,08	0,01	2,97	0,19
1— 50 doll.	0,06	0,01	1,78	0,38
50— 100 "	0,08	0,03	2,01	0,48
100— 250 "	0,11	0,05	2,46	0,62
250— 500 "	0,19	0,07	3,00	0,82
500—1.000 "	0,36	0,07	3,75	1,07
1.000—2.500 "	0,67	0,08	4,63	1,21
2.500 doll. tai enemmän	0,72	0,06	3,98	0,72

Poikkeuksen muodostavat eräissä suhteissa tulottomat farmit, joilla on ylipäänsä aivan erikoinen asema, ja kaikkien korkeatuottoisimmat, jotka mainitsemiemme neljän tunnusmerkin mukaan ovat kolmessa tapauksessa vähemmän voimaperäisiä kuin viereinen ryhmä. Mutta yleensä puhuen havaitaan maanviljelyksen voimaperäisyyden säännöllistä *kohoamista* farmin tuottamien tuotteiden arvon *kasvun mukaisesti*.

Kuva on aivan vastakkainen sille, jonka näimme, kun taloudet ryhmitettiin maa-alan mukaan.

Erilaisia ryhmittymenetelmiä käytettäessä samasta aineistosta saadaan aivan vastakkaiset johtopäätökset.

Talouden mittasuhteiden laajetessa maanviljelyksen voimaperäisyys *vähenee*, jos talouden mittasuhteista päätellään maa-alan mukaan; se *suurenee*, jos talouden mittasuhteista päätellään talouden tuotearvon mukaan.

Kumpi näistä kahdesta johtopäätöksestä sitten on oikea?

On selvää, että maan määrä ei anna *minkäänlaista* käsitystä talouden mittasuhteista, ellei maa ole viljeltyä (älkäämme unohtako, että Amerikassa ei oteta ryhmittymisen perustaksi pelkkää viljeltyä maata, vaan koko maa-ala ja että viljellyn maan prosentti tässä maassa vaihtelee eri talousryhmissä 19:stä 91%:iin ja eri alueilla 27:stä 75%:iin); — se ei anna *missään määrin oikeaa* käsitystä, kun maanmuokausmenetelmien, viljelyksen voimaperäisyyden, peltoviljelysjärjestelmien, lannoitteiden määrän, koneiden käytön, karjanhoidon luonteen y.m.s. kannalta eri talouksien välillä on hyvin useissa tapauksissa oleellista eroavuutta.

Nimenomaan tämä tapaus koskee tunnetusti *kaikkia* kapitalistisia maita ja jopa kaikkia niitäkin, joiden maanviljelykseen kapitalismi on vaikuttanut.

Tässä näemme erään pohjimmaisimman ja yleisimmän syyn siihen, miksi virheelliset käsitykset pienviljelyn „paremmuudesta” säilyvät niin lujasti, miksi tämänluontoiset porvarilliset ja pikkuporvarilliset ennakkoluulot viihtyvät niin hyvin sosiaalisen tilaston ja muun muassa maataloustilaston viime vuosikymmeninä saavuttaman suuren edistyksen rinnalla. Näiden virheiden ja ennakkoluulojen säilymistä tukevat tietysti vielä porvariston *edut*; porvaristo pyrkii hämäämään nykyisen porvarillisen yhteiskunnan luokkaristiriitojen syvyyttä, ja kun asia koskee etuja, niin silloin, kuten tunnettua, aletaan kiistää kaikkein kiistattomimpiakin totuuksia.

Mutta me rajoitumme tässä siihen, että tarkastelemme pienviljelyn „paremmuutta” koskevan virheellisen käsityksen teoreettisia alkujuuria. Ei voi olla epäilystäkään siitä, etteikö näiden alkujuurten joukossa olisi huomattavin paikka epäkriittisellä, rutiinilla suhtautumisella kuluneisiin menetelmiin vertailla talouksia toisiinsa vain niillä olevan koko maamäärän tai viljellyn maan määrän mukaan.

Amerikan Yhdysvallat on poikkeuksena kaikista muista kapitalistisista maista siinä suhteessa, että siellä on vielä paljon asuttamattomia, vapaita maita, joita jaetaan ilmaiseksi. Siellä voi maatalous vielä kehittyä ja todella kehittyikin asuttamattomien maiden valtauksen tietä, siten, että muokataan uudismaita, joita ei vielä koskaan ole viljelty, — kehittyä kaikkein alkeellisimman ja laajaperäisimmän karjanhoidon ja maanviljelyksen muodossa. Kapitalistisen Euroopan vanhoissa sivistysmaissa ei ole mitään sellaista. Maatalous kehittyi siellä *etupäässä* voimaperäisesti, ei lisäämällä viljellyn maan *määrää*, vaan parantamalla viljelyn *laatua*, suurentamalla sitä pääomaa, joka sijoitetaan samalle maa-alalle. Ja ne, jotka rajoittuvat rinnastamaan talouksia vain maan määrän mukaan, jättävätkin huomiomatta juuri tämän, kapitalistisen maanviljelyksen kehityksen päälinjan, josta Amerikassakin tulee vähitellen päälinja.

Kapitalistisen maanviljelyksen kehityksen päälinjana on nimenomaan se, että *pientalous*, joka maa-alan suuruuden puolesta *pysyy pientaloutena*, *muuttuu suurतालoudeksi* tuotannon mittasuhteiden puolesta, karjanhoidon kehityksen,

lannoitteiden käytön laajuuden, koneiden käytön lisääntymisen y.m.s. puolesta.

Näin ollen se johtopäätös, joka saadaan rinnastettaessa eri talousryhmiä maan määrän mukaan ja joka kuuluu, että talouden kasvaessa maanviljelyksen voimaperäisyys pienee, on ehdottomasti väärä. Ja päinvastoin se johtopäätös, joka saadaan rinnastettaessa eri talouksia tuotearvon suuruuden mukaan ja joka kuuluu, että talouden mittasuhteiden kasvaessa suurenee maanviljelyksen voimaperäisyys, on ainoa oikea johtopäätös.

Sillä maan määrä on vain välillinen todiste talouden mittasuhteista, ja tuo „todiste” pätee sitä vähemmän, mitä laajemmin ja nopeammin maanviljelys voimaperäistyy. Talouden tuotearvo sen sijaan on välitön eikä välillinen todiste talouden mittasuhteista ja sitä paitsi kaikissa tapauksissa. Kun puhutaan pienviljelyksestä, niin sillä tarkoitetaan aina sellaista viljelystä, joka *ei* pohjaudu palkkatyöhön. Mutta siirtyminen palkkatyöläisten riistoon ei riipu ainoastaan talouden pinta-alan laajentumisesta talouden teknillisen perustan pysyessä entisellään — niin voi tapahtua vain laajaperäisessä, primitiivisessä taloudessa,—vaan myös tuon tekniikan tason kohottamisesta, sen muuttamisesta vanhasta uudeksi, lisöpääoman sijoittamisesta samaan maa-alaan esimerkiksi uusien koneiden tai keinotekoisien lannoitteiden tahi karjan lisäämisen ja parantamisen muodossa j.n.e.

Farmin tuotearvon suuruuden mukaan suoritettu ryhmitys yhdistää taloudet, joissa on todella *samansuuruinen tuotanto* riippumatta niillä olevan maan määrästä. Pienellä maapalstalla sijaitseva hyvin voimaperäinen talous joutuu tällöin samaan ryhmään suurella maa-alalla sijaitsevan verrattain laajaperäisen talouden kanssa; ja molemmat taloudet ovat todella suurtalouksia sekä tuotannon mittasuhteiden että palkkatyön käyttötason kannalta.

Maa-alan mukaan suoritettu ryhmitys sitä vastoin yhdistää suuret ja pienet taloudet, kun ne kerran ovat maanhallinnan laajuuden kannalta toistensa kaltaisia, se yhdistää taloudet, joiden tuotemäärä on aivan erilaista suuruusluokkaa, yhdistää sellaiset, joissa perheen jäsenten työ on vallitsevana, ja sellaiset, joissa palkkatyö on vallitsevana. Siitä syntyy perin juurin väärä kuva, joka vääristelee

kokonaan todellisen asiointilan, mutta joka on hyvin mieluinen porvaristolle, kuva *luokkaristiriitojen lievenemisestä* kapitalismin aikana. Siitä syntyy yhtä valheellinen ja porvaristolle yhtä mieluinen *pienviljelijäin aseman kaunistelu*, syntyy kapitalismin ylistely.

Todellakin. Kapitalismin perus- ja päätendenssinä on se, että suurtuotanto syrjäyttää pientuotantoa sekä teollisuudessa että maanviljelyksessä. Mutta tuota syrjäyttämistä ei saa käsittää *yksistään* viivyttelemättömän pakkoluovutuksen mielessä. Syrjäyttämiseen kuuluu myös pienviljelijäin taloudelliseen häviöön joutuminen, heidän taloutensa aseman huononeminen, mikä voi jatkua vuosia ja vuosikymmeniä. Tuo huononeminen ilmenee pienviljelijän ylivoimaisena työntekona, ravinnon huononemisena ja häntä rasittavana velkataakkana, karjan ruokinnan ja yleensä karjan hoidon huononemisena, maan hoitoehtoien sekä sen muokkauksen ja lannoituksen y.m.s. huononemisena, talouden teknillisen kehityksen seisauksena j.n.e. Tieteen kannalla olevan tutkijan tehtävänä on, ellei hän halua ottaa päälleen syytteitä tahallisesta tai tahattomasta porvariston mielitelystä kaunistelemalla taloudelliseen häviöön joutuvien ja poljetussa asemassa olevien pienviljelijäin tilaa, hänen tehtävänänsä on ennen kaikkea määritellä tarkoin taloudellisen häviön tunnusmerkit, jotka eivät lainkaan ole niin yksinkertaisia ja yhdenkaltaisia; hänen tehtävänänsä edelleen on löytää nuo tunnusmerkit, tarkastella niitä ja huomioida mahdollisuuksien mukaan niiden levinneisyys ja niiden muuttuminen ajan mittaan. Nykyajan talous- ja tilastotieteilijät kiinnittävät tähän asian erittäin tärkeään puoleen kaikkein vähiten huomiota.

Kuvitelkaa, että tilastotieteilijä lisää 90:een pienviljelijään, joilla ei ole pääomaa taloutensa parantamiseen, jotka jäävät jälkeen ajastaan ja joutuvat vähitellen taloudelliseen häviöön, 10 sellaista talollista, joilla on riittävästi pääomaa ja jotka perustavat yhtä pienelle palstalle mittasuhteiltaan suuren, palkkatyöhön perustuvan yrityksen. Kokonais- ja keskinumerot antavat kaunistellun kuvan kaikkien, s.o. sadan pienviljelijän asemasta.

Nimenomaan tällaisen kaunistellun kuvan — ja sitä paitsi objektiivisesti porvariston eduksi kaunistellun kuvan — antoi amerikkalainen, vuonna 1910 toimitettu tilastotiedus-

telu ennen kaikkea siksi, että se luopui vuonna 1900 käytetystä maamäärän mukaan tehdyn ryhmityksen vertailusta tuotteen arvon mukaan tehtyyn ryhmitykseen. Me saamme esim. tietää vain sen, että menot lannoitteisiin ovat kasvaneet tavattomasti, nimittäin 115%, t.s. kasvaneet enemmän kuin kaksinkertaiseksi, kun taas palkkausmenot ovat kasvaneet vain 82%, ja sadon kokonaisarvo on kasvanut 83%. Edistys on valtava. Kansan maanviljelyksen edistys. Ja ehkäpä joku taloustieteilijä tekee, ellei ole jo tehnytkin, johtopäätöksen: „omaan työhön perustuvan” pienviljelyksen edistys, sillä yleensä puhuen tiedot maan määrän mukaan ryhmitetyistä talouksista osoittavat, että „pienviljelyksessä menot lannoitteisiin 1 eekkeriä kohti ovat paljon suuremmat.

Mutta me tiedämme nyt, että tuollainen johtopäätös olisi väärä, sillä talouksien ryhmitys maan määrän mukaan juuri yhdistääkin taloudelliseen häviöön joutuvat tai ainakin puutteen painamat pienviljelijät, joilla ei ole varaa hankkia ostolannoitteita, ja *kapitalistit*, vaikkakin pienet, mutta sittenkin kapitalistit, jotka järjestävät pienellä maapalstalla parannetun, voimaperäisen, palkkatyöläisiä käyttävän suurtalouden.

Kun suurviljely yleensä syrjäyttää pienviljelyä, kuten tiedot farmien koko omaisuuden arvosta vuosilta 1900 ja 1910 osoittavat, kun tämän ajan kuluessa, kuten heti saamme nähdä, kehittyi erikoisen nopeasti korkeatasoinen kapitalistinen maanviljely pienillä maapalstoilla, kun tuotearvon mukaan pien- ja suurtalouksia koskevien yleisten numero-tietojen perusteella menot lannoitteisiin kasvavat talouden mittasuhteiden suuretessa, niin siitä seuraa kiertämättä johtopäätös, että „edistys” lannoitteiden käytössä vuodesta 1900 vuoteen 1910 on entisestään voimistanut kapitalistisen maanviljelyksen ylivoimaa pienviljelykseen nähden ja on entisestään työntänyt syrjään ja ahdistanut tätä viimeksi mainittua.

12. ERILAISET TALOUSTYYPIT MAANVILJELYKSESSÄ

Se, mitä edellä on sanottu voimaperäisistä, kapitalistisista suurtalouksista pienillä maapalstoilla, herättää seuraavanlaisen kysymyksen: onko syytä olettaa, että maanviljelyksen voimaperäistäminen on johtava maan määrän

väheneemiseen taloudessa? Toisin sanoen, onko olemassa sellaisia itse nykyaikaisen maanviljelyksen tekniikkaan liittyviä ehtoja, jotka viljelyn voimaperäistämisen kohottamiseksi vaativat taloudessa olevan maa-alan vähentämistä?

Tähän kysymykseen eivät anna vastausta yleiset teoreettiset päätelmät eivätkä esimerkit. Kysymys on teknillisen kaluston konkreettisesta tasosta kyseisten maanviljelysehtojen vallitessa ja siitä pääoman konkreettisesta määrästä, joka tarvitaan tiettyä talousjärjestelmää varten. Teoriassa on ajateltavissa mikä tahansa, kuinka suuri pääoman sijoitus tahansa mihin maamäärään tahansa, mutta on itsestään selvää, että „se riippuu” vallitsevista taloudellisista, teknillisistä, kulttuurillisista y.m.s. ehdoista, ja koko kysymys on nimenomaan siitä, minkälaiset ehdot kyseisellä hetkellä ovat kyseisessä maassa olemassa. Esimerkit eivät kelpaa sen vuoksi, että sellaisten monimutkaisten, monipuolisten, toisiinsa kietoutuneiden ja ristiriitaisten tendenssien alalla kuin nykyaikaisen maanviljelyksen ekonomikkassa voidaan aina löytää esimerkkejä vastakkaisten katsantokantojen vahvistukseksi. Maanviljelyksen alalla vaaditaan ennen kaikkea ja pääasiallisesti prosessin kuvaamista *kokonaisuutena*, kaikkien tendenssien huomioimista ja niiden resultaatin eli niiden summan, niiden tuloksen määrittelyä.

Amerikkalaisten tilastotieteilijäin vuonna 1900 käyttämä kolmas ryhmitysjärjestelmä auttaa vastaamaan herätettyyn kysymykseen. Se on ryhmitys *tärkeimmän tulolähteen mukaan*. Kaikki farmit on tämän tunnusmerkin mukaan jaettu seuraaviin kategorioihin: 1) tärkeimpänä tulolähteenä heinä ja vilja; 2) sekalaiset; 3) karjanhoito; 4) puuvilla; 5) vihannekset; 6) hedelmät; 7) maitotuotteet; 8) tupakka; 9) riisi; 10) sokeri; 11) kukat; 12) ansarituotteet; 13) taro; 14) kahvi. Viimeiset seitsemän kategoriaa (8—14) muodostavat yhdessä vain 2,2% farmien kokonaisluvusta, t.s. niin mitättömän osan, ettemme ryhdy tarkastelemaan niitä erikseen. Nämä kategoriat (8—14) ovat taloudellisen luonteensa ja merkityksensä puolesta aivan samanlaiset kuin kolme edellistä kategoriaa (5—7), muodostaen yhdessä saman tyypin.

Tässä erityyppisiä farmeja luonnehtivia tietoja:

Farmiryhmät tärkeimmän tulolähteen mukaan:	Prosentteina far- mien kokonais- määrästä	Maata keski- määrin 1 farmia kohti		Keskimäärin koko maa-alan kutakin eekkeriä kohti (doll.)			
		koko maa- ala	viljel- tyä	Palkkaus- menoja	Menoja lannoit- teisiin	Työkalujen ja koneiden arvo	Koko karjan arvo
Heinä ja vilja	23,0	159,3	111,1	0,47	0,04	1,04	3,17
Sekalaiset	18,5	106,8	46,5	0,35	0,08	0,94	2,73
Karjanhoito	27,3	226,9	86,1	0,29	0,02	0,66	4,45
Puuvilla	18,7	83,6	42,5	0,30	0,14	0,53	2,11
Vihannekset	2,7	65,1	33,8	1,62	0,59	2,12	3,74
Hedelmät	1,4	74,8	41,6	2,46	0,30	2,34	3,35
Maitotuotteet	6,2	121,9	63,2	0,86	0,09	1,66	5,58
Kaikki farmit yhteensä	100,0	146,6	72,3	0,43	0,07	0,90	3,66

Tästä näemme, että kahta ensimmäistä kategoriaa (heinä ja vilja; sekalaiset) voidaan sanoa keskinkertaisiksi sekä talouden kapitalistisen luonteen kehitystason kannalta (palkkausmenot ovat lähinnä keskilukuja: 0,35—0,47, koko Yhdysvalloissa keskiluku on 0,43) että maanviljelyksen voimaperäisyyden kannalta. Kaikki talouden voimaperäisyyden osoittimet — menot lannoitteisiin, koneiden ja karjan arvo 1 eekkeriä kohti — ovat lähinnä koko Yhdysvaltain keskilukuja.

Ei ole epäilystäkään, etteivätkö nämä molemmat ryhmät olisi yleensä erittäin tyypillisiä suurimmalle osalle maanviljelystalouksia. Maanviljelystalouksien perustyyppinä kaikissa maissa ovat heinän ja viljan tuotanto, sitten erilaisen maanviljelystuotteiden yhdistelmä („sekalaiset” tulolähteet). Olisi kovin mielenkiintoista saada seikkaperäisemmät tiedot näistä ryhmistä, jakaen ne esimerkiksi vähemmän ja enemmän kaupallisiin y.m.s. Mutta otettuaan askeleen tähän suuntaan amerikkalainen tilasto, kuten olemme nähneet, on lähtenyt sitten taaksepäin eikä eteenpäin.

Seuraavat kaksi kategoriaa, karjanhoito ja puuvilla, ovat näyte vähiten kapitalistisista farmeista (palkkausmenot 0,29—0,30 keskiluvun ollessa 0,43), joiden maanviljelys on vähiten voimaperäistä. Työkalujen ja koneiden arvo on niissä alhaisin ja huomattavasti pienempi kuin keskiluku (0,66 ja 0,53 vastoin 0,90). Farmeilla, joiden tärkeimpänä tulolähteenä on karjanhoito, on tietenkin enemmän karjaa 1 eekkeriä kohti kuin keskimäärin Yhdysvalloissa (4,45 ja 3,66), mutta se on ilmeisesti laajaperäistä karjanhoitoa:

menot lannoitteisiin ovat minimaaliset, farmien keskikoko suurin (226,9 eekkeriä), viljelyn maan osuus kaikkein pienin (86,1 eekkeriä 226,9:sta). Puuvillafarmeilla on lannoitteiden käyttö keskinkertaista suurempi, mutta muut maanviljelyksen voimaperäisyyttä osoittavat tunnusmerkit (karjan ja koneiden arvo kutakin eekkeriä kohti) ovat siellä minimaalisen heikot.

Lopuksi viimeiset kolme luokkaa — vihanneksia, hedelmiä ja maitotuotteita tuottavat farmit — ne ovat ensinnäkin kaikkein pienimpiä farmeja (viljeltyä maata 33—63 eekkeriä vastoin 42—86, 46—111 eekkeriä muissa kategorioissa); toiseksi, ne ovat eniten kapitalistisia: palkkausmenot ovat suurimmat, 2—6 kertaa keskinkertaista suuremmat; kolmanneksi, ne ovat kaikkein voimaperäisimpiä. Melkein kaikki maanviljelyksen voimaperäisyyden osoittimet ovat niissä keskinkertaista korkeammat: sekä menot lannoitteisiin että koneiden arvo kuin myös karjan arvo (vähäisen poikkeuksen tekevät hedelmänviljelyfarmit, jotka viimeksi mainitussa suhteessa jäävät jälkeen keskitasosta, mutta ovat edellä niistä farmeista, jotka saavat tulonsa etupäässä heinästä ja viljasta).

Siirrymme nyt kysymykseen, nimenomaan millainen on näiden kapitalistisesti voimakkaasti kehittyneiden farmien osuus yleensä maan taloudessa. Mutta ensin meidän on pysähdyttävä tarkastelemaan jonkin verran seikkaperäisemmin niiden voimaperäisyyttä.

Tarkastelkaamme farmeja, jotka saavat perustulonsa vihanneksista. On tunnettua, että kaupunkien, tehtaiden, teollisuusasutusten, rautatieasemien, satamien y.m. kehitys kaikissa kapitalistisissa maissa aiheuttaa näiden elintarvikkeiden kysynnän vilkastumista ja niiden hintojen kohoamista sekä niitä myytäväksi tuottavien maataloudellisten yritysten lukumäärän suurenemista. Keskinkertaisen „vihannes”-farmin viljelysala on *enemmän kuin kolme kertaa pienempi* kuin „tavallisessa” farmissa, joka saa tulonsa etupäässä heinästä ja viljasta: ensin mainitulla on 33,8, jälkimmäisellä 111,1 eekkeriä. Näin ollen kyseinen tekniikka maataloudellisen pääoman kyseisen kasaantumistason vallitessa vaatii, että „vihannes”-farmin mittasuhteet olisivat pienemmät; toisin sanoen, pääoman sijoittamiseksi maanviljelykseen ja vähintään keskimääräisen voiton saamiseksi on vihanneksia tuottava talous tekniikan nykyisen tilan

vallitessa järjestettävä *pienemmälle maa-alalle* kuin heinää ja viljaa tuottava talous.

Eikä siinä kaikki. Kapitalismin kasvu maanviljelyksessä on ennen kaikkea siirtymistä luontoisviljelyksestä kaupalliseen viljelykseen. Tämä seikka unohdetaan aina ja siitä on yhä uudelleen muistutettava. Kaupallisen maanviljelyksen kehityshän ei kulje laisinkaan sellaista „yksinkertaista” tietä, jollainen piirtyy porvarillisten taloustieteilijäin mielikuvitukseen tai jollaista he edellyttävät, — *samojen* tuotteiden tuotannon lisäämisen tietä. Ei. Kaupallisen maanviljelyksen kehitystie on hyvin usein sellainen, että toisten tuotteiden asemesta ruvetaan viljelemään toisia. Siirtyminen heinän ja viljan tuotannosta vihannesten tuotantoon on juuri tuota tavanomaista siirtymistä. Entä mitä tämä tällainen siirtyminen merkitsee meitä kiinnostavassa kysymyksessä, joka koskee taloudella olevan maa-alan suuruutta sekä kapitalismin kasvua maanviljelyksessä?

Tämä siirtyminen merkitsee 111,1 eekkerin suuruisen „suur”-farmin *pirstoutumista* enemmän kuin kolmeen 33,8 eekkerin suuruisen „pien”-farmiin. Entisen farmin tuotanto oli 760 dollaria: keskimääräinen tuotearvo — karjan ruokintaan käytetyt tuotteet pois laskien — sellaisella farmilla, jonka tärkeimpänä tulolähteenä ovat heinä ja vilja. Jokaisen uuden farmin tuotanto tekee 665 dollaria. Yhteensä siis $665 \times 3 = 1.995$ dollaria, t.s. yli kaksi kertaa enemmän kuin ennen.

Suurtuotanto syrjäyttää pientuotantoa taloudella olevan maa-alan *pienentyessä*.

Keskimääräiset menot työläisten palkkaukseen tekivät entisellä farmilla 76 dollaria, uudella 106 dollaria — melkein puolitoista kertaa enemmän maa-alan pienentyessä kolme kertaa ja enemmänkin. Menot lannoitteisiin ovat kohonneet 0,04 dollarista eekkeriä kohti 0,59 dollariin, melkein 15-kertaisesti, työkalujen ja koneiden arvo kaksinkertaisesti, 1,04 dollarista 2,12 dollariin j.n.e.

Tämän johdosta meille tavallisesti sanotaan, että tällaisen, erikoisia „kaupallisia” viljelyskasveja viljelevien, kapitalistisesti pitkälle kehittyneiden farmien lukumäärä on farmien kokonaismäärään verraten mitättömän pieni. Mutta me vastaamme, että ensiksikin tuollaisten farmien määrä ja *merkitys*, niiden taloudellinen merkitys on paljon suurempi kuin yleensä luullaan; ja toiseksi — ja se on pääasia — *juuri*

näiden viljelyskasvien viljely kapitalistisissa maissa kasvaa muita *nopeammin*. Senpää vuoksi maa-alan pieneneminen taloudessa maanviljelyksen voimaperäistymisprosessin aikana hyvin usein merkitseekin tuotannon mittasuhteiden laajenemista eikä supistumista, palkkatyön käytön lisääntymistä eikä vähenemistä.

Tässä tätä asiaa koskevat amerikkalaisen tilaston tarkat tiedot, jotka käsittävät koko maan. Otamme *kaikki* erikoiset eli „kaupalliset” kasvit, jotka on edellä lueteltu otsakkeissa 5—14: vihannekset, hedelmät, maitotuotteet, tupakka, riisi, sokeri, kukat, ansarituotteet, taro ja kahvi. Niiden farmien lukumäärä, joiden *tärkeimpänä* tulolähteenä olivat edellä mainitut tuotteet, oli Yhdysvalloissa vuonna 1900 12,5% farmien kokonaisluvusta. Siis pieni vähemmistö, yksi kahdeksasosa. Maata niillä oli 8,6% koko maasta — vain $\frac{1}{12}$. Mutta menkäämme edelleen. Ottakaamme koko Amerikan maanviljelystuotteiden kokonaisarvo, vähentäen siitä karjan ruokintaan menevän osan. Tästä arvosta tulee mainittujen farmien osalle jo 16,0%, s.o. osa, joka on miltei kaksi kertaa suurempi kuin niillä olevan maan muodostama osa.

Näin ollen työn ja maan tuottavuus näillä farmeilla on melkein kaksi kertaa keskimääräistä korkeampi.

Ottakaamme kaikki palkkausmenot Amerikan maanviljelyksessä. Tästä summasta tulee mainittujen farmien osalle 26,6%, t.s. enemmän kuin neljännes; tämä osa on yli kolme kertaa suurempi kuin niillä olevan maan muodostama osa, se on yli kolme kertaa keskimäärää suurempi. Näiden farmien kapitalistinen luonne on siis keskitasoa verrattomasti korkeampi.

Niiden osa työkalujen ja koneiden kokonaisarvosta tekee 20,1% ja kokonaismenoista lannoitteisiin 31,7%, s.o. vähän alle *kolmasosan* kokonaissummasta, hiukan vaille *neljä kertaa* keskitasoa suuremman osan.

Yhteenvedoksi saamme siis sen kiistattoman ja koko maan mittakaavassa todetun tosiasian, että erittäin voimaperäistä maanviljelystä harjoittaville farmeille on luonteenomaista se, että niillä on tavattoman vähän maata farmia kohti ja että ne käyttävät erittäin paljon palkkatyötä; että niissä on erittäin korkea työn tuottavuus; — että näiden farmien taloudellinen osuus kyseisen maan koko maanviljelyksessä on kaksi, kolme kertaa niin suuri ja suurempikin kuin niiden

osuus farmien kokonaisluvussa maan kokonaismäärästä puhumattakaan.

Väheneekö vai kasvaako ajan oloon näiden kapitalistisesti voimakkaasti kehittyneelle ja hyvin voimaperäiselle maanviljelykselle ominaisten viljelyskasvien ja farmien osuus maataloudessa muihin viljelyskasveihin ja farmeihin verrattuna?

Kahden viimeisen tilastotiedustelun vertailu antaa ehdottomasti sellaisen vastauksen, että tuo osuus *kasvaa*. Ottakaamme eri viljelyskasvien kylvöala. Vuosina 1900—1910 kasvoi kaikkien viljakasvien kylvöala Yhdysvalloissa vain 3,5%; — pavun, herneen y.m.s. 26,6%; — heinän ja vihantarehun 17,2%; — puuvillan 32,0%; — vihannesten 25,5%; sokerijuurikkaan, sokeriruo'on y.m.s. 62,6%.

Ottakaamme tiedot maataloustuotteiden tuotannosta. Vuosina 1900—1910 kaikkien viljakasvien kokonaissato kasvoi kaikkiaan 1,7%; — pavun 122,2%; — heinän ja vihantarehun 23,0%; — sokerijuurikkaan 395,7%; sokeriruo'on 48,5%; — perunan 42,4%; — viinirypäleen 97,6%; vuosi 1910 oli katovuosi marjojen, omenien y.m.s. osalta, mutta esim. appelsiinit ja sitruunat antoivat kolminkertaisen sadon; j.n.e.

Niinpä siis koko Amerikan maanviljelyksen suhteen voidaan pitää todistettuna se paradoksaaliselta näyttävä, mutta kuitenkin epäilemätön tosiasia, että suurtuotannon suorittama pientuotannon syrjäyttäminen ei yleensä puhuen ole ainoastaan käynnissä, vaan että tuo syrjäyttäminen tapahtuu seuraavassa muodossa:

suurtuotanto syrjäyttää pientuotantoa siten, että maa-alansa puolesta „pienemmät”, mutta tuottoisammat, voimaperäisempää maanviljelystä harjoittavat ja kapitalistisesti kehittyneet farmit syrjäyttävät maa-alansa puolesta „suurempia”, mutta vähempituottoisia, vähemmän voimaperäistä maanviljelystä harjoittavia ja kapitalistisesti vähemmän kehittyneitä farmeja.

13. MITEN PIENTUOTANNON JOUTUMISTA SUURTUOTANNON SYRJÄYTTÄMÄKSI MAANVILJELYKSESSÄ PEITELLÄÄN

Meitä vastaan saatetaan väittää: jos *pientuotannon* syrjäyttäminen tapahtuu „myös” talouden voimaperäistämisenä (ja „kapitalistisointina”) pienemmällä *farmeilla*, niin

voidaanko maan määrän mukaan suoritettua ryhmitystä pitää ylipäänsä mihinkään kelpaavana? eikö silloin synny kaksi vastakkaista tendenssiä ja eikö silloin ole mahdotonta tehdä mitään yleistä johtopäätöstä?

Ennen kuin tähän vastaväitteeseen voidaan vastata, on saatava *kokonaiskuva* Amerikan maanviljelyksestä ja sen kehityksestä. Sitä varten on yritettävä vertailla ja rinnastaa yhdessä kaikkia kolmea ryhmitystä, jotka muodostavat niin sanoaksemme maksimin siitä, mitä sosiaalilasto on viime vuosien aikana maatalouden alalla antanut.

Tällainen vertailu ja rinnastus on mahdollista. Sitä varten on vain laadittava taulukko, joka ensi silmäykseltä saattaa näyttää kovin abstraktiselta ja monimutkaiselta ja siten „säikäyttää” lukijan. Mutta kun vähänkin syvennyttään asiaan, tämän taulukon „lukeminen”, ymmärtäminen ja erittely ei tuota mitään vaikeuksia.

Kolmen erilaisen ryhmityksen vertailemiseksi on otettava yksinomaan eri ryhmien väliset *prosenttisuhteet*. Kaikki tarvittavat laskelmat on tehty v. 1900 toimitetussa amerikkalaisessa tilastotiedustelussa. Kaikki ryhmät olemme yhdistelleet *kolmeksi* pääryhmäksi. Maan määrän mukaan otamme: 1) pikkufarmit (alle 100 eekkerin); 2) keskikokoiset (100—175 eekkeriä) ja 3) suurfarmit (175 eekkeriä tai enemmän). Tuotteen arvon mukaan otamme: 1) ei-kapitalistiset farmit (alle 500 dollarin); 2) keskinkertaiset (500—1.000 dollaria) ja 3) kapitalistiset farmit (1.000 dollaria tai enemmän). Tärkeimmän tulolähteen mukaan otamme: 1) kapitalistisesti heikosti kehittyneet farmit (karjanhoito; puuvilla); 2) keskinkertaiset (heinä ja vilja; sekalaiset) ja 3) kapitalistisesti voimakkaasti kehittyneet farmit (ne erikoiset, „kaupalliset” kasvit, jotka on lueteltu edellä, 12. §:ssä, otsakkeet 5—14).

Jokaisen ryhmän osalta otamme ennen kaikkea farmien prosenttiluvun, s.o. kyseiseen ryhmään kuuluvien farmien prosenttisuhteen Yhdysvaltojen farmien kokonaismäärään. Edelleen kaiken maan prosenttiluvun, s.o. kyseisessä ryhmässä olevan kaiken maan prosenttisuhteen Yhdysvaltojen kaikkien farmien maan kokonaismäärään. Maan määrä voi olla talouden laajaperäisyyden mittasuhteiden osoittimena (käytettävissämme ovat valitettavasti tiedot vain *kaikesta* maasta, eikä yksinomaan viljellystä maasta, mikä olisi tarkempaa). Jos kaiken maan prosenttisuhte on *suurempi*

kuin farmien luvun prosenttisuhde, esim. 17,2%:lla farmeista on 43,1% maata, niin se merkitsee, että kysymyksessä ovat suurfarmit, keskikokoa suuremmat ja sitä paitsi yli kaksi kertaa keskikokoa suuremmat farmit. Jos maa-alan prosenttisuhde on *pienempi* kuin farmien prosenttisuhde, niin johtopäätös on päinvastainen.

Edelleen otetaan talouden *voimaperäisyyden* osoittimet, työkalujen ja koneiden arvo sekä lannoitemenojen kokonaissumma. Siinäkin otetaan kyseiselle ryhmälle lankeavan arvon ja menosumman prosenttisuhde koko valtakunnan kokonaissuureisiin verrattuna. Jos tämä prosentti on *suurempi* kuin *maan* prosentti, niin johtopäätökseksi saadaan keskinkertaista *korkeampi* voimaperäisyys j.n.e.

Ja vihdoin, samaa menetelmää käytetään talouden kapitalistisen luonteen tarkkaa määrittelyä varten työpalkkamenojen kokonaissumman suhteen ja tuotannon mittasuhteiden määrittelyä varten koko maassa tuotettujen maanviljelystuotteiden kokonaisarvon suhteen.

Siten on laadittu seuraava taulukko, jota nyt ryhdymmekin selittämään ja erittelemään. (Ks. sivu 70.)

Ottakaamme ensimmäinen ryhmittäminen tärkeimmän tulolähteen mukaan. Farmit on tällöin jaettu niin sanoaksemme maatalouden erikoisaloittain — jossain määrin samaan tapaan kuin teollisuuslaitokset jaetaan teollisuusaloittain. Maanviljelyksessä on asia kuitenkin monin verroin mutkikkaampi.

Ensimmäisessä sarakkeessa näemme kapitalistisesti heikosti kehittyneiden farmien ryhmän. Tämä ryhmä käsittää melkein puolet kaikista farmeista — 46,0%. Maata niillä on 52,9%, t.s. taloudet ovat keskikokoa suuremmat (tähän ryhmään on otettu erittäin suuret, laajaperäistä taloutta harjoittavat karjanhoitotaloudet ja keskikokoa pienemmät puuvillafarmit). Prosenteissa laskettu osa koneiden arvosta (37,2%) ja lannoitteisiin käytetyistä summista (36,5%) on pienempi kuin maaosuus prosenteissa: voimaperäisyys on siis keskitasoa alhaisempi. Samoin on laita talouden kapitalistisen luonteen (35,2%) ja tuotearvon (45,0%) suhteen. Työn tuottavuus on keskitasoa alhaisempi.

Toinen sarake — keskinkertaiset farmit. Juuri siksi kun *kaikissa* kolmessa ryhmittäyksessä keskiryhmään joutuvat taloudet, jotka ovat *joka* suhteessa „keskinkertaisia”,

huomaamme, että *kaikki* prosenttisuhteet ovat tässä lähinnä toisiaan. Vaihtelut ovat suhteellisen pieniä.

Kolmas sarake — kapitalistisesti voimakkaasti kehittyneet farmit. Edellä olemme jo tarkastelleet yksityiskohtaisesti tämän sarakkeen numeroiden merkitystä. Mainittakoon, että *vain* tämän tyyppin farmeista meillä on tarkat ja toisiinsa verrattavissa olevat tiedot sekä vuodelta 1900 että vuodelta 1910, tiedot, jotka osoittavat näiden kapitalistisesti voimakkaasti kehittyneiden talouksien kasvavan keskinkertaista nopeammin.

Kolmen ryhmittymisen rinnastelua:

(numerot merkitsevät prosenttia kokonaissummasta; kolmen vaakasoran sarakkeen summa=100)

	farmin tärkeim- män tuotolähteen mukaan			farmin maa-alan mukaan			farmin tuotearvon mukaan						
	kapitalistisesti helkosti kehittyneet	keskinkertaiset	kapitalistisesti voi- makaasti kehittyneet	pienet farmit	keskikokoiset	suurfarmit	ei-kapitalistiset	keskinkertaiset	kapitalistiset				
Farmien luku.....	46,0	41,5	12,5	57,5	24,8	17,7	58,8	24,0	17,2	talouden laajaperäl- syyden osoitin			
Maan eekkeri- määrä.....	52,9	38,5	8,6	17,5	22,9	59,6	33,3	23,6	43,1				
Pysyvä pääoma:	Työkalujen ja koneiden arvo			37,2	42,7	20,1	31,7	28,9	39,4	25,3	28,0	46,7	talouden voimaperäisyy- den osoittimet
	Menot lannoit- teisiin			36,5	31,8	31,7	41,9	25,7	32,4	29,1	26,1	44,8	
Valhteleva pääoma:	Menot työläis- ten palkkauk- seen			35,2	38,2	26,6	22,3	23,5	54,2	11,3	19,6	69,1	talouden kapitalisti- sen luon- teen osoitin
Tuotannon mittasuht- teet:	Tuotearvo			45,0	39,0	16,0	33,5	27,3	39,2	22,1	25,6	52,3	

Millä tavoin tämä nopeampi kasvu heijastuu useimmissa maissa esiintyvässä tavallisessa ryhmityksessä? Sen osoittaa seuraava sarake: pienten farmien ryhmä maan määrän mukaan suoritettussa ryhmityksessä.

Farmien luvun puolesta tämä ryhmä on hyvin suuri (57,5% kokonaisluvusta). Tällä ryhmällä on maata kaikkiaan 17,5% kokonaisuudesta, t.s. vähemmän kuin kolmannes keskimäärästä. Tämä on niin muodoin kaikkein „vähämaisoin”, kaikkein „köyhin” ryhmä. Mutta edelleen näemme, että sekä maanviljelyksen voimaperäisyys (koneiden arvo ja menot lannoitteisiin) että sen kapitalistinen luonne (menot työläisten palkkaukseen) kuin myös työn tuottavuus (tuote-arvo) ovat tässä keskinkertaista *korkeammat*: 22,3—41,9%, kun taas maata on 17,5%.

Mistä tässä on kysymys? Selvä juttu: siitä, että juuri tähän maamäärän mukaan „pieneen” ryhmään joutuu erittäin paljon *kapitalistisesti voimakkaasti kehittyneitä* farmeja — katso edellistä pystysaraketta. Tässä on vähän maata ja vähän pääomaa omaavaan todelliseen pienviljelijäenemmistöön lisätty *vähemmistö* rikkaita, pääomaa paljon omistavia isäntiä, jotka ovat pienillä maapalstoilla järjestäneet tuotannon mittasuhteiden puolesta suuren ja luonteeltaan kapitalistisen talouden. Tällaisia isäntiä on koko Amerikassa kaikkiaan 12,5% (= kapitalistisesti voimakkaasti kehittyneiden farmien prosentti); siis vaikka ne kaikki olisivat joutuneet samaan, maa-alan puolesta pienten farmien ryhmään, niin sittenkin tähän ryhmään jäisi (57,5—12,5 =) 45% isäntiä, joilla ei ole pääomaa eikä riittävästi maata. Todellisuudessa tietenkin osa kapitalistisesti voimakkaasti kehittyneistä farmeista, vaikka tosin pieni osa, kuuluu maan määrän puolesta keskikokoisiin ja suuriin farmeihin, joten luku 45% vielä *pienentääkin* pääomaa omaamattomien ja vähämaisten farmarien todellista lukua.

On helppo huomata, missä määrin näiden neljäkymmentä viisi prosenttia — minimum 45% — muodostavien, niin maan kuin pääomankin puolesta kaikkein osattomampien farmarien asema tulee *kaunistelluksi*, kun samaan ryhmään niiden kanssa liitetään jokunen 12, 10 j.n.e. prosenttia sellaisia isäntiä, joilla on keskinkertaista suurempi määrä pääomaa, työkaluja, koneita ja rahaa lannoitteiden ostoa, työläisten palkkausta y.m.s. varten.

Emme rupea käsittelemään erikseen tämän ryhmittymisen keskikokoisia ja suuria farmeja. Se olisi sen toistamista hiukan toisessa muodossa, mitä on sanottu pienistä farmeista. Esim. kun tiedot maamäärän puolesta pienistä farmeista kaunistelevalta pientuotannon ahdinkotilaa, niin saman tunnusmerkin mukaiset tiedot suurfarmeista osoittavat suurtuotannon aikaansaaman keskittymisen maataloudessa ilmeisesti todellista *pienemmäksi*. Alempana näemme tarkan tilastollisen ilmauksen tuosta keskittymisen pienentelystä.

Saadaan seuraavanlainen yleinen toteama, joka voidaan muotoilla laiksi maan määrän mukaan toimitetun talouksien ryhmittymisen suhteen missä kapitalistisessa maassa tahansa: mitä laajemmin ja nopeammin maanviljelyksen voima-peräistäminen kehittyy, sitä enemmän maan mukaan toimitettu ryhmittymys *kaunistelee* pientuotannon poljettua asemaa maanviljelyksessä, kaunistelee *niin* maan *kuin* pääomankin puolesta osattoman pienviljelijän asemaa; *hämää* luokkaristiriidan todellista kärkevyyttä menestyvän suurtuotannon ja taloudelliseen häviöön joutuvan pientuotannon välillä; — esittää *todellista pienemmäksi* pääoman keskittymisen suurtuotannon haltuun ja sen, kuinka se työntää syrjään pientuotantoa.

Tämän toteaman vahvistaa havainnollisesti viimeinen kolmas ryhmittymys: tuotearvon mukaan tehty ryhmittymys. Eikapitalististen talouksien (tai vähätuloisten, jos otetaan huomioon kokonaistulo) prosentti on 58,8, t.s. jopa jonkin verran suurempi kuin „pienien” talouksien prosentti (57,5%). Maata niillä on paljon *enemmän* — 33,3% (kun taas „pienien” farmarien ryhmässä sitä on 17,5%). Mutta niillä olevan tuotteiden kokonaisarvon osuus on *puolitoista kertaa pienempi*: 22,1% vastoin 33,5%!

Mistä tässä on kysymys? Nimenomaan siitä, että tähän ryhmään eivät kuulu pienillä maapalstoilla sijaitsevat voimakkaasti kehittyneet kapitalistiset taloudet, jotka *keino-tekoisesti ja väärin* kohottavat pienviljelijöille koneiden, lannoitteiden y.m.s. muodossa kuuluvan *pääoman* osuutta.

Pientuotannon osattomuus, poljettu asema — ja niin muodoin sen taloudelliseen häviöön joutuminen — osoittautuu maanviljelyksessä *paljon voimakkaammaksi* kuin mitä saattaisi luulla pieniä *farmeja* koskevien numerotietojen perusteella.

Maan määrän mukaan laadituissa numerotiedoissa pienistä ja suurista farmeista ei ole otettu ollenkaan lukuun *pääoman osuutta*,— on selvää, että kapitalistisessa taloudessa tällaisen „pikkuseikan” jättäminen laskuista pois vääristelee pientuotannon asemaa, kaunistelee sitä vilpillisesti, sillä se „voisi olla” siedettävä, „ellei” olisi pääomaa, t.s. ellei olisi rahan valtaa ja palkollisen suhdetta kapitalistiin, farmarin suhdetta kauppiaseen ja luotonantajaan j.n.e.!

Suurfarmien aikaansaama keskittyminen maanviljelyksessä on tämän takia paljon heikompaa kuin suurtuotannon, s.o. kapitalistisen tuotannon aikaansaama keskittyminen: „suur”-farmeihin, joita on 17,7%, on keskittynyt 39,2% tuotearvosta (vähän yli kaksi kertaa enemmän kuin keskiluku). Mutta *kapitalistisiin* farmeihin, joita on 17,2%, on keskittynyt 52,3% koko tuotearvosta, t.s. yli kolme kertaa enemmän kuin keskiluku.

Maassa, jossa tavattoman suuria määriä asuttamattomia maita jaetaan ilmaiseksi ja jota Manilovit nimittävät „omaan työhön perustuvien” talouksien maaksi, on *enemmän kuin puolet* koko maanviljelystuotannosta keskittynyt noin $\frac{1}{6}$ muodostavien *kapitalististen* talouksien käsiin, jotka käyttävät työläisten palkkaukseen kutakin keskikokoista farmia kohti laskettuna neljä kertaa keskimäärää enemmän (69,1% farmien määrän ollessa 17,2%) ja kutakin maa-eekkeriä kohti laskettuna puolitoista kertaa keskimäärää enemmän (69,1% palkkausmenoista maan kokonaismäärän ollessa 43,1%).

Toisessa kohtiossa enemmän kuin puolet, lähes $\frac{3}{5}$ farmien kokonaisluvusta (58,8%) on ei-kapitalistisia farmeja. Niiden hallussa on kolmannes koko maasta (33,3%), mutta tuo maa on varustettu koneilla keskitasoa huonommin (25,3% koneiden arvosta), sitä lannoitetaan keskinkertaista huonommin (29,1% lannoitemenoista) ja sen tuottavuus on tämän vuoksi puolitoista kertaa *keskitasoa alhaisempi*. Tämä pääoman yleisen sarron eniten polkema valtava farmimassa, jonka hallussa on kolmannes koko maasta, omaa vähemmän kuin neljänneksen (22,1%) tuotannon kokonaissummasta, tuotteen kokonaisarvosta.— — —

Maan määrän mukaan suoritetun ryhmityksen merkitystä koskevan kysymyksen johdosta voimme näin ollen tehdä sellaisen yleisen johtopäätöksen, ettei tätä ryhmitystä saa

katsoa kokonaan kelpaamattomaksi. Ei vain saa milloinkaan unohtaa, että se peittelee pientuotannon joutumista suur-
tuotannon syrjäyttämäksi, peittelee sitä enemmän, mitä laa-
jemmin ja nopeammin kehittyä maanviljelyksen voimape-
räistäminen, mitä tuntuvampaa eroavuutta on talouksien
välillä samaan pinta-alayksikköön sijoitetun pääoman mää-
rän kannalta. Nykyisin tutkimusmenetelmin, jotka antavat
erittäin hyvän ja erittäin runsaan tietovarannon jokaisesta
erillisestä taloudesta, tarvitsisi vain esim. yhdistää kaksi
ryhmitysmenetelmää,— sanokaamme jakaa kaikki viisi
maan määrän mukaan muodostettua ryhmää kolmeen tai
kahteen alaryhmään palkkatyön käytön paljouden perusteella.
Kun sitä ei tehdä, niin huomattavissa määrin siihen
on syynä juuri se, että pelätään liian peittelemättömästi
kuvattua todellisuutta, liian räikeää kuvaa pienviljelijäin
suuren joukon poljetusta asemasta, kurjuudesta, taloudelli-
sista häviöstä ja pakkoluovutuksesta; niiden asemaa kau-
nistelevat niin „mukavasti” ja „huomaamattomasti” kapita-
listiset „malli”-taloudet, jotka maa-alansa puolesta ovat
niin ikään „pieniä” ja muodostavat pienen vähemmistön
osattomien suuressa joukossa. Tieteen kannalta katsoen ei
kukaan rohkene väittää sitä vastaan, että ei vain maalla,
vaan myös pääomalla on merkityksensä nykyaikaisessa
maanviljelyksessä. Tilastotekniikan kannalta tai tilastolli-
sen työmäärän kannalta katsoen ei 10—15 ryhmää
kokonaislukuna ole lainkaan liian paljon verrattuna esim.
vuoden 1907 saksalaisen tilaston 18 + 7 maa-alaryhmään.
Tämä tilasto, jossa on ryhmitetty mitä rikkain aineisto
5.736.082 taloudesta noin moneen ryhmään maa-alan
mukaan, on mallinäyte virkamiesmäisestä rutiinista, tie-
teellisestä roskasta ja järjettömästä numeroilla leikkimi-
sestä, sillä tällaisten ryhmien moisen määrän tunnustami-
selle tyypilliseksi ei ole olemassa järkevien, tarkoituksen-
mukaisten, tieteen ja elämän hyväksymien perusteiden
varjoakaan.

14. PIENVILJELIJAIN PAKKOLUOVUTUS

Kysymys pienviljelijäin pakkoluovutuksesta on tavatto-
man tärkeä kapitalismin ymmärtämiseksi ja arvioimiseksi
maanviljelyksessä yleensä. Ja nykyaikaiselle, porvarillisten
katsomusten ja ennakkoluulojen läpeensä kyllästämmälle

poliittiselle taloustieteelle ja tilastotieteelle on erittäin luonteenomaista se, että nimenomaan tätä kysymystä ei tutkita juuri ollenkaan tai tutkitaan vähiten huolellisesti.

Yleiset tiedot kaikista kapitalistisista maista näyttävät, että kaupunkilaisväestö kasvaa maalaisväestön kustannuksella, että väestö pakenee maaseudulta. Yhdysvalloissa tämä prosessi on käynnissä keskeytymättömästi. Kaupunkilaisväestön prosentti kohosi vuonna 1880 olleesta 29,5%:sta 36,1%:iin vuonna 1890, 40,5%:iin vuonna 1900 ja 46,3%:iin vuonna 1910. Kaupunkilaisväestö kasvaa maan kaikilla alueilla nopeammin kuin maalaisväestö: pohjoisella teollisuusalueella maaseutuväestö kasvoi vuosien 1900—1910 välisenä aikana 3,9%, kaupunkiväestö 29,8%; entisessä orjanomistuksellisessa etelässä edellinen 14,8% ja jälkimmäinen 41,4%; siirtoasutettavassa lännessä edellinen 49,7% ja jälkimmäinen 89,6%.

Noin yleinen prosessi olisi ehdottomasti pitänyt tutkia myös maataloudellisia tilastotiedusteluja suoritettaessa. Herää aivan itsestään tieteellisessä suhteessa mitä tärkein kysymys, mistä maaseudun väestönosista, kerroksista ja ryhmistä maalta pakenevat ovat lähtöisin ja minkälaiset olot tuota pakolaisuutta aiheuttavat. Kun kerran joka kymmenes vuosi kerätään mitä yksityiskohtaisimmat tiedot jokaisesta maatalousyrityksestä, jokaisesta talouden karaan kuuluvasta eläimestä, niin olisi vallan helppoa tehdä kysymys, kuinka monta ja minkälaisia farmeja on myyty tai annettu vuokralle kaupunkiin muuttamisen takia, kuinka monta perheenjäsentä ja minkälaisissa olosuhteissa hylkäävät maanviljelyksen väliaikaisesti tai ainiaaksi. Mutta tällaisia kysymyksiä ei tehdä ja tutkimuksissa ei mennä noita virallisia kaavamaisia numeroja pitemmälle: „maalaisväestö väheni vuosien 1900—1910 välisenä aikana 59,5%:sta 53,7%:iin”. Aivan kuin tutkijat eivät aavistaisikaan, miten paljon puutetta, sortoa ja kurjuutta piileekään noiden kaavamaisten numeroiden takana. Porvarilliset ja pikkuporvarilliset taloustieteilijät eivät useissa tapauksissa halua edes huomata sitä ilmeistä yhteyttä, mikä on väestön maalta pakenemisen ja pientuottajien taloudelliseen häviöön joutumisen välillä.

Meille ei jää muuta neuvoksi kuin yrittää koota yhteen vuoden 1910 tilastossa olevat suhteellisesti hyvin vajavaiset

ja kerrassaan huonosti käsitellyt tiedot pienviljelijäin pakkoluovutuksesta.

Meillä on tiedot farmien hallintamuodoista: omistajien luvusta, jotka on jaettu sellaisiin, jotka omistavat farminsa *kokonaan*, ja sellaisiin, jotka omistavat vain *osan* hallinnassaan olevasta farmista, ja sitten sellaisista vuokramiehistä, jotka vuokraavat sato-osaa vastaan, ja sellaisista vuokramiehistä, jotka vuokraavat maata rahamaksusta. Nämä tiedot on jaettu alueittain, mutta talousryhmittäin niitä ei ole jaettu.

Otamme kokonaisluvut vuosilta 1900 ja 1910 ja saamme ennen kaikkea seuraavanlaisen kuvan:

Koko maaseutuväestö kasvanut	11,2%
Farmien kokonaisluku suurentunut	10,9%
Omistajien kokonaisluku suurentunut	8,1%
<i>Koko</i> farmin omistavien kokonaisluku suurentunut	4,8%

On selvää, että tämä kuva merkitsee pienviljelyksen kasvavaa pakkoluovutusta. Maalaisväestön luku kasvaa hitaammin kuin kaupunkilaisväestön. Farmarien luku hitaammin kuin maalaisväestön luku; omistajien luku hitaammin kuin farmarien luku; *koko* farmin omistavien luku hitaammin kuin yleensä farminomistajain luku.

Omistajien prosenttiosa farmarien kokonaisluvussa on koko ajan jo useampien vuosikymmenien kuluessa pienentynyt. Mainittu prosentti teki:

vuonna 1880 —	74,0%
• 1890 —	71,6%
• 1900 —	64,7%
• 1910 —	63,0%

Vuokramiesten prosenttiosuus kasvaa vastaavasti, jota paitsi osavuokraajien luku kasvaa nopeammin kuin rahalla-vuokraajien luku. Osavuokraajien prosentti teki vuonna 1880 — 17,5%, sitten 18,4% ja 22,2% ja vuonna 1910 jo 24,0%.

Se, että omistajien osuuden pieneminen ja vuokramiesten osuuden kasvaminen merkitsee ylipäänsä pienviljelijäin taloudellista häviötä ja niiden syrjäyttämistä, näkyy seuraavista numerotiedoista:

Farmiluokat:	Prosentteissa farmeja, jotka omistivat talouskarjaa hevosta					
	1900	1910	±	1900	1910	±
Omistajat	96,7	96,1	—0,6	85,0	81,5	—3,5
Vuokramiehet	94,2	92,9	—1,3	67,9	60,7	—7,2

Omistajat ovat molempina vuosina kaikissa suhteissa taloudellisesti korkeammalla tasolla. Vuokramiesten asema huononee *tuntuvammin* kuin omistajien asema.

Katsokaamme eri alueita koskevia tietoja.

Kuten edellä jo mainitsimme, vuokramiesten luku on kaikkein suurin etelässä, ja siellä se kasvaa nopeimmin: 47,0%:sta vuonna 1900 49,6%:iin vuonna 1910. Pääoma murskasi orjanomistuksen puoli vuosisataa sitten *palauttaakseen* sen nyt takaisin uudistetussa muodossa, nimittäin osavuokrauksen muodossa.

Pohjoisessa on vuokramiesten luku huomattavasti pienempi ja kasvaa paljon hitaammin: kaikkiaan 26,2%:sta vuonna 1900 26,5%:iin vuonna 1910. Lännessä on vuokramiehiä kaikkein vähimmän ja *vain* siellä niiden luku ei suurene, vaan pienenee: 16,6%:sta vuonna 1900 14,0%:iin vuonna 1910. „Tavattoman alhainen vuokrafarmien prosentti”, sanotaan vuoden 1910 tilaston yhteenvedoissa, „on havaittavissa Vuoristovaltioissa ja Tyynen meren valtioissa” (nämä kaksi aluetta muodostavatkin yhdessä „lännen”); „ilmeisesti tällainen asiointi johtuu siellä etupäässä siitä, että nämä molemmat alueet on asutettu vasta hiljattain ja että monet farmarit siellä ovat homesteadien omistajia” (t.s. saaneet vapaan asuttamattoman maapalstan ilmaiseksi tai mitättömästä hinnasta), „jotka ovat saaneet maapalstansa hallitukselta” (V nidos, s. 104).

Tässä näemme erittäin havainnollisesti Yhdysvaltojen erikoisuuden, josta olemme jo monesti maininneet ja joka on siinä, että siellä on asuttamattomia, vapaita maita. Tämä erikoisuus selittää toisaalta sen, miksi kapitalismi kehittyy Amerikassa tavattoman laajasti ja nopeasti. Maan yksityisomistuksen puuttuminen laajan maan joillakin alueilla ei poista kapitalismia — huomatkoot narodnikkimme tämän! — vaan päinvastoin laajentaa sille perustaa, jouduttaa sen kehitystä. Toisaalta tämä erikoisuus, jota kauan sitten asutetuissa vanhoissa Euroopan kapitalistisissa maissa ei

lainkaan tunnetta, *hämää* Amerikassa pienviljelijäin pakko-
luovutusprosessia, joka on käynnissä maan jo asutetuilla ja
teollisesti pisimmälle kehittyneillä alueilla.

Ottakaamme pohjoisvaltiot. Saamme seuraavanlaisen
kuvan:

	1900	1910	Lisäys tai vähennys
Koko maaseutuväestö (milj.)	22,2	23,1	+3,9%
Kaikkiaan farmeja (tuhansia)	2.874	2.891	+0,6%
Kaikkiaan omistajia (tuhansia)	2.088	2.091	+0,1%
Koko farmin omistajia (tuhansia).....	1.794	1.749	-2,5%

Tässä emme näe ainoastaan omistajien luvun suhteellista
pienenemistä, emme ainoastaan heidän syrjäyttämistä far-
marien kokonaislukuun verrattuna j.n.e., vaan suorastaan
jopa omistajien luvun *absoluuttista pienenemistä*, samalla
kun tuotanto kasvaa Yhdysvaltojen pääosassa, jossa on
60% koko valtakunnan viljellystä maasta!

Sitä paitsi ei saa myöskään unohtaa, että neljästä „poh-
joisen” muodostavasta alueesta *yhdellä* alueella, nimittäin
Luoteisissa keskivaltioissa *vielä nykyäänkin jaetaan home-
steadeja*, joiden yhteenlaskettu maa-ala teki kymmenen vuo-
den aikana, 1901—1910, 54 miljoonaa eekkeriä.

Kapitalistinen pienviljelyksen pakko-
luovutustendenssi vaikuttaa niin voimakkaasti, että Amerikan „pohjois-
alueella” maanomistajien luku *absoluuttisesti pienenee*,
vaikka siellä jaetaan kymmeniä miljoonia eekkereitä asutta-
mattomia, vapaita maita.

Vain kaksi seikkaa vielä paralysoi tätä tendenssiä Yhdys-
valloissa: 1) vielä pirstomattomien orjanomistuksellisten
plantaasien säilyminen etelässä, missä on poljettua ja nöy-
ryytettyä neekeriväestöä, ja 2) lännen asuttamattomuus. On
selvää, että nämä molemmat seikat yhdessä ovat omiaan
laajentamaan tulevaa perustaa kapitalismille, valmista-
maan edellytyksiä vielä nopeammalle ja vielä laajemmalle
kapitalismin kehitykselle. Ristiriitojen kärjistyminen ja
pientuotannon syrjäyttäminen ei katoa, vaan siirtyy laa-
jemmalle areenalle. Kapitalistista paloa ikään kuin „hidas-
tetaan”, minkä hintana on se, että sille valmistetaan valta-
vaa määrää uutta ja vielä tulenarempaa ainesta.

Edelleen. Pienviljelyksen pakkoluovutusta koskevassa kysymyksessä meillä on tiedot karjaa omistavien farmien luvusta. Tässä Yhdysvaltoja koskevat yleiset yhteenvedot:

Prosentteissa farmeja, joilla on	1900	1910	Lisäys tai vähennys
yleensä kotitalouskarjaa	95,8	94,9	-0,9
lypsylehmiä	78,7	80,8	+2,1
hevoseja	79,0	73,8	-5,2

Nämä numerot osoittavat, että omistajien luku verrattuna farmarien kokonaislukuun pienenee. Lypsylehmiä omistavien prosenttisuhde on kasvanut, mutta ei niin paljon kuin hevoseja omistavien prosenttisuhde on pienentynyt.

Tarkastelkaamme numerotietoja kahden tärkeimmän karjalajin osalta talousryhmittäin.

Farmiryhmät	Lypsylehmiä omistavien farmien prosentti		Lisäys tai vähennys
	1900	1910	
Alle 20 eekkeriä	49,5	52,9	+3,4
20—49 "	65,9	71,2	+5,3
50—99 "	84,1	87,1	+3,0
100—174 "	88,9	89,8	+0,9
175—499 "	92,6	93,5	+0,9
500—999 "	90,3	89,6	-0,7
1.000 eekkeriä tai enemmän.....	82,9	86,0	+3,1
Koko Yhdysvallat	78,7	80,8	+2,1

Tästä näemme, että eniten on lisääntynyt *pienten*, lypsykarjaa pitävien farmien luku, sitten latifundioiden ja edelleen keskikokoisten farmien luku. 500—999 eekkeriä omistavien suurisäntien ryhmässä on lypsykarjafarmien prosenttisuhde pienentynyt.

Yleensä tässä näyttää voiton puolella olevan pienviljelys. Huomautamme kuitenkin, että lypsykarjan omistuksella on maataloudessa kahdenlainen merkitys: toisaalta se voi merkitä hyvinvoinnin yleistä kasvua ja ravitsemuksen paranemista. Toisaalta — ja useimmiten — se merkitsee kaupallisen maanviljelyn ja karjanhoidon yhden alan kehitystä: maidon tuotantoa myytäväksi kaupunkeihin ja teollisuuskeskuksiin. Ylempänä saimme nähdä, että amerikkalaiset

tilastotieteilijät ovat erottaneet tällaiset farmit, „maito”-farmit, erikoiseen ryhmään perustulolähteen mukaan. Tässä ryhmässä on viljeltyä maata ja yleensä kaikkea maata keskimäärää *vähemmän* tuotantosumman ollessa keskimäärää *suuremman* ja palkkatyövoiman käytön *kaksi kertaa* keskimäärää *suuremman* maa-alan yhtä eekkeriä kohti laskettuna. Pienfarmien osuuden suureneminen maitotaloudessa voi hyvin helposti merkitä — ja varmasti merkitsee — tämän tyyppin *kapitalististen* maitofarmien kasvua pienillä maapalstoilla. Tässä esitämme rinnastettaviksi tiedot lypsykarjan *keskittymisestä* Amerikassa:

A l u e e t:	Lypsylehmien keskiluku 1 farmia kohti		Lisäys
	1900	1910	
Pohjoinen	4,8	5,3	+0,5
Etelä	2,3	2,4	+0,1
Länsi	5,0	5,2	+0,2
<i>Kaikkiaan</i>	3,8	4,0	+0,2

Näemme, että pohjoinen alue, joka on rikkain lypsykarjasta, on eniten kartuttanut rikkauttaan. Tämä lisäys jakaantuu ryhmien kesken seuraavasti:

Pohjoinen Farmiryhmät:	Lypsylehmien luvun suureneminen tai pieneneminen prosentteissa vuodesta 1900 vuoteen 1910		
Alle 20 eekkeriä.....	— 4%	(farmien luvun lisäys	+ 10,0%)
20— 49 „	— 3%	(„ „ „	— 12,6%)
50— 99 „	+ 9%	(„ „ „	— 7,3%)
100—174 „	+14%	(„ „ „	+ 2,2%)
175—499 „	+18%	(„ „ „	+ 12,7%)
500—999 „	+29%	(„ „ „	+ 40,4%)
1.000 eekkeriä tai enemmän	+18%	(„ „ „	+ 16,4%)
<i>Kaikkiaan</i>	+14%	(farmien luvun lisäys	+ 0,6%)

Lypsykarjaa omistavien pienten farmien *luvun* nopeampi kasvu ei ole ehkäissyt lypsykarjan nopeampaa *keskittymistä* suuriin talouksiin.

Tarkastelkaamme nyt numerotietoja hevosia omistavien farmien luvusta. Tästä puolesta meillä on työjuhtia koskevat numerotiedot, jotka eivät kuvaa kaupallisen maanviljelyksen erikoisalaa, vaan talouden yleistä rakennetta.

Farmiryhmät:	Hevosia omistavia farmeja prosentteissa		Vähennys
	1900	1910	
Alle 20 eekkeriä.....	52,4	48,9	— 3,5
20— 49 „	66,3	57,4	— 8,9
50— 99 „	82,2	77,6	— 4,6
100—174 „	88,6	86,5	— 2,1
175—499 „	92,0	91,0	— 1,0
500—999 „	93,7	93,2	— 0,5
1.000 eekkeriä tai enemmän	94,2	94,1	— 0,1
Koko Yhdysvalloissa...	79,0	73,8	— 5,2

Tästä näemme, että hevoseettomuutta on sitä enemmän, mitä pienempiä taloudet ovat. Lukuunottamatta kaikkein pienimpiä talouksia (alle 20 eekkerin), joihin kuten tiedämme kuuluu suhteellisesti enemmän kapitalistisia farmeja kuin viereisiin ryhmiin, havaitsemme hevoseettomuuden nopeaa vähenemistä ja paljon heikompaa hevoseettomuuden kasvua. Saattaa olla, että höyryaurojen ja muunlaisten mekaanisten voimakoneiden käyttö rikkailla farmeilla josain määrin korvaa työjuhtien vähenemisen, mutta köyhimpien talouksien suureen joukkoon nähden sellainen oletamus ei tule kysymykseenkään.

Lopuksi, pakkoluovutuksen kasvu näkyy myös kiinnitettyjen farmien lukumäärää koskevista tiedoista:

A l u e e t:	Kiinnitettyjä farmeja prosentteissa		
	1890	1900	1910
Pohjoinen	40,3	40,9	41,9
Etelä	5,7	17,2	23,5
Länsi	23,1	21,7	28,6
Koko Yhdysvallat	28,2	31,0	33,6

Kiinnitettyjen farmien prosentti kasvaa alituisesti maan kaikilla alueilla, jota paitsi tiheimmin asutetuissa, teollisissa ja kapitalistisissa pohjoisvaltioissa tuo prosentti on korkein. Amerikkalaiset tilastotieteilijät toteavat (s. 159, V nidos), että kiinnitettyjen farmien luvun kasvu etelässä todennäköisesti johtuu plantaasien „pirstoutumisesta”, kun niitä myydään palstoittain neekereille sekä valkoihoisille farmaareille, jolloin maksetaan vain osa ostohinnasta muun osan muuttuessa hypoteekiksi. Orjanomistuksellisessa etelässä tapahtuu näin ollen tavallaan *lunastautumistoimitus*. Mainittakoon, että vuonna 1910 Yhdysvalloissa kuului neekereille kaikkiaan 920.883 farmia, s.o. 14,5% farmien

kokonaisluvusta. Valkoihoisten farminomistajien luku kasvoi vuosien 1900—1910 välisenä aikana 9,5%, mutta neekerien kaksi kertaa nopeammin — 19,6%. Puolen vuosisadan kuluttua orjanomistajista „saavutetun voiton” jälkeen neekerien keskuudessa yhä vielä esiintyy erikoisen tarmokasta pyrkimystä vapautumaan „plantaasinomistajista”.

Yleensä puhuen farmien kiinnittäminen ei aina merkitse puutetta, kirjoittavat amerikkalaiset tilastotieteilijät samassa paikassa, vaan useinkin pääomien hankkimista maanparannukseen y.m. Se on kiistatonta. Mutta tämän kiistattoman huomautuksen ei tule hämätä — kuten porvarillisilla taloustieteilijöillä liian usein tapahtuu — sitä tosiasiaa, että vain vähemmistö varakkaista kykenee sillä tavoin hankkimaan pääomia maanparannukseen y.m. ja käyttämään niitä tuottoisasti, — enemmistö sitä vastoin köyhtyy yhä enemmän joutuen tässä muodossa esiintyvän finanssipääoman kynsiin.

Farmarien riippuvaisuus finanssipääomasta olisi voinut — ja sen olisi pitänyt — kiinnittää puoleensa paljon enemmän tutkijain huomiota. Mutta tämä puoli asiasta kaikesta tärkeydestään huolimatta on jäänyt varjoon.

Mutta kiinnitettyjen farmien lukumäärän kasvu merkitsee joka tapauksessa sitä, että niiden hallinta siirtyy tosiasiallisesti pääoman käsiin. Paitsi niitä farmeja, joiden kiinnitys on saanut virallisen tai notariaattisen vahvistuksen, on tietenkin olemassa melkoinen määrä sellaisia yksityisvelkojen pauloihin joutuneita farmeja, joiden velkaa ei ole noin muodollisesti virallistettu tahi ei ole huomioitu tilastotiedustelussa.

15. VERTAILUKUVA TEOLLISUUDEN JA MAANVILJELYN KEHITYKSESTÄ

Kaikista puutteellisuuksistaan huolimatta amerikkalaisen tilaston antama aineisto eroaa edukseen muiden maiden vastaavanlaisesta aineistosta täydellisyytensä ja kokoamismenetelmiensä yhtäläisyyden puolesta. Siksi voidaankin vertailla teollisuudesta ja maataloudesta vuosina 1900 ja 1910 koottuja tietoja, rinnastaa kansantalouden kummankin osan talousmuodon yleistä kuvaa ja tämän muodon kehitystä. Porvarillisen taloustieteen tavanomaisimpana ideana, jota niin ikään hra Gimmer toistelee, on teollisuuden ja

maanviljelyksen *vastakkain asettelu*. Tarkastakaamme täsmällisten ja joukkoluontoisten numerotietojen nojalla, miten oikeaa tuo vastakkain asettelu on.

Aloitamme teollisuus- ja maatalousyritysten luvusta.

	Yritysten luku, tuhansia		Lisäys %%	Väestönlisäys (kaup. ja maalla) %%
	1900	1910		
Teollisuus.....	207,5	268,5	+ 29,4 %	+ 34,8 %
Maatalous.....	5.737	6.361	+ 10,9 %	+ 11,2 %

Maataloudessa on yrityksiä paljon enemmän ja ne ovat paljon pienempiä. Siinä ilmenee sen takapajuisuus, pirstoutuneisuus ja hajanaisuus.

Yritysten kokonaisluku kasvaa maataloudessa paljon hitaammin kuin teollisuudessa. Yhdysvalloissa on kaksi seikkaa, joita ei ole muissa edistyneimmissä maissa ja jotka voimistavat ja jouduttavat tavattomasti maanviljelysyritysten lukumäärän kasvua. Ensinnäkin, yhä vielä tapahtuva orjanomistuksellisten latifundioiden pirstoutuminen etelässä ja se, että neekerit ja myös valkoihoiset farmarit „lunastavat” „plantaasinomistajilta” pieniä maapalstoja; toiseksi se, että on olemassa valtavat määrät asuttamattomia, vapaita maita, joita hallitus jakaa jokaiselle halukkaalle. Ja sittenkin yritysten luku kasvaa maanviljelyksessä paljon hitaammin kuin teollisuudessa.

Syy on kahdenlainen. Toisaalta maataloudessa ovat vielä säilyneet melko tuntuvasti luontoistalouden piirteet, ja maanviljelyksestä eroaa edelleenkin erilaisia toimintoja, jotka ennen kuuluivat talonpoikaisperheen töihin — esim. erilaisten työkalujen, kotitalousesineiden y.m.s. valmistaminen ja korjaus, — mutta nyt muodostavat erillisiä teollisuusaloja. Toisaalta maataloudelle on ominaista monopoli, jota teollisuus ei tunne ja jota kapitalismin vallitessa ei voida poistaa; se on maanomistusmonopoli. Ja vaikkei maan yksityisomistusta olekaan — Yhdysvalloissa sitä ei vielääkään tosiasiallisesti ole hyvin suurilla alueilla, — niin maan joutuminen erillisten, yksityisten isäntien hallintaan synnyttää monopolin. Maan tärkeimmillä alueilla on jo koko maa varattu ja maataloudellisten yritysten määrän lisääntyminen on mahdollista vain pirstomalla jo olevia yrityksiä; uusien yritysten perustaminen vapaasti entisten rinnalle on mahdotonta. Maanomistusmonopoli muodostuu

maanviljelyksen kehityksen jarruksi, joka — toisin kuin teollisuudessa — pidättää kapitalismin kehitystä maataloudessa.

Teollisiin ja maataloudellisiin yrityksiin sijoitetun pääoman mittasuhteita ei voida tarkkuudella vertailla, sillä maan arvoon sisältyy myös maankorko. Ei auta muu kuin vertailla teollisuuteen sijoitettua pääomaa ja teollisuustuotteiden hintaa farmien koko omaisuuden kokonaisarvoon ja tärkeimmän maanviljelystuotteen hintaan. Tällöin ovat täysin vertailukelpoisia vain prosenttisuhteet, jotka osoittavat kummankin arvosumman kasvua.

		Milj. dollaria		Lisäys
		1900	1910	%%
Teollisuus	{ Kaikkien yritysten pääoma	8.975	18.428	+105,3%
	{ Tuotteiden hinta	11.406	20.671	+ 81,2%
Maanviljelys	{ Farmien koko omaisuuden hinta.....	20.440	40.991	+100,5%
	{ Kaikkien viljakasvien kokonaissadon hinta	1.483	2.665	+ 79,8%
	{ Sadon määrä milj. bush.	4.439	4.513	+ 1,7%

Näemme, että kymmenen vuoden aikana, vuodesta 1900 vuoteen 1910, teollisuuteen sijoitettu arvo ja pääoma sekä farmeilla oleva koko omaisuus ovat *kaksinkertaistuneet*. Suunnattoman suuri ja perustavaa laatua oleva eroavuus on siinä, että tärkeimmän tuotteen, viljan, tuotanto on kasvanut maanviljelyksessä mitättömän vähän, 1,7%, — ja tämä aikana, jolloin koko väestö on lisääntynyt 21,0%.

Maanviljelys jää kehityksessään jälkeen teollisuudesta — se on *kaikille* kapitalistisille maille luonteenomainen ilmiö ja eräs kaikkein syvimpiä syitä kansantalouden eri alojen välisen määräsuhteen rikkoutumiseen, puliin ja elinkustannusten kalleuteen.

Pääoma vapautti maanviljelyksen feodalismista, veti sen mukaan kauppavaihtoon ja samalla maailman taloudelliseen kehitykseen, kiskaisi sen pois keskiaikaisuuden ja patriarkaalisuuden pysähdystilasta ja näivettyneisyydestä. Mutta pääoma ei ole poistanut joukkojen poljettua asemaa, riistoa ja kurjuutta; päinvastoin, se on synnyttänyt noita onnettomuuksia uudessa asussa ja uudistanut niiden vanhoja muotoja „nykyaikaisella” perustalla. Kapitalismi ei ole poistanut ristiriitaa teollisuuden ja maanviljelyksen väliltä; päinvastoin, se laajentaa ja kärjistää sitä yhä enemmän.

Maanviljelystä painaa yhä rasittavammin pääoman sorto, pääoman, joka syntyy pääasiassa kaupan ja teollisuuden piirissä.

Maanviljelystuotteen mitätön määrällinen lisääntyminen (+ 1,7%) ja sen hinnan valtava kasvu (+ 79,8%) osoittaa meille havainnollisesti toisaalta sen, mikä merkitys on maankorolla, tuolla pakkoverolla, jonka maanomistajat perivät yhteiskunnalta. Monopoli asemansa vuoksi maanomistajat voivat käyttää teollisuuden kehityksestä jälkeen jäävän maanviljelyksen takapajuisuutta hyväkseen ja pistävät taskuunsa miljoonia ja miljardeja. Farmien koko omaisuus lisääntyi 10 vuodessa 20¹/₂ miljardia dollaria. Tästä summasta tekee rakennusten sekä karjan ja kaluston hinnan kasvu vain 5 miljardia. Maan hinta, kapitalisoitu maankorko, on 10 vuodessa kasvanut 15 miljardia (+ 118,1%).

Toisaalta me näemme tässä erittäin selvästi pienviljelijäin ja palkkatyöläisten *luokka*-aseman erilaisuuden. Tietysti, kummatkin „tekevät työtä”; tietysti, kumpiakkin pääoma riittää, vaikkakin aivan erilaisissa muodoissa. Mutta vain vulgäärit porvarilliset demokraatit saattavat tällä perusteella yhdistää nämä eri luokat yhteen ja puhua „omaan työhön perustuvasta” pienviljelyksestä. Se merkitsee nimenomaan talouden *yhteiskunnallisen* järjestelmän, sen porvarillisen muodon verhoamista ja hämäämistä nostamalla etualalle sellaisen tunnusmerkin, joka on ominainen *kaikille* edeltäneille talousmuodoille: pienviljelijän olemassaololle välttämättömän työn, henkilökohtaisen työn, fyysillisen työn.

Kapitalismin vallitessa pienviljelijästä tulee — saman tekevää, haluaako hän sitä vai ei, huomaako hän sen vai ei — tavarantuottaja. Ja tämä muuttuminen on koko asian ydin. Vaikkei pienviljelijä vielä riistä palkkatyöläisiä, niin jo yksistään tämä muutos tekee hänestä kuitenkin proletariaatin antagonistin, tekee hänestä pikkuporvarin. Hän myy tuotteitaan, proletaari myy työvoimaansa. Pienviljelijät luokkana eivät voi olla pyrkimättä korottamaan maanviljelystuotteiden hintoja, ja se merkitsee, että he osallistuvat yhdessä suurmaanomistajien kanssa maankoron jakamiseen, että he ovat solidaarisia tilanherrojen kanssa muuta yhteiskuntaa vastaan. Pienviljelijästä tulee *luokka*-asemansa puolesta kiertämättä *pieni maanomistaja* sitä mukaa kuin tavarantuotanto kehittyy.

Palkkatyöläistenkin keskuudessa on sellaisia tapauksia, että pieni osa heistä liittyy yhteen isäntiensä kanssa koko palkkatyöväenluokkaa vastaan. Mutta se on nimenomaan luokan *pienen osan* liittymistä yhteen vastustajan kanssa *koko* luokkaa vastaan. Palkkatyöläisten, heidän luokkansa aseman parantamista ei voida kuvitella ilman joukkojen hyvinvoinnin kohoamista ja ilman joukkojen ja nykyisessä yhteiskunnassa vallitsevan pääoman, koko kapitalistien luokan välisen vastakohtaisuuden kärjistymistä. Päinvastoin, voidaan vallan hyvin kuvitella sellainen ilmiö, ja se on jopa tyypillinenkin kapitalismille, että pienviljelijäin, heidän luokkansa aseman paraneminen on tulosta heidän liittymisestäään yhteen tilanherrojen kanssa, heidän osallistumisestaan korotetun maankoron perimiseen koko yhteiskunnalta, heidän vastakohtaisuudestaan proletaarien ja puoliproletaarien joukkoihin, jotka ovat riippuvaisia kokonaan tai pääasiassa työvoiman myynnistä.

Tässä vertailemme amerikkalaisen tilaston esittämiä numerotietoja palkkatyöläisten asemasta ja lukumäärästä pienviljelijäin asemaan ja lukumäärään:

		1900	1910	Lisäys %%	
Maanviljelys	Teollisuus	Palkkatyöläisten lukumäärä (tuhan-	4.713	6.615	+ 40,4 %
		Heidän työpalkkansa (milj. dollaria)	2.008	3.427	+ 70,6 %
Maanviljelys	Teollisuus	Palkkatyöläisten lukumäärä.....	?	?	noin + 47,1 %
		Heidän työpalkkansa (milj. dollaria)	357	652	+ 82,3 %
		Farmarien lukumäärä (tuhansia).....	5.737	6.361	+ 10,9 %
		Niiden perustuotteen, viljan hinta (milj. dollaria).....	1.483	2.665	+ 79,8 %

Teollisuustyöläiset ovat *menettäneet*, sillä heidän työpalkkansa on kohonnut vain 70,6% („vain”, sillä melkein entinen viljamäärä, 101,7% entiseen määrään verrattuna, maksaa nyt 179,8% entiseen hintaan verrattuna!!) työläisten lukumäärän lisääntyessä kokonaista 40%.

Pienviljelijät pienmaanomistajina ovat *hyöttyneet* proletariaatin kustannuksella. Pienviljelijäin lukumäärä on kasvanut kaikkiaan 10,9% (vaikka erotetaan erikseen vain pienet farmarit, niin sittenkin lisäys on vain 11,9%), tuot-

teen määrä niillä ei ole lisääntynyt juuri ollenkaan (+ 1,7%), mutta tuotteen hinta on kasvanut 79,8%.

Kauppa- ja finanssipääoma on tietysti ottanut itselleen leijonanosan tuosta maankorosta, mutta sittenkin pienviljelijäin ja palkkatyöläisten luokka-asema niiden keskinäis-suhteiden kannalta vastaa kokonaisuudessaan pikkuporvarin ja proletaarin asemaa.

Palkkatyöläisten lukumäärän kasvu *ohittaa* väestön kasvun (ensin mainittu + 40%, jälkimmäinen + 21%). Pientuottajien ja pienviljelijäin pakkoluovutus voimistuu. Väestön proletarisoituminen kasvaa*.

Farmarien lukumäärän kasvu — ja vielä enemmän, kuten tiedämme, heidän keskuudessaan olevien farminomistajien lukumäärän kasvu — *jää jälkeen* väestön kasvusta (10,9% ja 21%). Pienviljelijöistä tulee yhä enemmän monopolisteja, pieniä maanomistajia.

Luokaamme nyt katsaus pien- ja suurtuotannon välisiin suhteisiin teollisuudessa ja maanviljelyksessä. Teollisuuden osalta numerotiedot ovat peräisin vuosilta 1904 ja 1910 eivätkä vuosilta 1900 ja 1910.

Teollisuusyritykset jaamme kolmeen pääryhmään tuotannon mittasuhteiden mukaan lukien pieniksi yrityksiksi ne, joiden tuottosumma on alle 20.000 dollarin, keskisuuriksi 20:stä 100 tuhanteen dollariin ja suuriksi ne, joiden tuotto on 100.000 dollaria tai enemmän. Maataloudellisia yrityksiä emme voi ryhmittää muuten kuin maa-alan mukaan. Pieniksi farmeiksi laskemme alle 100 eekkeriä omaavat, keskisuuriksi 100:sta 175 eekkeriin ja suuriksi ne, joilla on maata 175 eekkeriä tai enemmän.

Yritysryhmät:		Yritysten luku, tuhansia				Lisäys % %
		1900	%	1910	%	
Teolli- suus	Pienet yritykset	144	66,6	180	67,2	+25,0%
	Keskisuuret	48	22,2	57	21,3	+18,7%
	Suuret	24	11,2	31	11,5	+29,1%
	<i>Yhteensä</i>	216	100,0	268	100,0	+24,2%
Maa- talous	Pienet yritykset	3.297	57,5	3.691	58,0	+11,9%
	Keskisuuret	1.422	24,8	1.516	23,8	+ 6,6%
	Suuret	1.018	17,7	1.154	18,2	+13,3%
	<i>Yhteensä</i>	5.737	100,0	6.361	100,0	+10,9%

* Palkkatyöläisten luku maanviljelyksessä tai oikeammin niiden luvun kasvu on saatu yhtälöstä: 82,3 : 70,6 = x : 40,4, jolloin x = 47,1.

Osoittautuu, että kehitys tapahtuu ihmeellisen yhtäläisesti.

Sekä teollisuudessa että maanviljelyksessä vähenee juuri keskisuurten yritysten osuus; niiden luku kasvaa hitaammin kuin pienten ja suurten yritysten luku.

Sekä teollisuudessa että maanviljelyksessä pienten yritysten luku kasvaa hitaammin kuin suurten.

Minkälaisia muutoksia tapahtuu eri tyyppisten yritysten taloudellisessa mahdissa tai taloudellisessa osuudessa? Teollisten yritysten osalta meillä on numerotiedot tuotteen arvosta, maataloudellisten osalta farmien kaiken omaisuuden hinnasta:

Yritysryhmät:		Miljoonia dollareita				Lisäys	
		1900	%	1910	%	%	%
Teollisuus	Pienet yritykset	927	6,3	1.127	5,5	+	21,5%
	Keskisuuret	2.129	14,4	2.544	12,3	+	19,5%
	Suuret	11.737	79,3	17.000	82,2	+	44,8%
	<i>Yhteensä</i>	14.793	100,0	20.671	100,0	+	39,7%
Maatalous	Pienet yritykset	5.790	28,0	10.499	25,6	+	81,3%
	Keskisuuret	5.721	28,4	11.089	27,1	+	93,8%
	Suuret	8.929	43,6	19.403	47,3	+	117,3%
	<i>Yhteensä</i>	20.440	100,0	40.991	100,0	+	100,5%

Tässäkin kehitys tapahtuu ihmeellisen yhtäläisesti.

Sekä teollisuudessa että maanviljelyksessä vähenee niin pienten kuin keskisuurtenkin yritysten osuus ja kasvaa vain suurten yritysten osuus.

Toisin sanoen niin teollisuudessa kuin maanviljelyksessäkin suurtuotanto syrjäyttää pientuotantoa.

Teollisuuden ja maanviljelyksen välinen eroavuus on tässä tapauksessa siinä, että teollisuudessa pienten yritysten osuus on kasvanut jonkin verran enemmän kuin keskisuurten osuus (+ 21,5% ja + 19,5%), mutta maanviljelyksessä päinvastoin. Tämä ero ei tietenkään ole kovin suuri eikä sen perusteella voida tehdä mitään yleistäviä johtopäätöksiä. Mutta tosiasia kuitenkin on se, että viimeisen vuosikymmenen aikana maailman edistyneimmässä kapitalistisessa maassa pientuotanto on teollisuudessa voimistunut enemmän kuin keskisuuri tuotanto, mutta maanviljelyksessä on tapahtunut päinvastoin. Tämä tosiasia

osoittaa, miten hataria ovat porvarillisten taloustieteilijäin keskuudessa levinneet väitteet siitä, että teollisuus muka vahvistaa ehdottomasti ja poikkeuksetta sen lain, että suur-
tuotanto syrjäyttää pientuotantoa, mutta maanviljelys kumoaa sen.

Yhdysvaltojen maanviljelyksessä suur-
tuotanto ei ainoastaan syrjäytä pientuotantoa, vaan se tapahtuu paljon laki-
määräisemmin ja säännöllisemmin kuin teollisuudessa.

Tällöin ei pidä unohtaa edellä todistamaamme seikkaa, nimittäin sitä, että maanviljelystalouksien maa-
alan mukainen ryhmitys *peittelee* pientuotannon joutumista suur-
tuotannon syrjäyttämäksi.

Mitä tulee jo saavutettuun keskittymistasoon, niin siinä suhteessa maanviljelys on jäänyt hyvin pahasti jälkeen. Teollisuudessa 11% yrityksistä, suuret tuotantolaitokset, pitävät hallussaan yli kahdeksan kymmenesosaa koko tuotannosta. Pienten yritysten osuus on mitätön: $\frac{2}{3}$:lla kaikista yrityksistä on hallussaan 5,5% tuotannosta! Maanviljelys on tähän verrattuna vielä pirstoutunutta: 58%:lla pien-
yrityksistä on hallussaan neljännes farmien kaiken omaisuuden kokonaisarvosta; 18%:lla yrityksistä, suuryrityksillä, on vähemmän kuin puolet (47%). Maanviljelysyritysten kokonaisluku ylittää enemmän kuin 20-kertaisesti teollisuusyritysten luvun.

Tämä vahvistaa sen jo aikoja sitten tehdyn johtopäätöksen, että kapitalismi maanviljelyksessä, jos sen kehitystä verrataan teollisuuden kehitykseen, on lähempänä manufaktuuriastetta kuin koneellista suurteollisuutta. Maanviljelyksessä vallitsee vielä lihasvoimatyö ja koneiden käyttö on suhteellisesti tavattoman heikkoa. Mutta esitetyt numerotiedot eivät laisinkaan ole todisteena siitä, ettei maanviljelystuotannon yhteiskunnallistaminen olisi mahdollista kehityksensä tälläkin asteella. Ken pitää käsissään pankkeja, hän pitää *välittömästi* käsissään kolmasosaa koko Amerikan farmeista ja välillisesti hän hallitsee koko farmimassaa. Tuotannon järjestäminen saman, yhteisen suunnitelman mukaan miljoonissa talouksissa, jotka antavat yli puolet kokonaistuotannon summasta, on kaikenlaisten liittojen, yhteydenpitotekniikan ja liikennelaitoksen nykyisen kehitystason vallitessa täysin toteutettavissa oleva asia.

16. YHTEENVEDOT JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Yhdysvalloissa vuosina 1900 ja 1910 suoritettut maataloustiedustelut ovat tällä kansantalouden alalla yhteiskunnallisen tilastotieteen viimeinen sana. Se on edistyneimpien maiden parasta saatavissa olevaa aineistoa, joka käsittää miljoonia talouksia ja antaa mahdollisuuden tehdä tarkkoja tosiasioihin perustuvia johtopäätöksiä ja yhteenvetoja maatalouden kehityksestä kapitalismin vallitessa. Tämän kehityksen lakeja voidaan mainitun aineiston perusteella tutkia eritoten vielä senkin takia, että Amerikan Yhdysvallat on maa, jonka kaikkein laajimmassa kapitalistisessa maanviljelyksessä on mitä moninaisimpia suhteita, mitä runsaimmin erilaisia vivahteita ja muotoja.

Siellä havaitsemme toisaalta siirtymistä maanviljelyksen orjanomistuksellisesta — tahi, mikä tässä tapauksessa on samaa, feodaalisesta — muodosta kaupalliseen ja kapitalistiseen muotoon; toisaalta kapitalismin erittäin laajaa ja nopeaa kehitystä vapaimmasta ja edistyneimmässä porvarillisessa maassa. Ja rinnan sen kanssa varsin laajaa siirtoasuttamista, joka on saatettu demokraattis-kapitalistisille raiteille.

Siellä havaitsemme sekä kauan sitten asutettuja, sangen teollistettuja ja hyvin voimaperäisesti kehittyneitä alueita, jotka ovat samanlaisia kuin sivilisoidun, vanhanaikaista kapitalismia edustavan länsi-Euroopan useimmat seudut, että alkeellisen, laajaperäisen maanviljelyksen ja karjanhoidon alueita, sellaisia kuin eräät Venäjän syrjäseudut tai eräät alueet Siperiassa. Havaitsemme sekä suurten että pienten farmien mitä erilaisimpia tyyppejä: entisen orjanomistuksellisen etelän ja siirtoasutettavan lännen kuin myös kapitalistisesti pitkälle kehittyneen Atlantin valtameren pohjoisrannikon suuria latifundioita ja plantaatseja; — sekä osaviljelijäneekerien pieniä farmeja että kapitalistisia pienfarmeja, jotka tuottavat teollisissa pohjoisvaltioissa markkinoitavaksi maitoa tai vihanneksia tahi Tyynen meren rannikolla hedelmiä; — sekä palkkatyötä käyttäviä „vehnäehtaita” että „itsenäisten” pienviljelijäin *homesteadeja*, joiden omistajia vielä kiehtoo lapsellinen harhakuvitelma elämästä „kättensä työllä”.

Suhteiden moninaisuus on erinomaista, se käsittää sekä menneisyyden että tulevaisuuden, sekä Euroopan että Venä-

jän. Vertaaminen Venäjään on erittäin opettavaa muun muassa siinä kysymyksessä, mitä seurauksia voi olla, jos kaikki maat siirtyisivät talonpojille ilman lunastusmaksua, siirtyisivät edistyksellistä, mutta ehdottoman kapitalistista tietä.

Maanviljelyksessä esiintyviä kapitalismin kehityksen yleisiä lakeja ja näiden lakien esiintymismuotojen moninaisuutta on sopivinta tutkia käyttämällä Yhdysvaltoja esimerkkinä. Ja tästä tutkimisesta saadaan johtopäätökset, jotka voidaan esittää seuraavissa lyhyissä päätelmissä.

Lihassetäilyä käytetään maanviljelyksessä koneityöhön verrattuna verrattomasti laajemmin kuin teollisuudessa. Kone raivaa kuitenkin itselleen alituisesti jalansijaa kohottaen talouden teknillistä tasoa ja tehden siitä laajemman ja kapitalistisemmän. Koneita käytetään nykyaikaisessa maanviljelyksessä kapitalistisesti.

Kapitalismin tärkeimpänä tunnusmerkkinä ja osoittimena maanviljelyksessä on palkkatyö. Palkkatyön käytön kehitys samoin kuin koneiden käytön kasvu on havaittavissa maan *kaikilla* alueilla, maatalouden kaikilla aloilla. Palkkatyöläisten luvun kasvu on nopeampaa kuin maaseutuväestön ja maan koko väestön kasvu. Farmarien luvun kasvu jää jälkeen maaseutuväestön kasvusta. Luokkaristiriidat voimistuvat ja kärjistyvät.

Suurtuotanto syrjäyttää maanviljelyksessä lakkaamatta pientuotantoa. Farmien koko omaisuutta koskevien tietojen vertailu vuosilta 1900 ja 1910 osoittaa aivan selvästi sen.

Mutta tuota syrjään joutumista on peitelty ja pienviljelijäin asema on tullut kaunistelluksi, kun vuonna 1910 tilastotutkijat rajoittuivat Amerikassa — samoin kuin he rajoittuivat melkein kaikkialla Euroopassa — talouksien luokitteluun maan määrän mukaan. Mitä laajemmin ja nopeammin maanviljelyksen voimaperäistäminen tapahtuu, sitä tuntuu vampa on tuo peittely ja kaunistelu.

Kapitalismi ei kasva ainoastaan sitä tietä, että laajaperäisen maanviljelyksen alueilla joudutetaan maa-alaltaan suurten talouksien kehitystä, vaan myös luomalla voimaperäisen maanviljelyksen alueilla tuotannon mittasuhteitten puolesta suurempia, kapitalistisesti kehittyneimpiä talouksia pienemmillä maapalstoilla.

Tuloksena on, että tuotannon keskittyminen on suurissa talouksissa tosiasiaa voimakkaampaa, — pientuotannon

syrjäytetyksi joutuminen menee tosiasiaassa paljon pitemmälle ja syvemmälle kuin mitä tavalliset numerotiedot maa-alan mukaan ryhmitetyistä erisuuruisista farmeista osoittavat. Vuoden 1900 tilastotiedustelun numerotiedot, jotka on käsitelty huolellisemmin, yksityiskohtaisemmin ja tieteellisemmin, eivät jätä siinä suhteessa pienintäkään epäilystä.

Pienviljelyksen pakkoluovutus edistyy. Viimeisten vuosikymmenien aikana on omistajien prosenttisuhde farmarien kokonaisluvussa alituisesti pienentynyt farmarien kokonaisluvun taas jäädessä kasvussaan jälkeen väestön kasvusta. Pohjoisessa, maan tärkeimmällä alueella, joka antaa suurimman määrän maataloustuotteita ja jossa ei ole orjanomistuksen jätteitä eikä valtavaa siirtoasutusta, koko farmin omistajien luku pienenee absoluuttisesti. Viimeisen vuosikymmenen aikana on pienentynyt sellaisten farmarien prosenttimäärä, jotka yleensä omistavat karjaa; vastakohtana lypsykarjaa omistavien isäntien prosenttimäärän lisääntymiselle on lisääntynyt ja paljon enemmän lisääntynyt hevosettomien prosenttimäärä, varsinkin pienfarmarien keskuudessa.

Yleensä puhuen teollisuutta ja maanviljelystä koskevien samanluontoisten ja samaa ajankohtaa koskevien tietojen vertailu osoittaa, että vaikka maanviljelys on paljon takapajuisempaa kuin teollisuus, niin niiden kehityslait ovat hämmästyttävän yhtäläiset suurtuotannon syrjäyttäessä pientuotantoa niissä kummassakin.
